

STUDIUL REALIZAT DE OSCE PRIVIND VIOLENȚA ÎMPOTRIVA FEMEILOR

BUNĂSTAREA ȘI SIGURANȚA , FEMEILOR

RAPORTUL PRIVIND REZULTATELE DIN
MOLDOVA

This project is funded
by the European Union

Ständige Vertretung
der Bundesrepublik Deutschland bei der OSZE:
Wien

Norwegian Ministry
of Foreign Affairs

EUROPE
INTEGRATION
FOREIGN AFFAIRS
FEDERAL MINISTRY
REPUBLIC OF AUSTRIA

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

REGERINGSKANSLIET
Ministry for Foreign Affairs
Sweden

www.osce.org

ISBN 978-3-903128-41-5

Lucrarea descrisă în acest raport a fost realizată în conformitate cu cerințele standardului internațional de calitate pentru cercetarea de piață, ISO 20252: 2012 și cu termenii și condițiile Ipsos MORI, care pot fi găsite la <http://www.ipsos-mori.com/terms>.

© OEBS 2019

OSCE a elaborat materialele din această publicație cu atenție maximă. Totodată, OSCE nu își asumă răspunderea pentru exactitatea și exhaustivitatea informațiilor, instrucțiunilor și recomandărilor furnizate sau pentru erorile de tipar. Conținutul acestei publicații, părerile, opiniile, constatările, interpretările și concluziile exprimate în acest document țin de responsabilitatea autorilor și contribuitorilor și nu reflectă neapărat politica sau poziția oficială a OSCE și a statelor sale participante.

Toate fotografiile din această publicație sunt fotografii de stoc.

STUDIUL REALIZAT DE OSCE PRIVIND VIOLENȚA ÎMPOTRIVA FEMEILOR

BUNĂSTAREA ȘI SIGURANȚA FEMEILOR

RAPORTUL PRIVIND REZULTATELE DIN
MOLDOVA

Organization for Security and
Co-operation in Europe

Context

Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), cea mai mare organizație regională de securitate din lume, se ocupă de o gamă largă de provocări legate de securitate, inclusiv protecția drepturilor omului și promovarea egalității de gen. Printre principalele domenii de interes ale Organizației se numără promovarea cooperării regionale în materie de securitate, prevenirea conflictelor, gestionarea crizelor și a situațiilor post-conflict. OSCE cuprinde 57 de state participante, acoperind o arie care se întinde în toată Europa și include Statele Unite ale Americii, Canada și Asia Centrală, precum și Mongolia. Prin activitatea Secretariatului, a trei instituții specializate și a 16 operațiuni pe teren, OSCE depune eforturi pentru a aborda numeroase provocări în materie de securitate și ajută statele participante la implementarea angajamentelor lor politice cuprinzătoare.

OSCE recunoaște violența împotriva femeilor și fetelor (VAWG – din engleza)¹ atât ca o amenințare la adresa persoanelor, cât și ca o îngrijorare mai largă privind securitatea, și consideră, prin urmare, că prevenirea și combaterea VAWG este una dintre prioritățile sale. VAWG este o încălcare persistentă a drepturilor omului, care amenință securitatea și siguranța nenumăratelor femei și fete din întreaga lume. Ea afectează nu numai viața lor, împiedicând participarea lor pe deplin și în mod egal în societate, ci și viața celor apropiați; aceasta are, în cele din urmă, un impact durabil asupra sănătății și bunăstării lor, precum și a copiilor lor, comunităților lor și a societății în general.

Inegalitatea de gen stă la baza violenței în bază de gen împotriva femeilor și fetelor. OSCE joacă un rol-cheie în colaborarea cu părțile interesate la nivel național în scopul de a fortifica capacitățile lor de a preveni violența în bază de gen și de a proteja supraviețuitorii.² Lansând sloganul „Aducând securitatea acasă”, OSCE a subliniat că pentru a-și realiza pe deplin potențialul și a contribui la dezvoltarea politică, economică și socială, femeile și fetele trebuie să fie în siguranță atât în public, cât și acasă.

Violența împotriva femeilor și fetelor are loc și în timpul conflictelor, de aceea OSCE a comandat acest studiu calitativ și cantitativ pentru a elucida prevalența diferitor forme de VAWG în situații non-conflict și cele afectate de conflict în anumite state participante la OSCE: Albania, Bosnia și Herțegovina, Muntenegru, Macedonia de Nord și Serbia, Moldova și Ucraina. De asemenea, studiul a fost efectuat și în Kosovo.³

Acest studiu, fiind primul studiu reprezentativ realizat în Europa de Sud-Est sau Europa de Est cu scopul de a furniza date comparabile în întreaga regiune, cuprinde atitudinile de gen și experiențele femeilor din grupurile minoritare.⁴ Obiectivul studiului a fost de a furniza date solide pentru elaborarea unor politici, strategii, programe și activități mai cuprinzătoare și bazate pe dovezi pentru prevenirea și combaterea VAW. Scopul final al acestei cercetări este de a furniza dovezi pentru a putea lua decizii și realiza activități de advocacy în cunoștință de cauză la diferite niveluri, contribuind astfel la realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă și la reducerea VAW în regiunile țintă, îmbunătățirea serviciilor pentru supraviețuitori și sporirea securității femeilor.

- 1 Termenii „violență împotriva femeilor” (VAW) și „violență împotriva femeilor și fetelor” (VAWG), care sunt folosiți în mod alternativ în acest raport, includ violența fizică, sexuală și psihologică din partea partenerilor intimi și a non-partenerilor, precum și urmărirea în scopul hărțuirii și hărțuirea sexuală.
- 2 În acest raport se folosesc în mod alternativ termenii „supraviețuitor” și „victimă”.
- 3 Toate referirile la Kosovo, indiferent dacă se referă la teritoriu, instituții sau populație, în acest text ar trebui înțelese în deplină conformitate cu Rezoluția 1244 a Consiliului de Securitate al Națiunilor Unite.
- 4 Chestionarul utilizat în acest studiu are la bază și este comparabil cu chestionarul utilizat de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene în cele 28 de state membre ale UE în 2012.

Rezumat

Introducere

Acest raport prezintă constatările făcute în cadrul studiului calitativ și cantitativ realizat de OSCE în Republica Moldova.⁵ Studiul a fost realizat în primăvara/vara anului 2018 și a inclus:

- 15 interviuri cu experți, care oferă o imagine de ansamblu asupra problemelor legate de VAW și actelor de violență legate de conflicte;
- un sondaj pe un eșantion reprezentativ de 1802 de femei cu vârste cuprinse între 18 și 74 de ani, care locuiesc în Moldova, pentru a stabili prevalența și consecințele violenței folosind un tip de eșantionare multistadială, stratificată și probabilistică aleatorie;
- opt interviuri de tip focus grup cu femei din medii diferite privind atitudinea față de VAW; și
- patru interviuri în profunzime cu femei pentru a evalua mai detaliat impactul violenței la care au fost supuse.

Constatări principale

Violența împotriva femeilor în Moldova reprezintă o îngrijorare semnificativă. Trei din patru femei (76%) consideră că violența împotriva femeilor este un lucru obișnuit, dintre care 28% o consideră drept *foarte* obișnuit. O treime (33%) cunosc personal pe cineva din familie și din rândul prietenilor, care a fost supus violenței în familie și aceeași proporție cunoaște pe cineva din proximitatea lor care a fost supus violenței. Mulți au auzit de servicii menite să ajute femeile afectate; totuși, foarte puține femei au accesat de fapt aceste servicii.

Două din cinci femei (40%) spun că au fost supuse violenței fizice și/sau sexuale din partea partenerului sau non-partenerului de la vârsta de 15 ani. În funcție de agresor, prevalează violența din partea partenerului anterior, 37% dintre femeile care au avut un partener anterior au relatat că au fost supuse la una sau mai multe forme de violență din partea partenerului anterior, comparativ cu 25% de femei care au relatat că au fost supuse violenței din partea partenerului actual și 17% din toate femeile care spun că au fost supuse violenței din partea altor persoane decât a partenerului (non-parteneri).

Una din zece femei a fost afectată de urmărire în scopul hărțuirii. De la vârsta de 15 ani, aproape jumătate dintre femei (49%) indică faptul că au fost hărțuite sexual, iar 18% spun că au fost hărțuite sexual în cele 12 luni anterioare studiului.

Mai mult de una din cinci femei (22%) afirmă că au fost supuse la o formă de violență fizică din partea unui adult înainte de vârsta de 15 ani, de regulă fiind lovite sau bătute, preponderent, de către părinții lor.

Șapte procente din femeile din Moldova pot fi considerate ca fiind afectate de conflicte,⁶ în deosebi în legătură cu conflictul transnistrean din 1992. Expunerea la acest conflict, aparent, nu a sporit probabilitatea cazurilor de violență, deoarece prevalența violenței în rândul femeilor care au fost direct afectate de conflict în Moldova nu este mai mare decât în rândul celor care nu au fost afectate. Aceasta nu înseamnă însă că violența nu se întâmplă sau nu are nici un impact în contextul conflictului: femeile care au participat la cercetarea calitativă au relatat despre astfel de cazuri, spunând că în timpul conflictului au fost disponibile mai puține servicii de la care puteau primi ajutor.

5 Forma scurtă „Moldova” este utilizată în acest raport cu referire la Republica Moldova. Deși studiul nu a cuprins și regiunea transnistreană, a avut loc un interviu de tip focus grup cu femei din această regiune.

6 Femeile considerate a fi afectate de conflicte sunt acelea care s-au aflat într-o situație de conflict armat activ timp de cel puțin o săptămână și care au răspuns „da” la cel puțin una din întrebările enumerate în Capitolul 4.

Impactul violenței la care sunt supuse femeile poate fi grav și de lungă durată. Supraviețuitoarii adesea rămân cu sentimente de frică și furie (fiecare dintre aceste sentimente fiind menționat de cel puțin două din cinci victime) și cel puțin un sfert suferă de efecte psihologice pe termen lung, cum ar fi anxietatea, depresia sau tulburările de somn ca urmare a celui mai grav incident de violență.

Violența împotriva femeilor este atât o cauză, cât și o consecință a inegalității de gen perpetuată de normele și atitudinile existente. Femeile care au participat la cercetarea calitativă au declarat că Moldova este încă o societate patriarhală, în care bărbații domină acasă, la locul de muncă și în sfera publică. Cercetarea calitativă arată că de la femei se așteaptă să fie puternice din punct de vedere emoțional și să reziste violenței la care sunt supuse din partea partenerului, ceea ce contribuie la un nivel scăzut al ratelor de raportare la poliție sau la alte organizații. Această situație este agravată de contextul cultural care plasează responsabilitatea asupra victimei, și nu asupra agresorului.

Două din cinci femei (40%) spun că au fost supuse violenței fizice și/sau sexuale din partea partenerului sau non-partenerului de la vârsta de 15 ani

Aproape jumătate din femei (45%) au spus că prietenii lor ar fi de acord că «violența împotriva femeilor este adesea provocată de victimă». În comparație, doar 15% dintre femeile din UE afirmă aceasta. În mod similar, două din cinci femei (40%) cred că prietenii lor ar fi de acord că „femeile care spun că au fost abuzate adesea inventează sau exagerează acuzațiile de abuz sau de viol”, comparativ cu 20% în UE.⁷ Jumătate dintre femei cred că prietenii lor ar fi de acord că „o soție bună ar trebui să se supună soțului ei chiar dacă nu este de acord”. Dar asemenea atitudini se schimbă.

Pentru o serie de afirmații de atitudine testate în cadrul acestei cercetări, respondentele tinere, cele cu un nivel mai înalt de educație și cele care locuiesc în zonele urbane afirmă că este mult mai puțin probabil ca prietenii lor să fie de acord cu noțiunile răspândite pe larg despre subordonarea femeilor unui partener de sex masculin sau că victimele violenței sunt de vină pentru experiențele lor. Este important, însă, să recunoaștem că acest lucru nu exclude formele de violență împotriva acestor grupuri.

De exemplu, femeile mai tinere mai des au afirmat că au fost hărțuite sexual de la vârsta de 15 ani (63%) comparativ cu toate femeile în ansamblu (49%). În plus, prevalența indicată a violenței fizice și/sau sexuale din partea altei persoane decât a partenerului este aceeași în rândul femeilor care au studii superioare și al celor care au un nivel de studii mai scăzut (în ambele cazuri 5%).

Violență din partea actualului partener a fost atestată cel mai des la cel mai tânăr grup de vârstă (13% în cele 12 luni anterioare studiului), comparativ cu 10% din totalitatea femeilor din Moldova care au un partener actual.

7 „Eurobarometrul special 449: Violența în bază de gen”, Comisia Europeană, Direcția Generală Justiție și Consumatori, noiembrie 2016, accesat la 12 aprilie 2019, https://data.europa.eu/euodp/data/dataset/S2115_85_3_449_ENG.

Foarte puține femei au raportat cazurile de violență pe care le-au considerat drept cele mai grave, fapt susținut de jumătate dintre femeile care consideră că violența în familie este „o chestiune privată”, care ar trebui rezolvată în cadrul familiei. Deși unele femei cunosc denumirile organizațiilor neguvernamentale (ONG-uri) care activează în domeniul violenței împotriva femeilor, acestea nu sunt, în general, un refugiu pentru femei. Aproape jumătate dintre victime nu au vorbit cu nimeni după cel mai grav caz de hărțuire sexuală. Cele care au vorbit, au ales să vorbească mai degrabă cu un membru al familiei sau cu un prieten, decât să se adreseze la un serviciu sau o organizație specializată.

Există o serie de obstacole care împiedică accesul femeilor la servicii, inclusiv rușinea, teama, neîncrederea în poliție și personalul medical, precum și lipsa unui sprijin pe termen lung și practic, cum ar fi ajutorul pentru locuințe și ajutorul financiar.

Concluzii

Studiul include următoarele concluzii și recomandări (pentru detalii, a se vedea Capitolul 8):

Normele și atitudinile sociale contribuie la inegalitatea de gen și la o prevalență ridicată a violenței fizice și psihologice

Multe dintre femeile care au participat la cercetarea pentru acest raport au exprimat convingerea că violența împotriva femeilor este un lucru obișnuit în Moldova și într-adevăr, aproape trei sferturi dintre ele au fost supuse violenței psihologice, fizice și/sau sexuale din partea partenerului intim. Atitudinile și normele tradiționale contribuie la o prevalență ridicată, mai mult de jumătate din femei crezând că violența în familie este o chestiune privată și aproape jumătate având opinia că victimele sunt de vină. Cercetarea calitativă a relevat că violența psihologică și sexuală este considerată normală în relații.

Violența împotriva femeilor este puțin raportată către poliție și alte organizații și există o lipsă de încredere în instituțiile care ar trebui să ofere sprijin și servicii victimelor

Deși multe femei au declarat că au suferit vătămări corporale și consecințe psihologice ca urmare a celui mai grav incident de violență fizică și/sau sexuală pe care l-au avut, foarte puține au raportat aceste cazuri la poliție sau la alte instituții. Rușinea, frica de agresor, lipsa sprijinului financiar și neîncrederea în servicii sunt identificate drept bariere în calea raportării. Femeile sunt încurajate să recurgă la mediere în timpul procedurilor de divorț și, chiar și atunci când violența este raportată, succesul în ceea ce privește aducerea agresorilor în fața justiției, este discutabil.

Serviciile specializate pentru femeile supraviețuitoare ale violenței lipsesc și trebuie îmbunătățite, inclusiv pentru grupurile defavorizate de femei

Femeile și experții-cheie care au participat la cercetarea calitativă au menționat că serviciile speciale de asistență pentru femei, inclusiv adăposturile și serviciile de consiliere, lipsesc. Ei au relatat că în special femeile în etate, femeile care locuiesc în zone îndepărtate și femeile romă nu-și cunosc drepturile și serviciile care le pot fi oferite.

Rușinea, teama, neîncrederea în poliție și personalul medical, precum și lipsa unui sprijin pe termen lung și practic, cum ar fi ajutorul pentru locuințe și ajutorul financiar [sunt bariere care împiedică accesul la servicii]

Recomandări

Constatările de mai sus, concluziile din sondaj și cercetarea calitativă stau la baza unei serii de recomandări specifice privind abordarea violenței împotriva femeilor (pentru detalii, a se vedea Capitolul 8):

Consolidarea mecanismelor de referire și de sprijin și monitorizarea implementării

Pentru Guvern

- Consolidarea mecanismului de referire și a cooperării între prestatorii de servicii, colectarea bunelor practici de răspuns coordonat de pe ambele maluri ale râului Nistru și asigurarea unui cadru juridic pentru ONG-urile care oferă servicii în regiunea transnistreană. Asigurarea consolidării capacităților reprezentanților administrației publice locale în ceea ce privește VAW și problemele de gen, dispunerea ca fiecare primărie să afișeze public informații practice privind serviciile pentru victime și agresori și asigurarea condițiilor astfel încât autoritățile locale să acorde prioritate violenței în familie în procesul de alocare a bugetului. Consolidarea mecanismului actual care permite victimelor de a depune reclamații privind lipsa reacției adecvate din partea autorităților, elaborarea mecanismelor de monitorizare și introducerea standardelor privind sancționarea personalului pentru neîndeplinirea atribuțiilor lor cu diligența cuvenită.

Pentru Ministerul Justiției și Ministerul Afacerilor Interne

- Asigurarea ca, în cursul investigațiilor autorizate de instanțele de judecată, victimele să fie intervievate numai în conformitate cu procedurile speciale, ca poliția și judecătorii să fie obligați să informeze victimele despre drepturile lor și să examineze motivele pentru care un număr mic de victime ale violenței în bază de gen (GBV) beneficiază de asistență juridică. Revizuirea implementării ordonanțelor de protecție și punerea în aplicare a unui mecanism clar de monitorizare.

Cooperare și abordare multisectorială

Pentru Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat și Institutul Național al Justiției

- Formarea experților în drept în domeniul recunoașterii diferitelor forme de violență; dezvoltarea la ei a competențelor non-tehnice necesare pentru a proteja supraviețuitorii în timpul procedurilor judiciare. Încurajarea avocaților să se specializeze în cazurile de violență în familie și cele de violență în bază de gen.

Pentru Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Intern și Institutul Național al Justiției

- Instruirea colaboratorilor de poliție și altor prestatori de servicii cu privire la cauzele și consecințele VAW și aplicarea cadrului juridic.

Pentru Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

- Formarea prestatorilor de servicii de asistență medicală privind identificarea VAW, încurajarea victimelor să obțină asistența necesară și asigurarea tratamentului respectuos al victimelor. Crearea de stimulente pentru ca specialiștii să urmeze cursuri de formare. Schimbul de bune practici în domeniul formării și revizuirea modulelor de formare existente. Includerea în modulele de formare a necesității de a combate violența în cadrul comunităților etnice, precum și a stereotipurilor persistente și de a desfășura programe educaționale cu liderii comunităților de romi. Formarea trebuie să fie realizată prin intermediul ONG-urilor active în domeniul violenței împotriva femeilor.

Servicii specializate pentru femei, inclusiv pentru grupurile defavorizate

Pentru Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale

- Posibilitatea extinderii termenului de ședere a femeilor în adăposturi peste trei luni, pentru fiecare caz în parte, și oferirea serviciilor de consiliere, pe care femeile le pot accesa în mod anonim. Organizarea unor adăposturi specializate pentru femeile cu copii foarte mici, pentru tinerele rome și fetele tinere.
- Crearea locuințelor sociale pentru victime și finanțarea programelor care ajută femeile să devină independente din punct de vedere financiar.
- Elaborarea unor cursuri de formare pentru cuplurile tinere care doresc să se căsătorească și includerea informațiilor despre drepturile lor și cum să procedeze în caz de violență.
- Elaborarea unor programe și cursuri pentru agresori și oferirea serviciilor de consiliere pentru agresori, în colaborare cu serviciile sociale acreditate.
- Asigurarea unei implicări mai mari a lucrătorilor sociali în problema violenței.

Campanii de informare și sensibilizare

Pentru Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale

- Organizarea unor campanii de informare și sensibilizare, inclusiv a unor activități în zonele rurale și activități care implică femei supraviețuitoare ale violenței. Elaborarea activităților de informare specifice pentru fetele și copiii fără îngrijire părintească, femeile din comunitățile religioase, partenerile lucrătorilor din sectorul forestier și alte zone îndepărtate.

Pentru Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

- Educarea copiilor, la vârste corespunzătoare, despre stereotipurile de gen și introducerea programei de învățământ și a cursurilor de instruire privind diferite tipuri de violență în bază de gen.

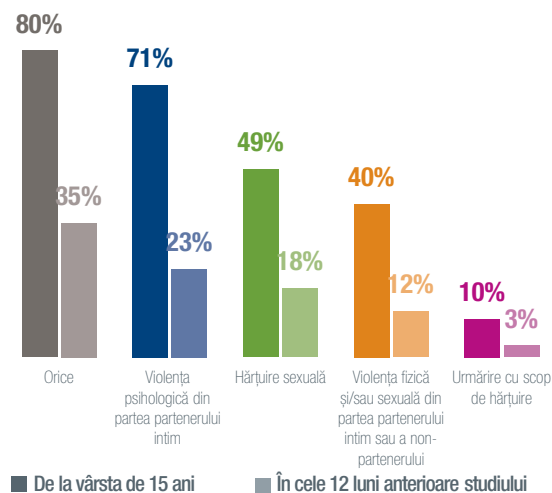

Rezultatele studiului realizat de OSCE: Moldova

Studiul cantitativ a fost efectuat pe baza unui eșantion reprezentativ de femei cu vârste cuprinse între 18 și 74 de ani care locuiesc în Moldova. În total au fost realizate 1,802 de interviuri directe în perioada aprilie - august 2018. Datele au fost ponderate la profilul populației cunoscute.

PREVALENȚA RIDICATĂ A DIFERITOR FORME DE VIOLENȚĂ ÎMPOTRIVA FEMEILOR

PREVALENȚA RIDICATĂ A DIFERITOR FORME DE VIOLENȚĂ ÎMPOTRIVA FEMEILOR

950,000 *

femei au suferit de o anumită formă de hărțuire sexuală, urmărire cu scop de hărțuire, violență din partea partenerului intim sau violență din partea non-partenerului (inclusiv violență psihologică, fizică sau sexuală) de la vârsta de 15 ani

* Cifre aproximative

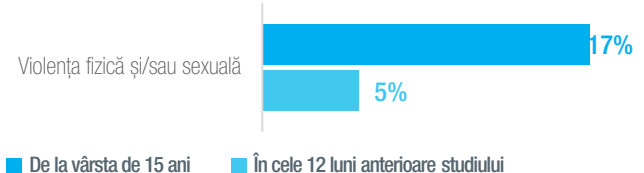
388,000 *

femei au fost supuse violenței fizice și/sau sexuale din partea partenerului intim

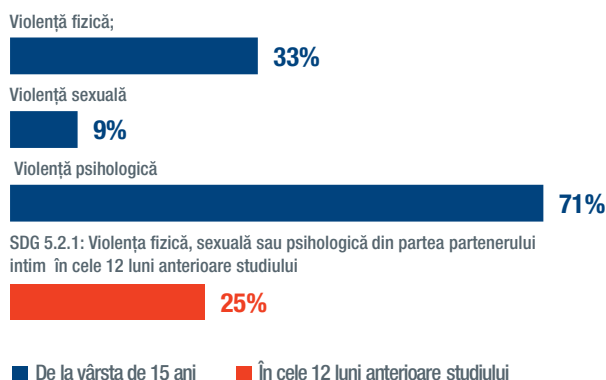
200,000 *

au fost supuse violenței fizice și/sau sexuale din partea non-partenerului

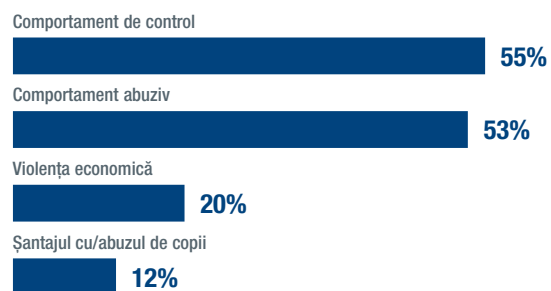
UNA DIN ȘASE FEMEI A FOST SUPUSĂ VIOLENȚEI FIZICE ȘI /SAU SEXUALE DIN PARTEA NON-PARTENERULUI

VIOLENȚA DIN PARTEA PARTENERULUI INTIM

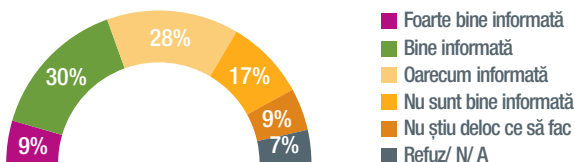
VIOLENȚA PSIHOLICĂ DIN PARTEA PARTENERULUI INTIM ESTE CEA MAI PE LARG RĂPÂNDITĂ FORMĂ

EȘANTION: pentru prevalența hărțuirii sexuale, urmării cu scop de hărțuire și violența din partea non-partenerului - toate femeile cu vârste cuprinse între 18 și 74 de ani (1,802); pentru violența din partea partenerului intim - toate femeile care au avut vreodată un partener (1,698)

NIVELUL REDUS DE RAPORTARE ȘI CONȘTIENTIZARE

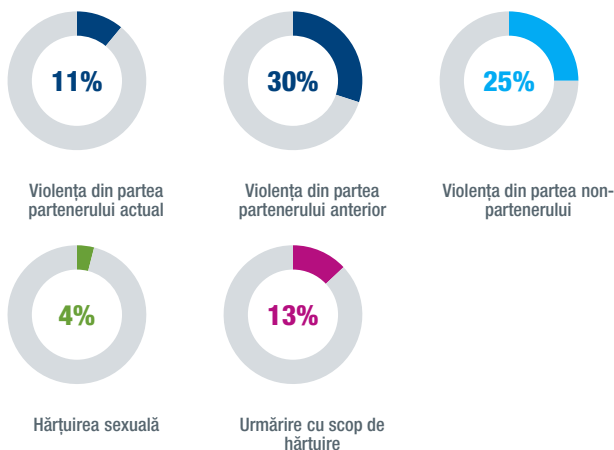
MULTE FEMEI NU SE SIMT BINE INFORMATE DESPRE CE TREBUIE SĂ FACĂ ÎN CAZUL ÎN CARE AU FOST SUPUSE VIOLENȚEI

Eșantion: toate femeile cu vârste cuprinse între 18-74 de ani (1,802)

NIVELUL REDUS DE RAPORTARE LA POLIȚIE

% femeilor care a contactat poliția imediat după cel mai grav incident de violență

Eșantion: toate femeile cu vârste cuprinse între 18-74 de ani care au identificat cel mai grav incident pentru fiecare formă de violență – din partea partenerului actual (214), partenerului anterior (224), non-partenerului (193), hărțuire sexuală (451)

ATITUDINI DE REDUCERE LA TĂCERE ȘI BLAMARE A VICTIMILOR

■ Total/tind să fie de acord ■ Total/tind să fie împotriva

Î: În general, prietenii dvs. ar fi sau nu de acord cu următoarele afirmații?

Este obligația soției de a face sex cu soțul ei, chiar dacă nu dorește acest lucru

Î: În ce măsură ați fi sau nu de acord cu următoarele afirmații?

Violența împotriva femeilor este adesea provocată de victimă

Violența în familie este o problemă privată și trebuie soluționată în familie

Eșantion: toate femeile cu vârste cuprinse între 18-74 ani (1,802)

IMPACTUL CELUI MAI GRAV INCIDENT

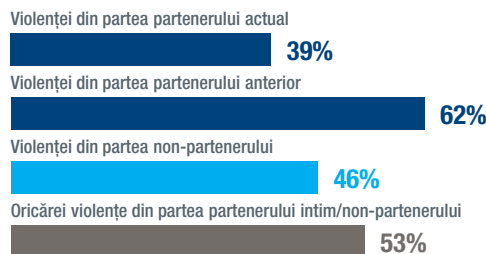
VIOLENȚA PROVOACĂ SUFERINȚE PSIHOLOGICE

% femeilor care au suferit una sau mai multe consecințe psihologice din cauza ...
Violenței fizice și/sau sexuale din partea partenerului intim sau a non-partenerului

VIOLENȚA PROVOACĂ SUFERINȚE FIZICE

% femeilor care au suferit de una sau mai multe consecințe fizice din cauza ...

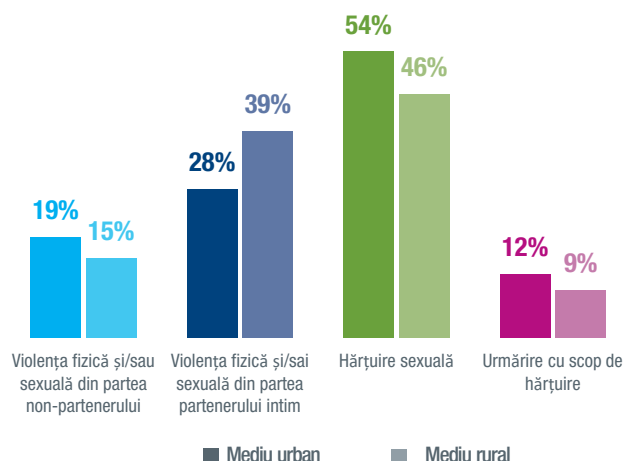

Aceasta rezultă în **190,000 de femei *** care au rămas cu o vătămare sau consecință fizică, luând în considerare doar cele mai grave cazuri pe care le-au identificat în timpul vieții lor adulte.

* Cifre aproximative

Eșantion: Toate femeile cu vârste cuprinse între 18-74 de ani care au identificat cel mai grav incident pentru fiecare formă de violență - hărțuire sexuală (451), urmărire cu scop de hărțuire (88), din partea partenerului actual (214), partenerului anterior (224) non-partenerului (193) orice violență din partea partenerului intim/non-partenerului (515)

PREVALENȚA VIOLENȚEI DUPĂ LOC DE TRAI

Eșantion: toate femeile cu vârste cuprinse între 18-74 de ani care locuiesc în mediu urban (701) sau mediu rural (1,101); toate femeile care au avut vreodată partener care locuiesc în mediu urban (669) sau mediu rural (1 029)

Cuprins

Context	i
Rezumat	iii
1. Citirea datelor	1
2. Context juridic, instituțional și politic	6
3. Atitudinile față de rolurile de gen și violența împotriva femeilor ...	15
4. Violența împotriva femeilor în Moldova	21
5. Conflictul și violența	39
6. Impactul violenței asupra vieții femeilor și barierele în calea solicitării de sprijin	45
7. Experiențele de violență în grupuri specifice de femei	57
8. Concluzii și recomandări-cheie.....	63
ANEXE.....	71

1. Citirea datelor

Introducere și obiectivele principale ale cercetării

Studiul realizat de OSCE surprinde prevalența violenței împotriva femeilor în Moldova pe baza unui eșantion reprezentativ al populației adulte a femeilor (1,802 de femei cu vârste cuprinse între 18 și 74 de ani). Datele demografice de bază utilizate în cercetare au fost: vârsta femeilor, statutul profesional, mediul de reședință (rural sau urban) și dacă femeile au fost sau nu afectate de conflict. Principalele obiective ale studiului au fost de a furniza dovezi privind prevalența VAWG și consecințele acesteia asupra sănătății și bunăstării femeilor în scopul elaborării politicilor. Principalele întrebări adresate în cadrul cercetării au fost următoarele:

- Care este amploarea violenței cu care se confruntă femeile în Moldova?
- Cu ce forme de violență se confruntă femeile în Moldova?
- Cine sunt făptuitorii violenței împotriva femeilor?
- Care sunt consecințele violenței asupra sănătății și bunăstării femeilor?
- Raportează femeile experiențele lor de violență poliției sau altor autorități sau organizații? Dacă nu, de ce?
- Există diferențe între experiența de violență a femeilor, în funcție de vârstă, educație, statut profesional, venit sau dacă provin dintr-un grup minoritar sau dintr-o zonă rurală?

De asemenea, studiul a urmărit o mai bună înțelegere a celor expuse mai sus în lumina faptului dacă femeile au trăit experiența unui conflict armat așa cum este definit în acest studiu (a se vedea Capitolul 5).

În cadrul studiului realizat de OSCE, femeile au fost rugate să identifice incidentele care au avut loc începând cu vârsta de 15 ani și cele care s-au produs în cele 12 luni anterioare studiului. Datele obținute au o relevanță directă pentru politici în ceea ce privește practicile actuale, precum raportarea și răspunsurile oferite victimelor.

Comparabilitatea cu datele UE și cu zona cuprinsă de studiul realizat de OSCE

Această cercetare se bazează pe metodologia utilizată de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) pentru realizarea studiului său din 2012 privind violența împotriva femeilor în 28 de state membre ale Uniunii Europene⁸. Prin urmare, studiul realizat de OSCE este comparabil cu studiul FRA. Institutul European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați utilizează datele FRA în activitatea sa curentă și în viitor intenționează să utilizeze rezultatele acestui studiului. În cele din urmă, studiul OSCE include unele întrebări ale Eurobarometrului⁹ privind atitudinile față de VAW.

⁸ Violența împotriva femeilor: sondaj realizat la nivelul UE. Principalele rezultate (Viena: Agenția pentru Drepturi Fundamentale a UE 2015), accesată la data de 26 ianuarie 2019, <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>.

⁹ Eurobarometrul Special 449: Violența în bază de gen, Comisia Europeană, Direcția Generală pentru Justiție și Consumatori, noiembrie 2016, accesată la data de 26 ianuarie 2019, , https://data.europa.eu/euodp/data/dataset/S2115_85_3_449_ENG

Reticența de a împărtăși

Pentru a înțelege mai bine prevalența VAW, este foarte important contextul. OSCE a adăugat la sondaj mai multe întrebări referitoare la norme, atitudinile și comportamentul atât ale femeilor, cât și ale bărbaților în legătură cu violența și experiența de raportare a abuzurilor. Comparând datele OSCE cu datele UE privind atitudinile și normele de gen (Eurobarometrul nr. 449),¹⁰ acest studiu sugerează că, acolo unde mai multe femei consideră că violența în familie este o chestiune privată, există o tendință ca mai puține femei să raporteze cazurile de violență la poliție și la alte organizații care activează în domeniu, decât în țările unde există o tradiție de mai lungă durată de sensibilizare cu privire la violența împotriva femeilor. Cercetarea calitativă confirmă faptul că tabu-urile și rușinea asociate cu violența sexuală sunt deosebit de răspândite.

Cercetarea anterioară

Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova a efectuat primul studiu național privind prevalența violenței împotriva femeilor în familie în anul 2010, utilizând un eșantion de 1,116 femei.¹¹ Studiul a fost realizat utilizând metodologia elaborată de Comisia Economică pentru Europa a Organizației Națiunilor Unite, adaptată la contextul național, care include și violența psihologică (inclusiv izolarea socială și comportamentul de control), violența fizică, sexuală și economică pe parcursul vieții și în cele 12 luni anterioare studiului. Conform rezultatelor studiului, prevalența totală a violenței (psihologice, fizice sau sexuale) din partea partenerului pe parcursul vieții este de 63,4%. Prevalența oricărei forme de violență din partea partenerului intim (IPV) în cele 12 luni anterioare studiului este de 26,8%. Deși violența se manifestă în toate mediile și în toate grupurile de femei, există diferențe în ceea ce privește riscul de violență în funcție de diferiți factori socio-demografici. De exemplu, prevalența este mai mare în rândul femeilor din mediul rural decât în rândul femeilor din mediul urban și în rândul femeilor cu vârste cuprinse între 45 și 54 de ani, comparativ cu alte grupuri de vârstă. Starea civilă s-a dovedit a fi un indicator important al violenței, deoarece femeile divorțate sau separate sunt mult mai expuse violenței din partea partenerilor lor (84%) decât celelalte femei, iar cea mai scăzută prevalență a fost înregistrată în rândul femeilor aflate în concubinaj (53,1%). O prevalență mai scăzută a fost înregistrată în rândul femeilor cu studii superioare, precum și în rândul femeilor inactive și șomere, comparativ cu cele angajate în câmpul muncii. Cea mai răspândită formă de violență din partea partenerului actual sau a fostului partener este violența psihologică, urmată de violența fizică, comportamentul de control, violența sexuală și violența economică. Conform rezultatelor studiului, violența din partea non-partenerilor este mult mai puțin răspândită. Femeile expuse la violență au raportat frecvent cazurile de violență fizică, dar, în mare parte, membrilor de familie sau prietenilor și de rareori organelor de poliție sau altor servicii de asistență. Fiecare a patra femeie care a fost dusă la violența fizică din partea partenerului a raportat cazul la poliție și doar 7% din ele au solicitat asistență medicală. Motivele invocate pentru a nu raporta violența au inclus convingerea că s-ar putea descurca singure, că ar putea rezolva problema de sine stătător, rușinea, neîncrederea în sistemul de asistență sau frica de partener.

¹⁰ Ibidem

¹¹ *Violența față de femei în familie în Republica Moldova* (Chișinău: Statistica Moldovei, 2011), accesat la 12 aprilie 2019, http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/Violenta/Raport_violen_fem_eng.pdf.

Compararea indicatorilor-cheie din Studiul Național al Republicii Moldova (2011-2012) și studiul realizat de OSCE (2018)

În tabelul ce urmează, ratele de prevalență ale diferitor forme de violență din partea partenerului intim (fizică, psihologică și sexuală) de la vârsta de 15 ani și în cele 12 luni anterioare studiului sunt prezentate din două surse diferite: Studiul Național al Republicii Moldova, realizat în 2011-2012, și studiul realizat de OSCE.

La compararea ratelor de prevalență, trebuie de remarcat că, parțial, diferențele se datorează faptului că au fost utilizate diferite metodologii și definiții. La comparare, este important să se ia în considerare că chiar și diferențele mici în comportamentele discutate în chestionare pot produce diferențe semnificative în ratele de prevalență.

În special, există diferențe în strategiile de eșantionare, de exemplu, în Studiul Național al Republicii Moldova au fost incluse numai femei cu vârste cuprinse între 15-65 de ani, pe când studiul realizat de OSCE a fost efectuat în rândul femeilor cu vârste cuprinse între 18-74 de ani.

În ceea ce privește definițiile utilizate pentru măsurarea IPV, pentru violența psihologică, studiul realizat de OSCE a inclus mai multe categorii, în special în ceea ce privește comportamentele de control și amenințare, care nu au fost incluse în Studiul Național, acestea fiind incluse în formă de categorii umbrelă în Studiul Național. Pentru violența fizică, comportamentele măsurate au fost foarte similare în ambele studii. Pentru violența sexuală, Studiul Național a inclus o categorie privind sexul forțat cu elemente de umilire, care nu a fost prezentă în studiul realizat de OSCE, care, în schimb, include tentative de violență sexuală, categorie care nu a fost inclusă în Studiul Național.

Tabelul 1.1: Compararea indicatorilor-cheie

Indicator	Studiul Național al R. Moldova: % femeilor cu vârste cuprinse între 15-65 de ani care au avut vreodată partener	Studiul realizat de OSCE: % femeilor cu vârste cuprinse între 18-74 de ani care au avut vreodată partener
IPV (psihologică, fizică sau sexuală) de la vârsta de 15 ani	63,4	73
IPV (psihologică, fizică sau sexuală) în cele 12 luni anterioare studiului	26,8	25
Violența psihologică din partea partenerului intim de la vârsta de 15 ani	60	71
Violența psihologică din partea partenerului intim în cele 12 luni anterioare studiului	25,7	23
Violența fizică din partea partenerului intim de la vârsta de 15 ani	40	33
Violența fizică din partea partenerului intim în cele 12 luni anterioare studiului	9	9
Violența sexuală din partea partenerului intim de la vârsta de 15 ani	19	9
Violența sexuală din partea partenerului intim în cele 12 luni anterioare studiului	4	2

Interpretarea datelor studiului

Faptul că suma ratelor procentuale prezentate în studiul OSCE nu ajunge la sau depășește 100 se datorează rotunjirii, excluderii răspunsurilor „nu știu” sau faptului că respondenții puteau oferi răspunsuri multiple la anumite întrebări.

Confidențialitatea și anonimatul

Interviurile au fost realizate direct de către intervievatoare instruite și cu experiență. Interviurile au fost efectuate cu utilizarea tabletei și între patru ochi, în baza principiilor consimțământului informat. Femeile intervievate au fost informate că toate datele colectate vor fi confidențiale și anonime.

Formele de violență incluse în studiu

Constatările prezentate în acest raport se bazează pe un set de întrebări adresate în cadrul studiului realizat de OSCE privind violența împotriva femeilor din partea unui non-partener sau partener intim, precum și cazurile de hărțuire sexuală, urmărire în scopul hărțuirii, violența în copilărie și impactul conflictului asupra violenței în bază de gen. Chestionarul are la bază definițiile stabilite în Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie (Convenția de la Istanbul).

Pentru a măsura prevalența (raportată) a fiecărui tip de violență, femeile au fost întrebate dacă au fost supuse mai multor forme de violență în diferite perioade de referință, așa cum este detaliat în Capitolele 4 și 5 ale acestui raport.

- În ceea ce privește **violența fizică și sexuală**, lista de întrebări care au fost adresate în cadrul cercetării poate fi găsită la pagina 23 din Capitolul 4.
- În ceea ce privește **violența psihologică**, lista de întrebări care au fost adresate în cadrul cercetării poate fi găsită la pagina 29 din Capitolul 4.
- În privința **hărțuirii sexuale**, femeilor participante la studiu le-au fost adresate întrebările enumerate la pagina 32 din Capitolul 4.
- Cât privește **urmărirea în scopul hărțuirii**, femeilor participante la studiu le-au fost adresate întrebările enumerate la pagina 31 din Capitolul 4.

În această cercetare, violența în copilărie se referă la violența până la vârsta de 15 ani. Lista de întrebări despre experiențele violenței în copilărie poate fi găsită la pagina 35 din Capitolul 4. Întrebările, metodologia și vârsta respondenților din cadrul studiului realizat de OSCE diferă de cele din studiile privind experiențele adverse din copilărie¹² și studiile de indicatori multipli în cuiburi¹³, iar ratele prevalenței violenței în rândul copiilor obținute în aceste studii nu sunt comparabile.

În ceea ce privește capitolul privind conflictul și violența în bază **de gen** (Capitolul 5), în sensul acestei cercetări, **conflictul armat** a fost definit ca luptă armată între două sau mai multe grupuri organizate, atacuri asupra comunităților sau insecuritate generală cauzată de conflict, iar femeile considerate a fi afectate de conflict sunt acelea care s-au aflat într-o situație de conflict armat activ cel puțin o săptămână și care au răspuns «da» la cel puțin una din întrebările enumerate la pagina 40 din Capitolul 5.

Parteneri sunt persoanele cu care respondentele erau căsătorite, cu care conviețuiau sau cu care aveau o relație fără conviețuire. Non-partenerii includ toți agresorii, cu excepția partenerilor actuali sau anteriori ai femeilor.

12 Organizația Mondială a Sănătății, Adverse Childhood Experiences International Questionnaire (ACE-IQ), accesat la data de 26 martie 2019, https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/activities/adverse_childhood_experiences/en/

13 Organizația Mondială a Sănătății, Adverse Childhood Experiences International Questionnaire (ACE-IQ) accesat 26 martie 2019, https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/activities/adverse_childhood_experiences/en/

Cel mai grav incident este definit ca fiind incidentul care a avut cel mai mare impact fizic sau psihologic asupra femeilor chestionate.

Prezentarea generală a cercetării calitative

Cincisprezece experți-cheie care lucrează în Moldova și-au împărtășit opinia cu privire la modul în care instituțiile guvernamentale și ONG-urile activează în prezent pentru a preveni VAWG, sprijinul disponibil pentru femeile care au fost supuse VAWG și îmbunătățirile recomandate. Acești experți au inclus reprezentanți ai organizațiilor internaționale și ai instituțiilor guvernamentale și neguvernamentale.

Au fost organizate opt interviuri de tip focus grup cu femei din diferite grupuri de vârstă, femei din mediul urban și rural din Moldova, femei din diferite grupuri minoritare (găgăuzi, romi, ruși) și femei care au trecut prin experiența conflictului armat. Un interviu de tip focus grup a fost organizat în regiunea transnistreană. Scopurile acestor discuții au fost:

- de a înțelege atitudinile societății față de femei în general și de a înțelege VAWG și făptuitorii acestei violențe;
- de a examina cum s-au schimbat atitudinile față de VAWG în timp, inclusiv în perioadele de conflict;
- de a examina în ce măsură femeile sunt conștiente de măsurile de sprijin existente, opiniile lor cu privire la aceste măsuri și barierele care pot împiedica accesul lor la sprijin;
- de a identifica modul în care prevenirea și asistența ar putea fi îmbunătățite.

Au fost realizate patru interviuri în profunzime cu supraviețuitori ai violenței. Scopurile acestor interviuri au fost:

- de a examina formele de violență la care au fost supuse femeile pe tot parcursul vieții și impactul conflictelor;
- de a identifica barierele ce împiedică dezvăluirea experiențelor trăite și solicitarea de asistență, de a examina motivele pentru care unele femei aleg să-și dezvăluie experiențele, iar altele nu;
- de a înțelege asistența primită, de a identifica lacunele în prestarea serviciilor și nevoile nesatisfăcute ale femeilor din anumite grupuri minoritare (de exemplu, ale femeilor dintr-o minoritate etnică sau ale femeilor cu dizabilități); și
- de a înțelege modul în care femeile au obținut acces la sprijin (formal sau informal) și impactul acestui sprijin asupra lor.

2. Context juridic, instituțional și politic

Acest capitol prezintă o trecere în revistă a contextului, a legislației naționale referitoare la violența împotriva femeilor¹⁴, prevenirea violenței și protecția femeilor împotriva violenței, colectarea datelor și impactul conflictului asupra femeilor. În acest capitol sunt expuse opiniile celor 15 experți-cheie care au fost intervievați și analiza literaturii de specialitate, inclusiv referințele la cele mai recente (2013) Observații finale ale Comitetului ONU pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor (Comitetul CEDAW).¹⁵

Introducere

Violența împotriva femeilor și a fetelor (VAWG) afectează viața a milioane de femei și fete și împiedică progresul către o securitate globală pentru toți. OSCE, ca cea mai mare organizație de securitate regională din lume, recunoaște că VAWG nu numai că afectează siguranța și securitatea personală a femeilor, ci de asemenea, împiedică participarea lor în societate sau folosirea abilităților și cunoștințelor la potențialul lor maxim.

Studiul realizat de OSCE s-a axat pe violența în bază de gen împotriva femeilor din partea partenerilor lor, membrilor de familie, prietenilor, cunoștințelor și colegilor, precum și din partea necunoscuților.

Violența împotriva femeilor reprezintă o încălcare a drepturilor și libertăților fundamentale ale femeilor și o manifestare a relațiilor inegale de putere pe plan istoric între bărbați și femei.¹⁶ Deoarece violența în bază de gen își trage rădăcinile din inegalitatea de gen, pentru a evalua siguranța și bunăstarea femeilor, este important să se țină cont de contextul mai larg al statutului femeilor în regiunea OSCE.

În Moldova, ca și în multe alte țări din regiune și din întreaga lume, aceste inegalități structurale sunt vizibile în diferite domenii: participarea politică și economică; accesul la bunuri, venituri și servicii; participarea la economie; și în nivelul de trai și calitatea vieții.

Femeile din Moldova sunt subreprezentate în posturile de putere politică și nu au aceeași influență ca și bărbații asupra politicilor, legilor și reformelor care modelează dezvoltarea socio-economică. Femeile reprezintă mai puțin de un sfert (20,8%) din deputații din Parlamentul Moldovei, în timp ce 25% dintre miniștrii din Guvern sunt femei¹⁷

14 Traficul de ființe umane și, mai precis, traficul de femei și fete în scopul exploatarei sexuale reprezintă o formă de violență împotriva femeilor bazată pe gen. Aceasta este o problemă gravă privind drepturile omului și o problemă de securitate. Acest studiu nu a inclus întrebări cu privire la acest tip de violență, deoarece cercetarea problemelor aferente traficului de ființe umane comportă un risc foarte mare pentru victimele sale, iar un studiu la nivelul gospodăriilor casnice nu este metoda potrivită de cercetare. Studiul FRA, pe care se bazează studiul realizat de OSCE, de asemenea nu a investigat traficul de femei și fete.

15 „Răspunsuri la lista problemelor și întrebărilor privind examinarea rapoartelor periodice patru și cinci: Republica Moldova”, Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului, Comitetul pentru Eliminarea Discriminării împotriva Femeilor (Comitetul CEDAW), 2013, accesat la 12 aprilie 2019, <http://undocs.org/CEDAW/C/MDA/Q/4-5/Add.1>.

16 Declarația Națiunilor Unite privind eliminarea violenței împotriva femeilor, 1994.

17 “Portret Statistic al Femeilor și Bărbaților în Republica Moldova în anul 2016”, Biroul Național de Statistică, 6 martie 2018, accesat la 12 aprilie 2019, <http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=5935>.

Femeile nu participă la economie în condiții egale cu bărbații. În pofida unui nivel mai înalt de studii în medie, femeile sunt subreprezentate pe piața muncii și câștigă mai puțin decât bărbații. Rata de ocupare a femeilor de 15 ani și mai mult a fost de 44,1% în 2018, fiind mai mică decât cea a bărbaților (48,5%).¹⁸ În medie, femeile sunt plătite cu 14% mai puțin decât bărbații, cea mai mare diferență de salarizare (41,4%) fiind atestată în sectorul financiar și al asigurărilor.¹⁹

Inegalitatea pe piața forței de muncă provoacă numeroase consecințe, cum ar fi diferența de pensii și un risc mai mare de sărăcie în rândul femeilor decât al bărbaților. Pensia medie pentru limită de vârstă a femeilor în sectorul agricol acoperă doar 76,0% din minimul de existență pentru pensionari, comparativ cu 80,0% în cazul bărbaților. În sectoarele non-agricole, pensia medie a bărbaților depășește nivelul minim de existență cu 26,0%, în timp ce pensia medie a femeilor acoperă numai 93,0% din nivelul minim de existență.²⁰

Deși participă mai puțin la munca plătită, femeile suportă un volum de muncă disproporționat în ceea ce privește întreținerea și îngrijirea familiei. Femeile și fetele în vârstă de 10 ani sau mai mari petrec în medie cu 1,2 ore mai mult pe zi decât bărbații pentru îndeplinirea muncilor casnice obișnuite, cum ar fi gătitul, spălarea vaselor, spălatul și călcatul rufelor. În același timp, ele petrec mai puțin timp pentru sport și recreere.²¹

Violența împotriva femeilor din partea partenerilor, membrilor de familie, prietenilor, colegilor sau agresorilor necunoscuți poate fi pe deplin înțeleasă numai în acest context, deoarece instrumentele pentru eliminarea acestora sunt limitate sau întărite prin acțiuni în alte domenii în care femeile se află într-o poziție subordonată.

2.1: Cadrul legislativ național și implementarea acestuia

Moldova, una dintre țările cele mai afectate din punct de vedere economic din Europa,²² a apărut ca republică independentă după destrămarea Uniunii Sovietice în 1991. Moldova a ratificat sau a moștenit o serie de angajamente internaționale privind egalitatea de gen, inclusiv:

- Convenția ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor (1980) și protocolul său opțional. Aceasta a fost consolidată prin Declarația și Platforma de Acțiune adoptate la Beijing (1995), care obligă statele părți să ia măsuri privind îmbunătățirea egalității de gen și prin Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului.
- În 2015, Moldova a adoptat Obiectivele de Dezvoltare Durabilă ale Națiunilor Unite (ODD), care abordează astfel de provocări globale cum ar fi sărăcia, inegalitatea și schimbările climatice, precum și îmbunătățirea accesului la sănătate și educație, creând totodată instituții și parteneriate puternice. Unul dintre ODD-uri este Obiectivul 5 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați și abilitarea femeilor, cu ținta specifică 5.2 „Eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferele publice și private, inclusiv a traficului, exploatării sexuale și a altor tipuri de exploatare”.
- Moldova a semnat Convenția de la Istanbul din 7 februarie 2017 a Consiliului Europei, dar nu a ratificat-o încă. Moldova nu este parte la Convenția ONU privind consimțământul la căsătorie, vârsta minimă pentru căsătorie și înregistrarea căsătoriilor sau la Convenția europeană privind despăgubirea victimelor infracțiunilor violente.

18 “Ratele de activitate, ocupare și șomaj după rate, sex, mediul de reședință, ani și trimestre”, Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, accesat la 12 aprilie 2019, http://statbank.statistica.md/pxweb/pxweb/en/30/Statistica_sociala_03_FM_03_MUN_MUN010/MUN010200.px/?Rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774.

19 “Portret Statistic al Femeilor și Bărbaților în Republica Moldova în anul 2016”.

20 “Portret Statistic al Femeilor și Bărbaților în Republica Moldova în anul 2016”.

21 “Utilizarea timpului în Republica Moldova”, Biroul Național de Statistică, 2013, accesat la 12 aprilie 2019, http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/Utilizarea_timpului_RM/Utilizarea_timpului_RM.pdf.

22 „World Factbook: Moldova”, Agenția Centrală de Informații, 1 februarie 2018, accesat la 12 aprilie 2019, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/md.html>.

Legislația națională a Republicii Moldova reglementează egalitatea de gen, violența în familie, hărțuirea sexuală, abuzurile sexuale și fizice, violul conjugal, raportarea obligatorie și colectarea de date dezagregate pe sexe. Violența în familie și violul conjugal au fost incriminate printr-o modificare a Codului Penal în 2010.²³ Legea privind prevenirea și combaterea violenței în familie (2007) abordează violența domestică și prevede responsabilități pentru poliție, justiție, serviciile de probațiune, asistența juridică, sănătate, protecție socială și drepturile victimelor la consiliere pentru reabilitare fizică, psihologică și socială. De asemenea, legea stabilește procedurile de creare a centrelor de reabilitare a victimelor.

Raportul Comitetului CEDAW din 2013 a salutat progresele realizate în Moldova în vederea îndeplinirii reformelor legislative, inclusiv: amendamentele la Codul Penal care incriminează violența domestică, violul conjugal, abuzul și hărțuirea sexuală, căsătoriile forțate și alte forme de violență în bază de gen; amendamentele la Legea privind asistența socială și serviciile sociale în scopul oferirii beneficiilor pentru femeile victime ale abuzului care au obținut o ordonanță de protecție; precum și măsuri de creare a unei rețele coordonate de instituții responsabile de protecția, asistența și reabilitarea victimelor violenței domestice. De asemenea, în Raport s-a apreciat ratificarea convențiilor internaționale privind violența împotriva femeilor.

Cu toate acestea, Republica Moldova nu a răspuns încă pe deplin îngrijorărilor exprimate de Comitetul CEDAW (2013) privind implementarea legislației cu privire la violența împotriva femeilor, serviciile pentru supraviețuitori, sancțiunile pentru agresori, datele despre incidența violenței împotriva femeilor și informarea victimelor sau a celor expuși riscului. De asemenea, țara nu a reușit să înfrunte cu succes problemele culturale patriarhale care stau la baza violenței împotriva femeilor. Acest lucru a fost recunoscut de Guvern în Strategia de țară pentru Moldova pentru anii 2017-2022 a Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare.²⁴ Comitetul, de asemenea, și-a exprimat îngrijorarea în legătură cu situația femeilor din regiunea transnistreană (Secțiunea 1.6).

Experții care au participat la cercetarea calitativă au reiterat aceste îngrijorări. Deși legislația din 2007 a reprezentat un important pas înainte, experții au spus că violența sexuală, psihologică, spirituală²⁵ și economică nu au fost percepute sau tratate la fel de serios ca violența fizică. Legea prevede, de asemenea, că violența trebuie să fie asociată cu deteriorarea sănătății victimei. Juriștii intervievați au afirmat că există o lipsă de claritate în ceea ce privește violența psihologică, sexuală, economică și spirituală și modul în care acestea ar putea afecta sănătatea victimelor. Experții au vorbit despre condamnări inadecvate pentru violența psihologică și economică, reticența din partea sistemului judiciar de a accepta modificările legislative recente, accesul limitat al supraviețuitorilor la serviciile specializate din cauza repartizării teritoriale a centrelor de asistență și a numărului redus de locuri disponibile și tratamentul inegal al femeilor în cadrul sistemului judiciar, ca urmare a rolurilor și normelor de gen tradițional acceptate. Potrivit experților, următoarele bariere culturale în calea progresului, incluse în raportul Comitetului CEDAW din 2013, persistă:

- normele sociale patriarhale și lipsa de încredere în sistemul judiciar: femeile care raportează cazuri de violență își retrag adesea plângerile lor pentru a proteja agresorul;
- gestionarea incorectă a cazurilor după ce acestea au fost raportate, de exemplu, faptul că poliția nu înregistrează cazurile raportate drept infracțiuni și faptul că judecătorii nu emit ordonanțe de protecție.

Cu toate acestea, în martie 2017, după intrarea în vigoare a amendamentelor legislative, poliția a început să emită ordine de restricție de urgență.²⁶

23 Ibidem

24 "Strategia de țară pentru Moldova, 2017-2022", Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, accesat la 29 aprilie 2019, www.ebrd.com/strategy-and-policy-coordination/strategy-for-moldova.pdf

25 Legea privind prevenirea și combaterea violenței în familie (2007) definește violența spirituală ca subestimarea sau diminuarea importanței necesității de satisfacere a nevoilor morale și spirituale prin interzicerea, limitarea, ridiculizarea sau pedepsirea aspirațiilor membrilor familiei pentru valori culturale, etnice, lingvistice sau religioase prin impunerea unui sistem inacceptabil de valori personale sau prin alte acțiuni cu efecte sau repercusiuni similare.

26 Ordinul de restricție de urgență are drept scop protecția victimei în cel mai scurt timp posibil. În baza unei evaluări a riscurilor, în cazul în care există o suspiciune rezonabilă că violența domestică a avut loc deja sau este iminentă, poliția trebuie să emită imediat un ordin de restricție de urgență împotriva agresorului pentru a rezolva criza. Ordinul se eliberează pe o perioadă de până la 10 zile, timp în care victima are dreptul de a solicita, în condițiile legii, emiterea unei ordonanțe de protecție. Statisticile poliției privind numărul de ordine de restricție de urgență emise sunt publicate pe politia.md, ceea ce face posibilă urmărirea numărului de ordine de restricție de urgență de la introducerea acestei practici.

2.2: Mecanismele instituționale și cooperarea

Au fost puse în aplicare o serie de strategii care abordează protecția drepturilor omului și prevenirea discriminării, inclusiv Consiliul Interministerial de Coordonare în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie (2012), alcătuit din reprezentanții organizațiilor relevante din administrația publică și societatea civilă cu scopul de a discuta aspectele legate de prevenirea violenței în familie. La 22 februarie 2018, Guvernul a adoptat o strategie națională de prevenire și combatere a violenței în familie și a violenței față de femei pentru perioada 2018-2023.²⁷ Strategia este aliniată la prevederile Convenției de la Istanbul și prevede, printre alte măsuri, politici integrate, cooperare multisectorială, mecanisme de protecție și servicii pentru supraviețuitori.²⁸

Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale este responsabil de coordonarea și elaborarea strategiilor, a planurilor de acțiuni și a inițiativelor legislative de prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor. Alte ministere, cum ar fi Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Educației, au roluri specifice de prevenire, educare, identificare, monitorizare și soluționare a cazurilor de violență domestică sau de gestionare a rezultatelor acestor cazuri. Cooperarea între instituțiile care se ocupă de chestiuni aferente problemelor de gen are loc în diferite forme, în funcție de natura problemei și de părțile implicate:

- Instrucțiunile metodologice ale Ministerului Afacerilor Interne pentru prevenirea violenței în familie (2012), care stabilesc atribuțiile organelor publice, locale și centrale în identificarea și prevenirea violenței în familie și care au fost recent înlocuite cu alte două instrucțiuni - Ordinul Inspectoratului General al Poliției (OIGP) din 2017 (OIGP nr.134/2017) și Concepția privind asistența psihologică primară oferită victimelor violenței în familie în situații de criză (OIGP nr. 168/2018), ambele modificate în 2018 (OIGP nr. 360/2018). Procedura operațională standard pentru intervenția poliției în cazurile de violență în familie a fost aprobată în 2017 (OIGP nr. 449/2017).
- Instrucțiunile Ministerului Sănătății privind intervenția instituțiilor medicale în cazurile de violență în familie (2012) se referă la intervenția instituțiilor medicale în cazurile de violență în familie.
- Instrucțiunile privind intervenția structurilor teritoriale de asistență socială și a instituțiilor medicale în cazurile de violență în familie au fost elaborate de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și pilotate în perioada 2018 - 2019 în cinci raioane.

²⁷ „Guvernul Republicii Moldova a adoptat Strategia națională de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pentru perioada 2018-2023”, Organizația Națiunilor Unite în Moldova, accesat la 12 aprilie 2019, <http://md.one.un.org/content/unct/moldova/en/home/presscenter/press-releases/guvernul-a-adoptat-strategia-naional-de-prevenire-i-combatere-a-.html>.

²⁸ „Cu privire la aprobarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2018-2023 și a Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea acesteia”, Guvernul Republicii Moldova, accesat la 12 aprilie 2019, https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/intr26_49.pdf.

2.3: Disponibilitatea datelor administrative și a altor date

Datele administrative dezagregate pe sexe, vârstă, etnie, dizabilitate, amplasare geografică și context socio-economic sunt necesare pentru o evaluare corectă a situației femeilor, a inegalităților de gen și a amplitudinii și naturii violenței împotriva femeilor. Fără date, nu este posibil să se ia măsuri corective bazate pe dovezi.

Ministerul Afacerilor Interne (MAI) și Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (MSMPS) furnizează în prezent date privind violența împotriva femeilor.²⁹ Începând cu anul 2003, MAI publică rapoarte lunare pe site-ul său cu privire la numărul de infracțiuni comise la nivel național,³⁰ iar datele MSMPS, de asemenea, fac parte din domeniul public. Statisticile specializate ale poliției privind violența în familie, care includ unele date dezagregate, sunt publicate online în fiecare trimestru.³¹ Biroul Național de Statistică efectuează anchete naționale periodice privind violența împotriva femeilor, cea mai recentă fiind din 2011, următoarea anchetă urmând să aibă loc în curând. ONG-urile, de asemenea, joacă un rol important în colectarea datelor, deoarece oferă ministerelor relevante date privind propriile cazuri.

Raportul Comitetului CEDAW din 2013 a recomandat îmbunătățirea sistemului de colectare a datelor pentru a se asigura că datele sunt dezagregate pe tipuri de violență și pe relația dintre agresor și victimă. Statul ar trebui să sprijine cercetarea în acest domeniu și să se asigure că informațiile și datele colectate să fie puse la dispoziția publicului.³²

Experții intervievați în cadrul acestui raport au declarat că aceste probleme nu au fost soluționate. Principala problemă, au afirmat ei, este că datele sunt colectate de diferite agenții, folosind diferite metodologii, ceea ce face dificilă înțelegerea amplitudinii adevărate și a naturii problemei. Datele colectate de MAI³³ și MSMPS³⁴ nu sunt dezagregate în mod sistematic în funcție de gen, vârstă, mediu de reședință și localitatea supraviețuitorilor violenței împotriva femeilor și nici nu permit urmărirea schimbărilor de-a lungul timpului. Există, totuși, unele date dezagregate cu privire la agresori. Biroul Național de Statistică nu oferă nicio informație despre cazurile de violență în statisticile sale trimestriale sau anuale. Un expert a menționat că datele colectate în prezent nu cuprind toate tipurile de violență enunțate în Convenția de la Istanbul. Un expert din partea unui ONG a spus: „Nu există colaborare la nivelul schimbului de date între prestatorul de servicii și Guvern: Ministerul Justiției și Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale. De exemplu, în 2014 am stabilit că aproximativ 3000 de cazuri au fost anchetate de către poliție, însă doar 374 de cazuri au fost înregistrate de asistența socială”.

29 „Rapoarte de activitate”, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, accesat la 12 aprilie 2019, <https://msmps.gov.md/ro/advanced-page-type/rapoarte-de-activitate>.

30 Ministerul Afacerilor Interne, date statistice, <http://www.mai.gov.md/ro/advanced-page-type/date-statistice>

31 “Rapoarte și evaluări”, Poliția Republicii Moldova, accesat la 12 aprilie 2019, <http://politia.md/ro/advanced-page-type/rapoarte-si-evaluari>.

32 Comitetul CEDAW.

33 Ministerul Afacerilor Interne, date statistice, <http://www.mai.gov.md/ro/advanced-page-type/date-statistice> [See above.]

34 „Rapoarte de Activitate”.

2.4: Prevenire, protecție și sprijin

Intervențiile de prevenire pot contribui la creșterea gradului de conștientizare, la dezvoltarea înțelegerii și la abordarea eficientă a violenței împotriva femeilor.

O serie de activități ample de prevenire se desfășoară în Republica Moldova:

- Dezvoltarea sistemului de justiție penală, astfel încât agresorii să fie trași la răspundere pentru infracțiunile comise.
- Asigurarea asistenței sociale, medicale, psihologice și juridice adecvate victimelor violenței împotriva femeilor. În cadrul evaluării de către OSCE a Programului național de asigurare a egalității de gen pentru perioada 2010-2015³⁵, s-a constatat că au fost implementate o serie de activități de prevenire a violenței împotriva femeilor și a fetelor. A fost menționat și numărul crescând de ordonanțe de protecție eliberate de poliție, precum și elaborarea de programe educaționale și campanii de informare și sensibilizare adresate publicului larg privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane și a violenței împotriva femeilor.
- Organizarea și implementarea campaniilor de informare și educare, în special pentru a aborda stereotipurile de gen. Mai multe ONG-uri, de exemplu, La Strada, au organizat campanii. Experții au făcut referire în special la campania anuală „16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen”,³⁶ care sporește gradul de conștientizare a violenței împotriva femeilor și influențează percepția asupra rolurilor de gen.

O serie de cursuri de formare au fost organizate pentru profesioniștii din domeniul justiției, ofițerii din organele de drept și alți specialiști. În raportul de activitate al MSMPS pentru 2016 au fost menționate programele de formare organizate de organele de poliție, ONG-uri³⁷ și organizațiile internaționale.³⁸ Unele instruirii și activități de dezvoltare a capacităților au fost organizate cu sprijinul internațional. MSMPS, cu sprijinul Organizației Internaționale pentru Migrație și ONG-ului HelpAge, a organizat un curs de formare pentru membrii echipelor multidisciplinare în diverse localități. OSCE a implementat un proiect de formare privind combaterea violenței împotriva femeilor, care a inclus activități de consolidare a capacităților și de formare a reprezentanților comisariatelor de poliție raionale și specialiștilor în protecția socială, precum și a echipelor multidisciplinare din diferite raioane în ceea ce privește gestionarea cazurilor de violență domestică și asistența victimelor. În cadrul acestor seminare de formare, profesioniștii din domeniul juridic și prestatorii de servicii au fost pregătiți să investigheze și să urmărească în justiție într-un mod mai eficient cazurile de violență în familie și cele de trafic; de asemenea, au fost organizate cursuri de formare cu privire la tehnicile de interviu pentru psihologi, procurori și judecători.³⁹

35 „Raport de evaluare privind implementarea Programului național de asigurare a egalității de gen pentru perioada 2010-2015”, OSCE.

36 „Zilele activismului: 2018”, ONU Femei, accesat la 12 aprilie 2019, <http://www.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women/take-action/16-days-of-Activism>.

37 De exemplu, Centrul de Drept al Femeilor și La Strada.

38 De exemplu, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, Fondul Națiunilor Unite pentru Populație, Misiunea OSCE în Moldova, Organizația Internațională pentru Migrație în Moldova (OIM Moldova) și UN Women.

39 „Raportul anual pentru 2015 al Secretarului General privind evaluarea implementării Planului de acțiuni al OSCE din 2004 pentru promovarea egalității de gen”, OSCE, 21 iulie 2016, accesat la 12 aprilie 2019, <http://www.osce.org/secretariat/258281?download=true>.

În 2013 Comitetul CEDAW a concluzionat că prevenirea violenței împotriva femeilor a fost împiedicată de implementarea inadecvată a legilor care vizează eliminarea discriminării față de femei, de lipsa de conștientizare din partea organelor judiciare a drepturilor femeilor și lipsa legislației naționale relevante, lipsa finanțării pentru programele anti-discriminare, lipsa formării și necesitatea de a suplimenta protecția ordonată de instanță printr-un sistem de protecție ordonată de poliție și de a face posibilă emiterea de către poliție a ordonanțelor de protecție de urgență. Experții care au participat la cercetarea calitativă și-au exprimat îngrijorarea cu privire la faptul că unele dintre aceste probleme încă nu au fost soluționate. Aceste îngrijorări au avut la bază ceea ce experții au considerat ca fiind constrângeri financiare pentru organizarea cursurilor de formare, normele culturale și stereotipurile și deficiențele practice din sistem (insuficiența capacităților, numărul mic de cereri de protecție din partea femeilor, identificarea și raportarea insuficientă a cazurilor de violență în școli și coordonarea insuficientă a eforturilor depuse de instituțiile statului, organizațiile societății civile locale și partenerii de dezvoltare).

Femeile supraviețuitoare ale violenței sau cele supuse riscului de violență au nevoie de acces la protecție și servicii de bază. Serviciile de protecție din Moldova includ linia telefonică de încredere, care oferă consiliere psihologică și juridică și direcționează cazurile către serviciul specializat corespunzător. În Republica Moldova există opt centre de asistență care oferă cazare temporară și diverse servicii conexe, cum ar fi consiliere psihologică, asistență socială, asistență medicală primară și asistență juridică. Există, de asemenea, o serie de servicii de asistență oferite de ONG-uri și de agenții internaționale. De exemplu, în anul 2016, Misiunea OSCE în Moldova a sprijinit acordarea asistenței juridice în cadrul proiectului său în derulare pentru asigurarea unui acces mai bun la informații juridice în patru raioane ale Republicii Moldova.

2.5: Consecințele conflictelor asupra femeilor

Imediat după obținerea independenței față de Uniunea Sovietică în 1991, situația politică tensionată din Moldova a dus la izbucnirea conflictului transnistrean din 1990-1992. În ultimii ani ai Uniunii Sovietice, populația predominant rusă și ucraineană, aflată pe malul stâng al Nistrului, a devenit alarmată de perspectiva unirii cu România. Regiunea transnistreană a declarat în mod unilateral independența față de Republica Moldova în 1990 și a creat "Republica Moldovenească Nistreană" („RMN”). A urmat un conflict scurt, dar sângeros, și teritoriul de pe malul stâng a devenit *de facto* republică de la încetarea focului din 1992.⁴⁰ Procesul de pacificare este în desfășurare. Părțile se reunesc regulat în așa-numitul format 5+2, care include Moldova și RMN ca părți în conflict, Rusia, Ucraina și OSCE în calitate de mediatori, precum și Statele Unite și Uniunea Europeană în calitate de observatori.

Moldova continuă să suporte consecințele acestui conflict. În 1992, aproximativ 130 000 de persoane au fost strămutate (51 000 din acestea au devenit persoane strămutate intern). Violența împotriva femeilor în regiunea transnistreană a avut aspecte specifice. În Raportul Comitetului CEDAW din 2013 Guvernul a fost încurajat să respecte angajamentele sale asumate în cadrul revizuirii periodice universale în 2011 de a promova drepturile omului în regiunea transnistreană. Comitetul era îngrijorat de faptul că femeile din regiunea transnistreană nu beneficiau de aceeași protecție ca și femeile din alte părți ale Moldovei și a cerut Guvernului să inițieze cooperarea cu autoritățile *de facto* ale regiunii transnistrene și cu alte părți interesate relevante pentru a le asigura femeilor din regiunea transnistreană o protecție mai mare și respectarea drepturilor omului.

40 „Profilul de țară al Moldovei”, BBC, 26 februarie 2019, accesat la 12 aprilie 2019, <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-17601580>.

O consecință a conflictului asupra violenței împotriva femeilor este numărul mai mare de arme de foc deținute de civili - predominant în mâinile bărbaților și mai puțin în cazul femeilor. În Raportul PNUD/SEESAC din 2016⁴¹ s-a constatat că folosirea, utilizarea greșită și efectele armelor de calibru mic și a armamentelor ușoare sunt puternic influențate de dimensiunea de gen și au un impact diferențiat asupra femeilor și bărbaților, cei din urmă constituind **majoritatea covârșitoare (96%) de proprietari de arme de foc** în Republica Moldova. Partea pozitivă a lucrurilor este că în raport s-a constatat că armele de foc sunt folosite mai puțin în Moldova decât în alte țări ale Europei de Sud și de Est. De asemenea, în Moldova, faptul că o persoană primește o sentință executorie în legătură cu violența împotriva femeilor sau faptul că a fost inițiată o procedură judiciară reprezintă motive pentru a refuza consimțământul pentru autorizarea de a deține o armă de foc.

41 Dragan Božanić, *Aspecte de gen și SALW în Europa de Sud-Est: principalele preocupări și răspunsul politic* (Belgrad: Centrul de informare pentru Europa de Sud-Est și Europa de Est pentru controlul armelor mici și armamentului ușor, 2016), accesat la 12 aprilie 2019, http://www.seesac.org/f/docs/Armed-Violence/Gender_and_SALW_publication_eng-web.pdf.

50%

Jumătate din femeile din Moldova, în vârstă de 18-74 de ani, cred că prietenii lor ar fi de acord că “o soție bună se supune soțului ei, chiar dacă nu este de acord”.

15%

Aproape una din șase femei în vârstă de 18-74 de ani consideră că prietenii ei ar fi de acord că “femeia este obligată să facă sex cu soțul ei, chiar dacă nu dorește acest lucru”.

55%

Mai mult de jumătate din femei sunt de acord că violența în familie este o chestiune privată și trebuie soluționată în cadrul familiei.

76%

Mai mult de trei sferturi din femeile în vârstă de 18-74 de ani cred că, în general, violența împotriva femeilor din partea partenerilor, a cunoștințelor sau a străinilor este foarte sau destul de răspândită.

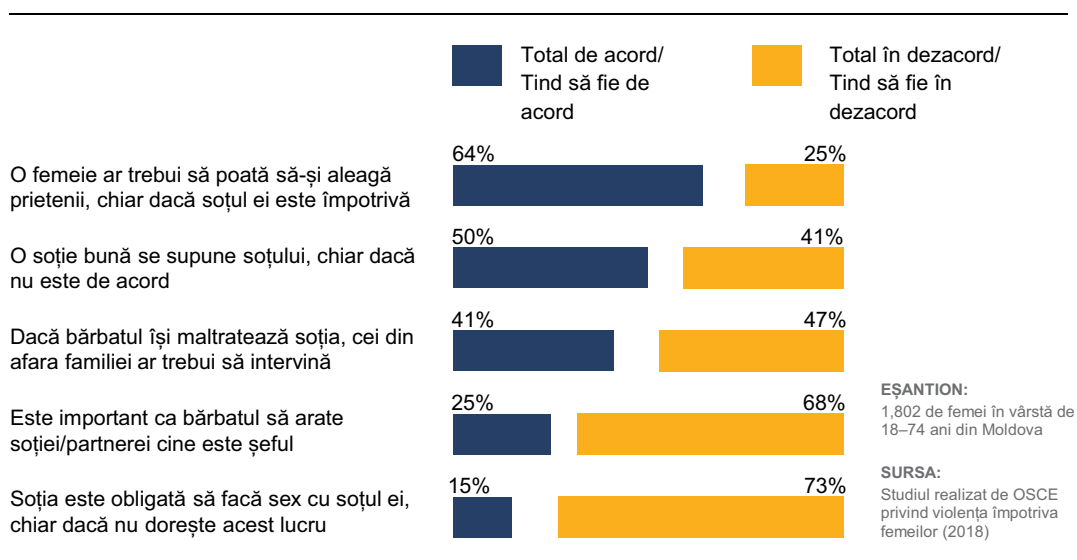
3. Atitudinile față de rolurile de gen și violența împotriva femeilor

Cercetarea efectuată în scopul acestui raport arată că normele și atitudinile față de rolurile femeilor și bărbaților în societate rămân patriarhale în Moldova. Într-adevăr, jumătate din femei (50%) cred că prietenii lor ar fi de acord că „o soție bună se supune soțului ei, chiar dacă nu este de acord”, în timp ce un sfert (25%) crede că prietenii *nu ar fi de acord* că «o femeie ar trebui să poată să-și aleagă prietenii, chiar dacă soțul ei este împotriva».

Convingerile de subordonare feminină sunt mai răspândite în rândul populației în vârstă, 59% dintre femeile în vârstă de 60 de ani sau și mai în vârstă cred că prietenii lor ar fi de acord că „o soție bună trebuie să se supună soțului ei”. Aceasta este, de asemenea, o convingere mai fermă în rândul femeilor cu un nivel de studii mai redus (rata femeilor care sunt de acord este de 53% în rândul celor cu studii secundare, comparativ cu 39% în rândul celor cu studii superioare).

Figura 3.1: Percepția normelor sociale și a comportamentului acceptabil

Oamenii au păreri diferite despre familie și despre comportamentul acceptabil al bărbaților și femeilor acasă. Vă rugăm să ne spuneți dacă prietenii dvs. ar fi, în general, de acord sau nu cu următoarele afirmații.

Femeile care au participat la cercetarea calitativă, de asemenea, au menționat aceste norme de gen tradiționale și au explicat că de la femeile din Moldova se așteaptă să arate și să acționeze într-un anumit mod. Atunci când au descris normele tradiționale de gen pentru femei, participanții și-au exprimat convingerea că de la femei, de obicei, se așteaptă să fie frumoase și atractive, grijulii în mod firesc și să gândească mai degrabă emoțional decât logic. Rolul femeilor în societatea moldovenească a fost, în mod tradițional, de a fi casnică, mulțumită de faptul că îngrijește de familie și de casă. Cu toate acestea, femeile care au participat la cercetarea calitativă au declarat că rolurile femeilor se largesc, incluzând și implicarea lor la locul de muncă. Această largire a responsabilităților a fost privită atât pozitiv, cât și negativ. Unele femei au spus că este bine că au mai multă libertate de a lucra, dar au adăugat că aceasta a sporit și presiunea asupra femeilor, deoarece de la ele se așteaptă, în continuare, să-și îndeplinească obligațiile în familie și să exceleze în toate domeniile vieții.

„Dacă acum femeile pleacă la muncă în străinătate și tot femeile se ocupă și de familie, de copiii lor, atunci care sunt responsabilitățile bărbatului ?!”

Femeie, în vârstă de 41+ de ani, găgăuză, din mediu urban

Femeile au relatat că această schimbare de roluri a fost dificilă pentru bărbați. Femeile care au participat la cercetarea calitativă și-au exprimat convingerea că sporirea drepturilor femeilor și independenței lor financiare i-au făcut pe bărbați să simtă că rolul lor (în special, ca principalul întreținător al familiei) a fost amenințat.

Unele femei care au fost interviewate nu au văzut această schimbare de roluri în comunitatea lor. Femeile române au declarat că de la ele se așteaptă în continuare să aibă grijă de casa și de familia lor, ca rol primar, adăugând că au control limitat asupra vieții lor. De exemplu, ele au spus că nu întotdeauna pot decide dacă vor continua studiile după ce se căsătoresc sau după ce vor avea copii.

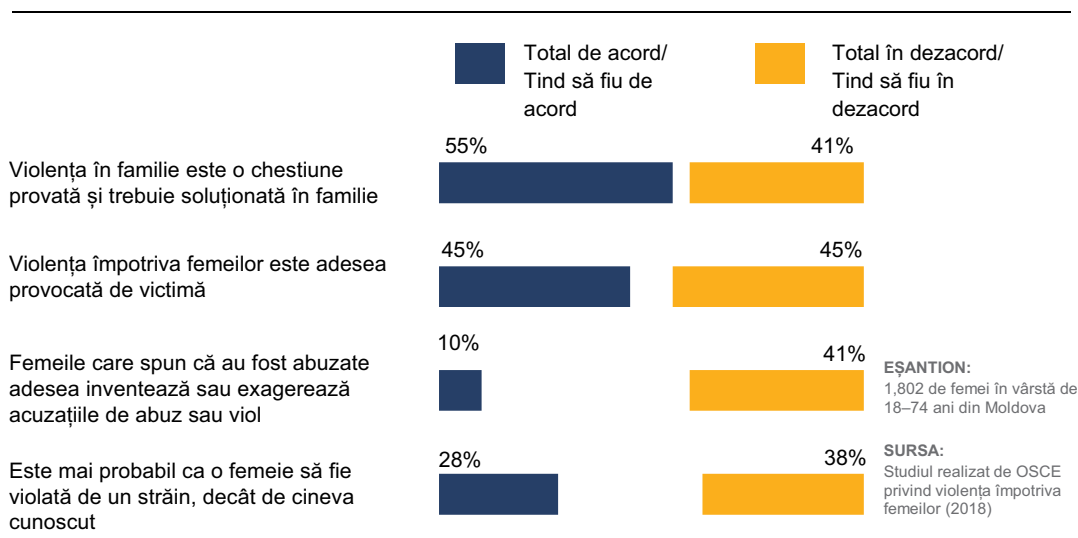
În cadrul studiului, respondenții au primit o serie de scenarii și au fost întrebați dacă sexul fără consimțământ ar putea fi justificat în oricare din ele, cum ar fi sexul conjugal sau într-un parteneriat, în cazul în care fie femeia sau agresorul erau băuți, sau dacă femeia purta haine provocatoare. Pentru fiecare scenariu, mai mult de jumătate dintre femei (59%) au fost *total în dezacord* cu afirmația că sexul fără consimțământ ar putea fi justificat. Cu toate acestea, sentimentele nu au fost complet clare. De exemplu, aproximativ una din șase femei a fost de acord că sexul fără consimțământ ar putea fi justificat în relații de căsătorie sau în cazul unor parteneri care locuiesc împreună, dacă femeia nu a spus clar că nu dorește sau nu a ripostat fizic și chiar dacă femeia purta îmbrăcăminte „provocatoare” sau a flirtat cu bărbatul mai devreme. Iarăși, femeile mai tinere au fost mai puțin predispuse să accepte că aceste scenarii pot justifica sexul neconsensual, ceea ce sugerează o schimbare în normele tradiționale de gen la generațiile mai tinere.

Pentru multe persoane, atitudinile față de violența împotriva femeilor rămân înrădăcinate în valorile patriarhale. Într-adevăr, în conformitate cu noțiunea tradițională că femeile supuse violenței domestice sunt responsabile de ceea ce li se întâmplă, aproape jumătate din femei (45%) sunt de acord că „violența împotriva femeilor este adesea provocată de victimă”. În comparație, doar 15% dintre femeile din UE sunt de acord cu această declarație, rata variind de la 6% în Țările de Jos până la 58% în Letonia. În România vecină, rata femeilor care sunt de acord cu această afirmație este aproximativ de două ori mai mică (23%). În mod similar, două din cinci femei din Moldova (40%) sunt de acord că „femeile care spun că au fost abuzate adesea inventează sau exagerează acuzațiile de abuz sau de viol”. Această cifră este, de asemenea, mult mai mare decât media de 20% din UE (variind de la 7% în Suedia până la 43% în Malta), potrivit Barometrului special al Comisiei Europene 449 privind violența în bază de gen.⁴²

42 Eurobarometrul special 449: Violența în bază de gen.

Figura 3.2: Atitudini fundamentale față de violența împotriva femeilor

Vă rugăm să ne spuneți în ce măsură sunteți sau nu sunteți de acord cu următoarele afirmații.

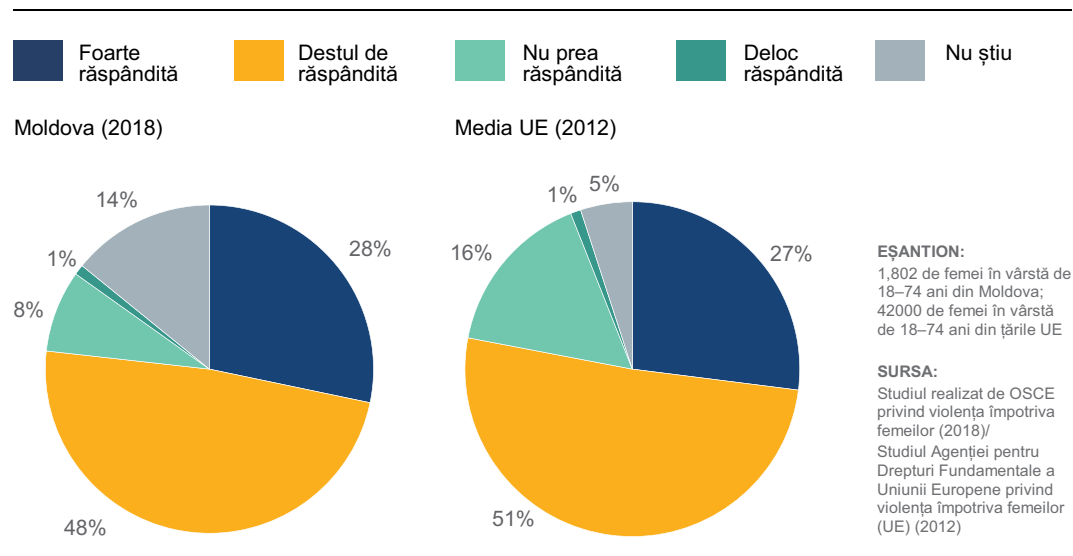

Atitudinile față de raportarea violenței reflectă aceste norme culturale. Femeile din Moldova consideră că prietenii lor mai mult *nu sunt de acord* decât de acord că „dacă un bărbat își maltratează soția, cei din afara familiei ar trebui să intervină” (47% sunt în dezacord față de 41% care sunt de acord). În mod similar, așa cum indică Figura 3.2, mai mult de jumătate din femei (55%) sunt de acord că violența în familie este o chestiune privată și trebuie soluționată în cadrul familiei (cu 36% *de acord* în totalitate cu această afirmație). Aceasta rată este de aproape patru ori mai mare decât media UE de 14%. Răspunsurile care exprimă acordul cu această afirmație în țările UE variază de la 2% în Suedia până la 31% în România, sugerând că țările cu o tradiție mai îndelungată de sensibilizare față de egalitatea de gen sunt mai puțin tolerante față de violență, dar și că proporția femeilor din Republica Moldova care percep violența în familie ca o chestiune privată este mult mai mare decât în orice țară a UE.

Aproape jumătate din femei sunt de accord că „violența împotriva femeilor este adesea provocată de victimă”

Figura 3.3: Percepțiile privind răspândirea violenței împotriva femeilor

Cât de răspândită este, în opinia dvs., violența împotriva femeilor din partea partenerilor, cunoscuților sau a persoanelor necunoscute în Moldova?

Violența împotriva femeilor este percepută ca un fenomen răspândit în Moldova, 76% fiind de acord că este foarte sau destul de răspândită. Aceasta corespunde cu media UE de 78%, unde rezultatele variază de la 54% în Republica Cehă până la 93% în Portugalia.⁴³ De asemenea, aceasta corespunde cu rezultatul de 77% din România.

⁴³ *Violența împotriva femeilor: studiu la nivelul întregii UE. Rezultatele principale* (Viena: Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, 2015), accesat la 12 aprilie 2019, <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-raport>.

În cadrul cercetării calitative, femeile intervievate au declarat că sunt conștiente că violența împotriva femeilor include o gamă largă de diferite tipuri de violență, inclusiv violența psihologică, fizică, sexuală și economică. Femeile au adăugat că, deși violența sexuală este un subiect rar discutat cu alții sau în public, ele o consideră ca fiind răspândită. Ele au relatat că, în opinia societății, violența sexuală nu se poate întâmpla între soți.

„Violența sexuală este, de asemenea, posibilă, dar femeile - soțiile - de regulă nu vorbesc despre aceasta, deoarece societatea nu înțelege acest tip de violență. Spusele victimei sunt puse la îndoială de toată lumea: „Cum [este posibil acest lucru]? Ești căsătorită.”

Femeie, în vârstă de 30-50 de ani, regiunea transnistreană, din mediul urban, afectată de conflict

Femeile care au participat la cercetarea calitativă au exprimat opinii diferite cu privire la tipurile de violență care au fost cel mai mult și mai puțin acceptate. Ele erau predispuse să spună că violența verbală și sexuală (în cadrul relațiilor) este considerată cea mai „normală” violență și că violența fizică este cea mai puțin acceptată. Ele au spus că violența fizică este o chestiune în care s-ar putea implica și alți oameni, cum ar fi vecinii. De asemenea, femeile au spus că violența fizică este o problemă pentru soluționarea căreia o femeie ar putea cere ajutor.

În schimb, femeile din grupurile de romi care au participat la cercetarea calitativă au declarat că violența fizică este una dintre cele mai «normale» tipuri de violență cu care se confruntă femeile. Ele au spus că romii nu o consideră ca fiind o problemă. Femeile rom au menționat, de asemenea, o zicătoare care este folosită pentru a justifica violența fizică împotriva femeilor: «Femeia nebătută este ca o casă nemăturată». Pentru femeile de etnie romă, violența sexuală este cea mai puțin acceptabilă formă de violență în comunitatea lor.

17%

Aproape una din cinci femei în vârstă de 18-74 de ani a relatat că a suferit de violență fizică și/sau sexuală din partea unui non-partener de la vârsta de 15 ani.

34%

Una din trei femei în vârstă de 18-74 de ani care au avut vreodată un partener relatează că a suferit de violență fizică și/sau sexuală din partea unui partener intim.

71%

Violența psihologică din partea partenerului a afectat mai mult de șapte din zece femei cu vârsta între 18-74 ani care au avut vreodată un partener.

49%

Aproape jumătate din femeile în vârstă de 18-74 de ani au fost supuse hărțuirii sexuale începând cu vârsta de 15 ani.

4. Violența împotriva femeilor în Moldova

4.1: Violența fizică și sexuală din partea partenerului intim (IPV - din engleză)

Proape trei sferturi din femeile din Moldova (73%) care au avut vreodată un partener intim au fost supuse unei forme de IPV. Cea mai răspândită formă de violență din partea unui partener intim este violența psihologică, la care au spus că au fost supuse 71% din femei (cu mult peste media UE de 43%). O treime (33%) au afirmat că au fost supuse violenței fizice⁴⁴ din partea unui partener intim pe parcursul vieții. Iarăși, aceasta este mult mai mult decât media UE de 20% și mai mult decât în oricare dintre țările europene participante în studiul FRA (cea mai mare prevalență este de 31% în Letonia, iar cea mai mică este de 12% în Spania). În ceea ce privește violența sexuală,⁴⁵ 9% dintre femeile din Moldova care au avut vreodată un partener au relatat că au avut o astfel de experiență de la vârsta de 15 ani din partea partenerului, ceea ce este ceva mai mult decât media UE de 7% (variind de la 3% în Croația până la 11% în Danemarca). Femeile cu studii superioare au avut mai puțină experiență de violență fizică și/sau sexuală din partea partenerului intim decât femeile în medie (24% față de 34% în medie). Situația se inversează în cazul femeilor aflate în situații financiare precare (48% din femei care consideră că le este foarte dificil să se descurce cu venitul lor actual au spus că au avut parte de violență fizică și/sau sexuală din partea partenerului intim).

Diferențele în prevalența indicată între țări

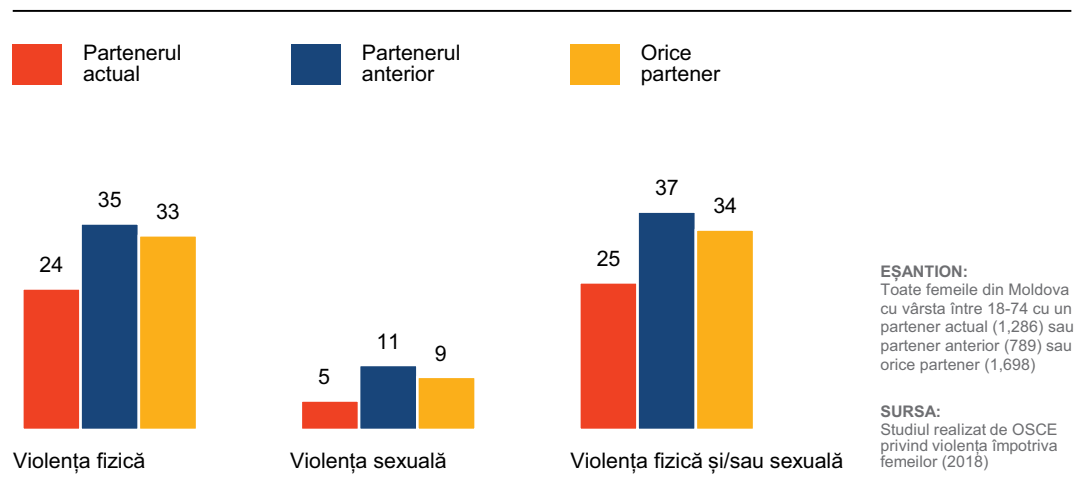
Este important de remarcat faptul că țările cu tradiții mai îndelungate de existență a politicilor privind egalitatea de șanse între femei și bărbați și a campaniilor de sensibilizare a opiniei publice (țările nordice și țările Europei de Vest) au și rate mai înalte de raportare de către femei a cazurilor de violență.

Potrivit studiului FRA pentru țările UE, de exemplu, cele trei țări în care femeile cel mai des au afirmat că au fost supuse violenței fizice și/sau sexuale din partea unui partener sau non-partener de la vârsta de 15 ani sunt Danemarca (52%), Finlanda (47%) și Suedia (36%). Prevalența indicată este cea mai scăzută în Croația (21%), Austria (20%) și Polonia (19%).

44 În ceea ce privește violența fizică, femeilor participante la studiu le-au fost adresate următoarele întrebări: partenerul actual/partenerul anterior 1) v-a împins sau v-a îmbrâncit? 2) v-a palmuit? 3) a aruncat cu un obiect dur în dvs.? 4) v-a înșfăcat sau v-a tras de păr? 5) v-a lovit cu pumnul sau cu un obiect dur sau v-a lovit cu piciorul? 6) v-a ars? 7) a încercat să vă sufocă sau să vă stranguleze? 8) să vă taie sau vă înjunghie sau să vă împuște? 9) v-a lovit cu capul de ceva? În acest raport, prevalența violenței fizice se bazează pe răspunsurile respondentelor care au relatat că au suferit cel puțin o de formă de violență cel puțin o singură dată. Violența fizică prevalează la partenerii actuali, partenerii anteriori, toți partenerii intimi (actuali sau anteriori) și non-parteneri. Perioada de referință pentru violența din partea non-partenerilor a fost de la vârsta de 15 ani/în cele 12 luni anterioare studiului, iar pentru violența partenerului a fost dacă acest lucru s-a întâmplat vreodată în timpul relației sau în cele 12 luni anterioare studiului.

45 În ceea ce privește violența sexuală, femeilor le-au fost adresate următoarele întrebări: De la vârsta de 15 ani și în ultimele 12 luni, de câte ori cineva 1) V-a forțat să întrețineți raporturi sexuale, imobilizându-vă sau pricinuinându-vă vreo durere? 2) În afară de aceasta, cât de des a încercat cineva să vă forțeze să întrețineți raporturi sexuale, imobilizându-vă sau pricinuinându-vă vreo durere? 3) În afară de aceasta, de câte ori cineva v-a obligat să participați la vreo formă de activitate sexuală atunci când nu ați dorit sau nu ați putut refuza? 4) Ați fost de acord cu o activitate sexuală deoarece v-a fost teamă de ce s-ar putea întâmpla dacă ați fi refuzat? Prevalența violenței sexuale se bazează pe răspunsurile respondentelor care au raportat că au suferit cel puțin o formă de violență din cele menționate cel puțin o dată. Prevalența violenței sexuale este prezentată în funcție de partener: partenerii actuali, partenerii anteriori, toți partenerii intimi (actuali sau anteriori) și non-partenerii. Perioadele de referință sunt aceleași ca și cele de mai sus.

Figura 4.1: Prevalența violenței fizice și/sau sexuale din partea partenerului intim

Cele mai frecvente forme de violență fizică indicate de femei, la care au fost supuse de către partenerii actuali sau anteriori, sunt pălmuirea și împingerea sau îmbrâncirea, așa cum se vede în Tabelul 4.1. Aceasta este comparabil cu UE, unde, în medie, aceste tipuri de violență fizică sunt, de asemenea, cele mai răspândite. Pentru toate tipurile de violență chestionate, prevalența violenței din partea unui partener anterior este mai mare decât din partea partenerului actual. Acest lucru poate indica faptul că femeile au tendința de a părăsi partenerii cu adevărat violenți, dar poate reflecta și faptul că femeile se simt mai puțin dispuse să relateze despre experiențele de violență din partea unui partener actual.

Cercetarea calitativă a oferit o mai bună înțelegere a modului în care femeile din Moldova se confruntă cu violența din partea partenerului intim. Femeile care au avut astfel de experiențe au explicat că s-au confruntat cu mai multe tipuri de violență din partea agresorului. Tipurile de violență cu care s-au confruntat includ abuz fizic și abuz psihologic. În unele cazuri, femeile au explicat motivele pentru care partenerii lor le-au pricinuit dureri. Ele au spus că aceasta s-a întâmplat pentru că soțul și familia lor aveau probleme financiare, sau pentru că a fost vina lor că i-au provocat. Aceste femei au încercat să nu spună nimic partenerilor lor atunci când aceștia se întorceau acasă după ce consumau alcool, deoarece considerau că este cel mai bun mod de a nu-i provoca.

„Odată, soțul meu era beat și m-a lovit. Dar cred că a fost vina mea, pentru că l-am provocat vorbind prea mult.”

Supraviețuitoare a violenței neasociate cu conflict, minoritate religioasă din Moldova

Femeile care au avut experiențe [de violență din partea partenerului intim] au explicat că s-au confruntat cu mai multe tipuri de violență din partea agresorului

Tabelul 4.1: Formele de violență fizică din partea partenerului intim

Cât de des partenerul dvs. actual/anterior v-a făcut oricare dintre următoarele?

	Partener actual, s-a întâmplat vreodată, %	Partener anterior, s-a întâmplat vreodată, %
V-a pălmuit?	17	27
V-a împins sau v-a îmbrâncit?	15	26
V-a lovit cu pumnul sau cu un obiect dur sau v-a lovit cu piciorul?	6	15
V-a înșfăcat sau v-a tras de păr?	5	15
A aruncat cu un obiect dur în dvs.?	4	11
V-a lovit cu capul de ceva?	3	10
A încercat să vă sufocă sau să vă strângă gâtul?	2	9
V-a tăiat sau v-a înjunghiat sau a împușcat în dvs.?	0,4	2
V-a provocat arsuri?	0,1	1

EȘANTION: Toate femeile din Moldova de 18–74 de ani cu partener actual (1,286) sau anterior (789)

SURSA: Studiul realizat de OSCE privind violența împotriva femeilor (2018)

Violența sexuală indicată de 9% dintre femeile care au avut vreodată un partener (5% din partea partenerului actual și 11% din partea unui partener anterior) a fost aplicată în mai multe forme (Tabelul 4.2). Prevalența este un pic mai scăzută în UE, unde în medie 7% dintre femei au raportat că au fost supuse violenței sexuale din partea unui partener.

Tabelul 4.2: Formele de violență sexuală din partea partenerului intim

Cât de des partenerul dvs. actual/anterior v-a făcut oricare dintre următoarele?

	Partener actual, s-a întâmplat vreodată, %	Partener anterior, s-a întâmplat vreodată, %
Ați fost de acord cu o activitate sexuală deoarece v-a fost teamă de ce s-ar putea întâmpla dacă ați fi refuzat?	3	5
V-a forțat să întrețineți raporturi sexuale, imobilizându-vă sau pricinuiindu-vă vreo durere?	2	8
În afară de aceasta, a încercat să vă forțeze să întrețineți raporturi sexuale, imobilizându-vă sau pricinuiindu-vă vreo durere?	2	7
În afară de aceasta, v-a obligat să participați la vreo formă de activitate sexuală atunci când nu ați dorit sau nu ați putut refuza?	2	2

EȘANTION: Toate femeile din Moldova de 18–74 de ani cu partener actual (1,286) sau anterior (789)

SURSA: Studiul realizat de OSCE privind violența împotriva femeilor (2018)

Tiparele de violență din partea partenerului intim⁴⁶

Datele sugerează că violența în relațiile actuale tinde să se producă pe o perioadă îndelungată de timp. O tendință similară se observă și în ceea ce privește violența din partea partenerului anterior. Din totalul femeilor care au declarat că au avut primul lor caz de violență fizică și/sau sexuală cu cel puțin cinci ani înainte de studiu, 19% au avut cel mai recent caz în ultimele 12 luni anterioare studiului, iar alte 14% au spus că cel mai recent caz a avut loc cu 1-4 ani mai devreme. Pentru 32% dintre supraviețuitorii violenței din partea partenerilor actuali, care au afirmat că au avut primul lor caz de violență cu 1-5 ani mai devreme, cel mai recent caz a avut loc în cele 12 luni anterioare studiului.

46 Deși ratele de raportare/prevalență a violenței fizice și sexuale discutate mai sus nu includ amenințările cu astfel de violențe, alte întrebări legate de momentul în care s-a produs o astfel de violență și detaliile celui mai grav incident includ amenințările cu violența.

În aproape toate cazurile de violență din partea partenerului actual, femeia locuia împreună cu partenerul său la momentul incidentului (95%, comparativ cu 82% în UE). Cifra scade ușor, până la 89%, pentru primul caz de violență din partea partenerului anterior (față de 62% în UE).

Dintre respondentele care erau gravide în timpul relației cu partenerul lor și care au suferit violență (sau amenințări cu violența) în timpul relației, mai mult de una din cinci femei (22%) a afirmat că a suferit violență fizică și/sau sexuală din partea partenerului actual atunci când a fost gravidă și 37% au indicat faptul că au avut o astfel de experiență din partea partenerului anterior. În schimb, media UE este 20% din partea partenerului actual și 42% din partea partenerului anterior.

La întrebarea despre „cel mai grav incident de violență” din partea partenerului actual sau anterior, cele mai răspândite forme de violență numite au fost pălmuirea, menționată de 38% din victimele violenței din partea partenerului actual și 39% din victimele violenței din partea partenerului anterior, și împingerea sau împrăncirea, menționate de 28% din femeile care au fost supuse violenței din partea partenerului actual, și 39% din femeile care au fost supuse violenței din partea partenerului anterior. Majoritatea formelor de violență fizică la care au fost supuse femeile în cel mai grav incident au fost realizate de către partenerul anterior. De exemplu, un sfert dintre femeile care au fost supuse violenței din partea partenerului anterior (24%) au indicat că partenerul le-a bătut cu un obiect dur, le-a lovit cu pumnul sau cu piciorul, comparativ cu 12% dintre femeile care au fost supuse violenței din partea partenerului actual, care au indicat același lucru. Mai mult de o singură femeie din opt (13%) au fost supuse sufocării drept cea mai gravă formă de violență din partea partenerului anterior, comparativ cu 4% din femeile care au fost supuse violenței din partea partenerului actual.

Tabelul 4.3: Cel mai grav incident de violență din partea partenerului intim

Aș vrea să vă gândiți la cel mai grav incident pe care l-ați avut din partea partenerului dvs. actual/anterior. Care din cele enumerate pe această fișă vi s-au întâmplat în acel moment? Prin “cel mai grav” ne referim la incidentul care a avut cel mai mare impact asupra dvs.

	Partener actual %	Partener anterior %
V-a pălmuit	38	39
V-a împins sau v-a îmbrâncit	28	39
V-a amenințat cu provocarea durerii fizice	12	23
V-a lovit cu pumnul sau cu un obiect dur sau v-a lovit cu piciorul?	12	24
A aruncat cu un obiect dur în dvs.	10	17
V-a înșfăcat sau v-a tras de păr	10	19
V-a lovit cu capul de ceva	6	10
V-a forțat să întrețineți raporturi sexuale, imobilizându-vă sau pricinindu-vă vreo durere	4	10
A încercat să vă sufocă sau să vă strângă gâtul	4	13
Ați fost de acord cu o la activitate sexuală deoarece v-a fost teamă de ce s-ar putea întâmpla dacă ați fi refuzat	4	6
A încercat să vă forțeze să întrețineți raporturi sexuale, imobilizându-vă sau pricinindu-vă vreo durere	2	3
V-a obligat să participați la vreo formă de activitate sexuală atunci când nu ați dorit sau nu ați putut refuza	2	1
V-a amenințat cu acte sexuale violente (cum ar fi violul, sarcina forțată, etc.) într-un mod care într-adevăr v-a speriat	0.4	2
V-a tăiat sau v-a înjunghiat sau a împușcat în dvs.	0.2	3
V-a provocat arsuri	0	1

EAȘANTION: Toate femeile din Moldova de 18–74 de ani, care au fost supuse vreodată violenței de către partenerul actual (346) sau anterior (325)
SURSA: Studiul realizat de OSCE privind violența împotriva femeilor (2018)

Violența fizică și sexuală din partea partenerului intim în cele 12 luni anterioare studiului

În ansamblu, 9% dintre femeile care au avut vreodată un partener au suferit de violență fizică sau sexuală din partea partenerului intim în cele 12 luni anterioare studiului (10% pentru partenerii actuali și 5% pentru partenerii anteriori). Această cifră este cu mult mai mare decât media UE de 4%. Împingerea sau îmbrâncirea (7% de către partenerul actual și 5% de un partener anterior) și pălmuirea (5% de partenerul actual și 2% de un partener anterior) sunt cele mai răspândite forme de violență în cele 12 luni anterioare studiului.

4.1.1: Violența psihologică din partea partenerului intim

Constatările studiului indică faptul că violența psihologică din partea unui partener intim este foarte răspândită în Moldova, 71% din femei indicând că au avut o astfel de experiență cu partenerul actual sau anterior. Aceasta cifră este semnificativ mai mare decât media UE de 43% și mai mare decât cea din oricare altă țară din UE (cea mai mare, de 60%, fiind atestată în Danemarca). De asemenea, această cifră este mult mai mare decât în România vecină (39%). Optsprezece la sută din femeile care au fost într-o relație spun că au fost supuse violenței psihologice din partea partenerului intim în cele 12 luni anterioare studiului.⁴⁷

În cercetarea calitativă, violența psihologică a fost descrisă în termeni de insulte și abuzuri verbale constante. Reflectând rezultatele sondajului, unele femei au explicat că această violență a inclus și comportamentul de control excesiv al bărbaților, făcându-le să se teamă să facă ceva care li-ar provoca furia. În cazul femeilor care au fost supuse violenței psihologice din partea unui partener intim, s-a observat tendința de combinare a violenței psihologice cu cea fizică. O femeie a spus că îi era prea frică să doarmă în casa ei în perioada când incidentele de violență erau frecvente.

„De ceva timp, îmi era frică să dorm în casă, pentru că striga ... și, de asemenea, bea alcool - un pahar de vin - și îmi era frică. Dar acum, o perioadă de timp ... este calm. „

Supraviețuitoare a violenței, moldoveancă

Diferite forme de violență psihologică chestionate, au fost clasificate în patru categorii vaste, după cum urmează:⁴⁸

Violența economică, care include nepermiterea luării deciziilor cu privire la finanțele familiei și a efectuării cumpărăturilor de sine stătător și interzicerea muncii în afara casei.

Comportamentul de control, care include situații în care partenerul femeii încearcă să nu-i permită să se vadă cu prietenii, îi limiteze folosirea rețelelor sociale (cum ar fi Facebook, Twitter, etc.), încearcă să restricționeze relațiile sale cu familia biologică sau rudele, insistă să știe unde se află într-un mod care depășește interesul general, se supără dacă vorbește cu un alt bărbat, o suspectează că a fost infidelă, îi interzice utilizarea contracepției sau restricționează în alt mod deciziile sale privind planificarea familială, o împiedică să absolve școala sau să înceapă un nou curs de învățământ, dorește să decidă ce haine poate purta soția sau așteaptă ca soția să-i ceară permisiunea de a merge la un medic.

Comportamentul abuziv, care include situații în care partenerul femeii îi interzice să părăsească casa în genere sau îi interzice să părăsească casa fără a fi însoțită de o rudă, îi ia cheile de la mașină sau o încuie, o desconsideră sau o umilește în fața altor persoane sau în privat, o sperie sau o intimidează intenționat (de exemplu, țipând sau spărgând lucrurile), o impune să vizioneze sau să se uite la materiale pornografice împotriva voinței ei, o amenință că va răni sau va ucide pe cineva la cine ține femeia (alții decât copiii ei), o amenință cu pricinuirea durerilor fizice, o amenință cu acte sexuale violente (cum ar fi violul, sarcină forțată, etc.) și îi pricinuieste dureri sau o amenință că îi va pricinui dureri atunci când îi vizitează, îi ia sau îi aduce pe copiii femeii (doar în cazul partenerului anterior).

Folosirea copiilor femeii pentru a o șantaja sau a-i abuza copiii, care include amenințările de a-i lua pe copii, amenințările de a le pricinui dureri copiilor, pricinuirea durerilor copiilor sau amenințări cu privire la custodia copiilor ei (numai în cazul partenerului anterior).

47 A se vedea Anexa 3, ODD 5.2.1, pentru detalii privind metoda de calcul al prevalenței violenței psihologice în cele 12 luni anterioare studiului.

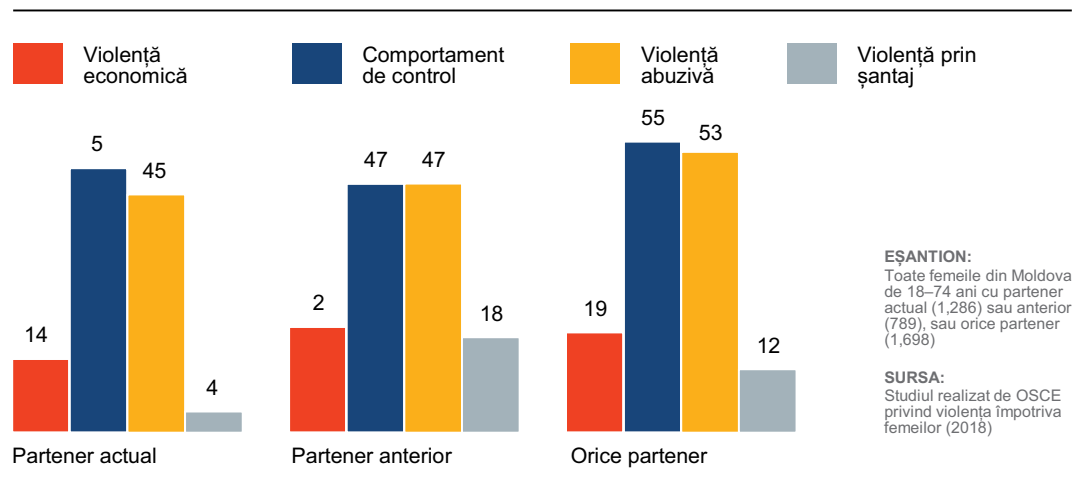
48 Formele violenței psihologice scrise cursiv nu au fost utilizate în cadrul studiului FRA.

Femeile care se află într-o relație au fost întrebat dacă unele dintre acestea li s-au întâmplat uneori, deseori, tot timpul sau nu li s-au întâmplat niciodată, iar femeile care s-au aflat în relații în trecut au fost întrebat dacă cineva dintre partenerii lor anteriori le-au făcut vreodată așa ceva.⁴⁹

În general, mai mult de jumătate dintre femeile care au avut vreodată un partener s-au confruntat cu cazuri de comportament de control (55%) și de comportament abuziv (53%). Doar mai puțin de una din cinci femei a suferit de violență economică (19%), iar 12% dintre femeile care au avut vreodată un partener și care au copii au spus că copiii lor au fost folosiți în scopuri de șantaj sau au fost abuzați.

Așa cum se poate observa în Figura 4.2, femeile au spus că s-au confruntat mai des cu cazuri de violență economică și șantaj în relațiile cu partenerii anteriori, decât în relațiile cu partenerii actuali.

Figura 4.2: Prevalența diferitor forme de violență psihologică din partea partenerului intim

Trei cele mai răspândite forme de violență psihologică din partea partenerilor actuali sunt desconsiderarea sau umilirea femeii în privat, insistența de a afla unde merge într-un mod care depășește interesul general și furia în cazurile în care vorbește cu un alt bărbat. Acestea sunt, de asemenea, formele cele mai răspândite de violență psihologică din partea unui partener anterior, de rând cu sperierea femeii în mod intenționat.

49 În legătură cu amenințarea cu violență fizică sau sexuală, femeile au fost întrebat de câte ori partenerul lor actual și/sau anterior a făcut aceasta și cât de des a făcut-o în cele 12 luni anterioare studiului.

4.2: Urmărirea în scopul hărțuirii

Una din zece femei a relatat că a fost urmărită în scopul hărțuirii⁵⁰ de la vârsta de 15 ani (10%). Această cifră este mai mică decât media UE de 18% (rezultatele în țările UE variind de la 8% în Lituania și România până la 33% în Suedia). Cele mai frecvente forme de urmărire implică primirea de apeluri telefonice jignitoare, amenințatoare sau silențioase (menționate de 5% din femei, comparativ cu 11% în medie în UE), urmată de primirea de e-mailuri, mesaje textuale sau mesaje instant jignitoare sau amenințatoare (5% - egal cu media UE).

În peste o treime din cazuri de urmărire, făptuitorul a fost cineva pe care femeia nu îl cunoștea (38%). Cu toate acestea, următoarea, cea mai răspândită situație este atunci când făptuitorul urmăririi în scopul hărțuirii a fost un partener anterior sau un iubit anterior (31%).

Aproape o cincime (19%) dintre cele mai grave incidente de urmărire în scopul hărțuirii s-au terminat în câteva zile, însă mai mult de trei din zece (31%) au durat între o lună și un an. În anumite cazuri, acestea au durat o perioadă lungă de timp, 17% din ele având o durată mai mare de cinci ani (față de 11% în UE).

Furia a fost reacția emoțională cea mai des provocată de cel mai grav incident de urmărire în scopul hărțuirii (menționat de 58%), urmată de supărare și teamă (42% și, respectiv, 40%). Cel mai grav incident a avut, de asemenea, repercusiuni psihologice, 42% dintre femei au declarat că au simțit anxietate, iar 33% au avut tulburări de somn. Alte 28% au spus că incidentul a cauzat depresie.

Marea majoritate a celor care s-au confruntat cu urmărirea în scopul hărțuirii au vorbit despre cel mai grav incident cu prietenii sau rudele lor (80% față de 77% în UE). Mai mult de jumătate dintre femei au confruntat făptuitorul în legătură cu ceea ce făcea (51% față de 43% în UE), iar aproximativ trei din zece au amenințat făptuitorul cu poliția sau cu acțiune în justiție (29% față de 32% în UE). Una din patru s-a mutat cu traiul (25% față de 14% în UE). În 13% din cazuri, victima a raportat cel mai grav incident la poliție, comparativ cu 21% în UE.

17% [din incidentele de urmărire cu scopul hărțuirii] au avut o durată mai mare de cinci ani

4.3: Hărțuirea sexuală

Cercetarea calitativă sugerează că hărțuirea sexuală este privită ca o parte obișnuită a vieții femeilor. Femeile care au participat la cercetare au spus că există tendința de a o înțelege ca abuz verbal tipic. Unele femei care s-au confruntat cu acest fenomen au declarat că acesta s-a produs sub forma de abuz fizic și psihologic din partea colegilor. O femeie a spus că a fost agresată fizic în numeroase ocazii de către un coleg, care le-a spus colegilor de la locul ei de muncă că ea are o relație cu el, ceea ce a afectat relațiile ei cu alți colegi. Împreună cu alții, bărbatul i-a spus soțului ei că ea îl înșală. Această situație a rezultat într-o ceartă cu soțul ei, care ulterior de asemenea a agresat-o fizic.

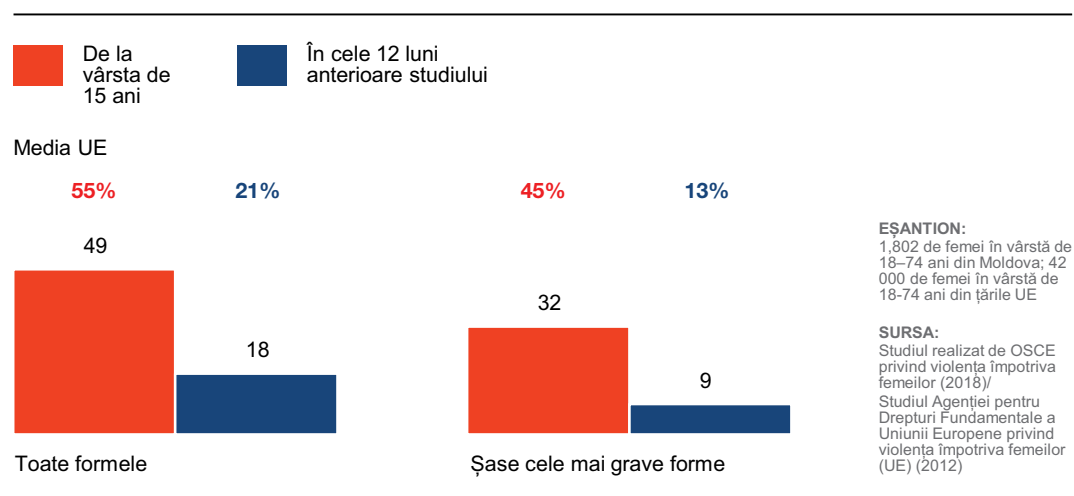
50 Pentru cazurile de urmărire în scopul hărțuirii, femeilor participante la studiu le-au fost adresate următoarele întrebări: De la vârsta de 15 ani/în ultimele 12 luni, aceeași persoană v-a făcut în mod repetat unul sau mai multe dintre următoarele: 1) v-a trimis e-mailuri, mesaje text (SMS) sau mesaje instant care au fost jignitoare sau amenințatoare? 2) v-a trimis scrisori sau cărți poștale jignitoare sau amenințatoare? 3) ați primit apeluri telefonice jignitoare, amenințatoare sau silențioase? 4) a postat comentarii jignitoare despre dvs. pe Internet? 5) a distribuit fotografii sau videoclipuri intime cu dvs. pe Internet sau prin telefonul mobil? 6) v-a spionat sau v-a așteptat în apropierea casei, locului de muncă sau școlii fără un motiv plauzibil? 7) v-a urmărit în mod intenționat? 8) a manipulat cu bunurile dvs. sau le-a deteriorat în mod intenționat? Prevalența urmăririi în scopul hărțuirii se bazează pe răspunsurile respondentelor care au relatat despre confruntarea lor cu una sau mai multe forme de urmărire în scopul hărțuirii enumerate mai sus.

Rezultatele studiului confirmă prevalența ridicată a hărțuirii sexuale în Moldova. Aproape jumătate (49%) dintre femei s-au confruntat cu cel puțin o formă de hărțuire sexuală de la vârsta de 15 ani,⁵¹ iar aproape una din cinci a avut o astfel de experiență în cele 12 luni anterioare studiului (18%). Experiențele de hărțuire sunt mai des răspândite în rândul femeilor mai tinere: celor în vârstă de 18-29 de ani (63%), celor fără copii (68%) și studentelor (70%).

Cu șase cele mai grave forme de hărțuire sexuală⁵² s-au confruntat aproape o treime dintre femei de la vârsta de 15 ani (32%) și de una din zece în cele 12 luni anterioare studiului (9%). Mai mult de jumătate din femeile care desfășoară în prezent o activitate remunerată au spus că au suferit de una sau mai multe forme de hărțuire sexuală de la vârsta de 15 ani (53%) și 19% în cele 12 luni anterioare studiului.

Prevalența indicată a hărțuirii sexuale este totuși mai scăzută în Moldova decât în UE. Într-adevăr, în medie 55% dintre femeile din UE au declarat că au suferit de o formă de hărțuire sexuală de la vârsta de 15 ani (de la 24% în Bulgaria la 81% în Suedia), iar 45% au afirmat că au fost supuse la una dintre cele mai grave forme ale acesteia de la vârsta de 15 ani (variind de la 19% în Bulgaria până la 74% în Suedia). Țările cu tradiții mai îndelungate de existență a politicilor de egalitate de șanse între femei și bărbați și a campaniilor de sensibilizare a opiniei publice (țările nordice și ale Europei de Vest) de asemenea au o rată mai înaltă a femeilor care au declarat că au fost supuse hărțuirii sexuale. Comparând Moldova cu România vecină, ratele indicate de hărțuire sexuală sunt mai mari în România, 32% dintre femeile din România afirmând că au fost supuse hărțuirii sexuale de la vârsta de 15 ani, iar 22% s-au confruntat cu una dintre formele cele mai grave ale acesteia.

Figura 4.3: Prevalența hărțuirii sexuale

51 Referitor la Hărțuirea sexuală, femeilor participante la studiu le-au fost adresate următoarele întrebări: Cât de des de la 15 ani/în ultimele 12 luni v-ați confruntat cu oricare dintre următoarele: 1) atingeri, îmbrățișări sau sărutări nedorite? 2) comentarii sau glume cu tentă sexuală, care v-au jignit? 3) invitații nepotrivite de a ieși la întâlnire? 4) întrebări indiscrete despre viața dvs. privată, care v-au jignit? 5) comentarii indiscrete despre aspectul dvs. fizic, care v-au jignit? 6) priviri insistente sau cu jind, nepotrivite, care v-au făcut să vă simțiți intimidată? 7) cineva v-a trimis sau v-a arătat imagini, fotografii sau cadouri cu conținut sexual explicit care v-au jignit? 8) cineva s-a expus indecent în fața dvs.? 9) cineva v-a forțat să vizionați sau să priviți materiale pornografice împotriva dorinței dvs.? 10) e-mailuri sau mesaje SMS nedorite cu conținut sexual explicit care v-au jignit? 11) avansuri nepotrivite pe rețele de socializare, cum ar fi Facebook sau în camerele virtuale de discuții, care v-au jignit? Referitor la fiecare formă de hărțuire sexuală, femeile au putut indica de câte ori li s-a întâmplat (niciodată, o dată, de la două până la cinci ori sau de șase ori și mai mult). Prevalența hărțuirii sexuale se bazează pe răspunsurile respondentelor care au relatat despre confruntarea lor cu una din formele enumerate cel puțin o dată. Șase forme de hărțuire sexuală au fost selectate ca fiind cele mai grave și sunt menționate în acest raport ca „cele mai grave forme” de hărțuire sexuală.

52 Cele mai grave forme de hărțuire sexuală sunt: „atingeri, îmbrățișări sau sărutări nedorite”, „comentarii sau glume cu tentă sexuală care v-au jignit”, „cineva v-a trimis sau v-a arătat imagini, fotografii sau cadouri cu conținut sexual explicit, care v-au jignit”, „cineva s-a expus indecent în fața dvs.”, „cineva v-a forțat să vizionați sau să priviți materiale pornografice împotriva dorinței dvs.” și „e-mailuri sau mesaje SMS nedorite cu conținut sexual explicit care v-au jignit”. Prevalența celor mai grave forme de hărțuire sexuală se bazează pe răspunsurile respondentelor care au relatat despre confruntarea lor cu cel puțin una din aceste șase forme de hărțuire sexuală cel puțin o dată.

Cele mai frecvente forme de hărțuire sexuală cu care s-au confruntat femeile din Moldova sunt privirile insistente sau cu jind (25% din femei); urmată de atingeri, îmbrățișări sau sărutări nedorite (19%); și comentarii indiscrete despre aspectul lor fizic, care li-au jignit (19%). În UE, cel mai frecvent tip de hărțuire sexuală cu care se confruntă femeile a fost, de asemenea, privirile insistente sau cu jind (30% față de 25% în Moldova).

Tabelul 4.4: Forme de hărțuire sexuală

Uneori, probabil că ați avut situații când oamenii s-au comportat cu dvs. într-un mod nedorit și jignitor, în opinia dvs. cât de des, de când aveți 15 ani și până în prezent, vi s-au întâmplat oricare dintre următoarele?

	Niciodată %	O dată %	2-5 ori, %	6+ ori, %	De la 15 ani, %
Atingeri, îmbrățișări sau sărutări nedorite	78	8	8	3	19
Priviri insistente sau cu jind, nepotrivite, care v-au făcut să vă simțiți intimidată	69	7	14	4	25
Comentarii sau glume cu tentă sexuală, care v-au făcut să vă simțiți jignită	80	5	9	3	17
Cineva v-a trimis sau v-a arătat imagini, fotografii sau cadouri cu conținut sexual explicit care v-au făcut să vă simțiți jignită	94	2	2	0.3	5
Invitații nepotrivite de a ieși la întâlnire	88	3	6	2	11
Întrebări indiscrete despre viața dvs. privată, care v-au făcut să vă simțiți jignită	79	5	9	3	17
Comentarii indiscrete despre aspectul dvs. fizic, care v-au făcut să vă simțiți jignită	76	4	10	5	19
E-mailuri sau mesaje SMS nedorite cu conținut sexual explicit care v-au jignit	84	2	3	1	5
Avansuri nepotrivite pe rețelele de socializare, cum ar fi Facebook sau în camerele virtuale de discuții, care v-au jignit	77	3	4	1	8
Cineva s-a expus indecent în fața dvs.	90	4	4	1	8
Cineva v-a forțat să vizionați sau să priviți materiale pornografice împotriva dorinței dvs.	98	0.3	0.4	0.1	1

EȘANTION: 1,802 de femei în vârstă de 18–74 de ani din Moldova

SURSA: Studiul realizat de OSCE privind violența împotriva femeilor (2018)

În mai mult de patru din zece cazuri de hărțuire sexuală cu care s-au confruntat femeile de la vârsta de 15 ani, făptuitorul era o persoană necunoscută (43%). Această cifră este substanțial mai mică decât media UE de 68%. Alți făptași deseori erau prietenii, cunoștințele sau vecinii (35% față de 31% în UE), precum și altcineva cunoscut femeii, însă nespecificat⁵³ (28% față de 35% în UE).

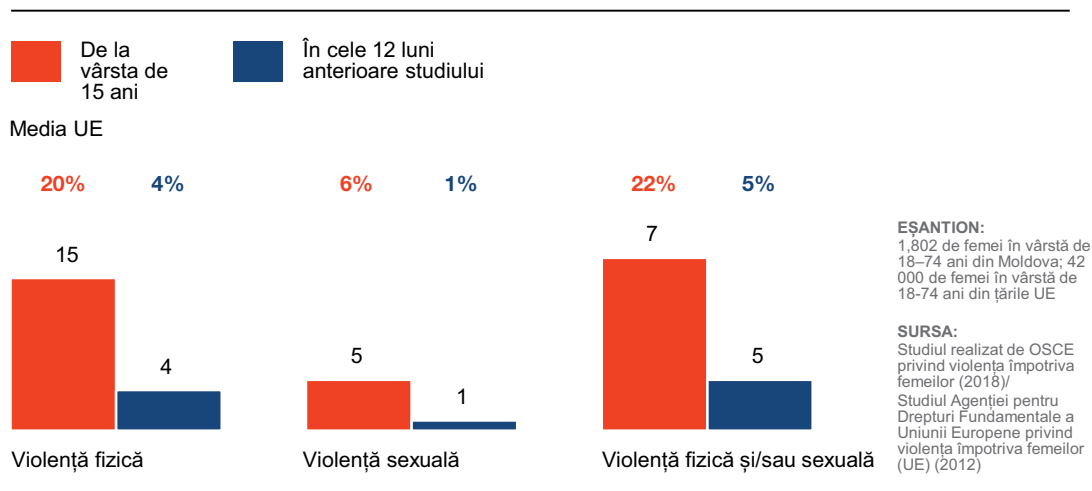
Deși autorii hărțuirii sexuale tind să fie bărbați (în special atunci când hărțuirea vine din partea cuiva necunoscut femeii), aceasta nu este întotdeauna adevărat. Bărbații au fost identificați drept făptași de către 53% dintre femeile care au spus că au suferit de hărțuire sexuală. Femeile au fost menționate drept făptașe doar de 9% dintre victime, în timp ce 38% au spus că în hărțuirea sexuală au fost implicați atât bărbați, cât și femei. Cazurile când femeile care acționează singure sau împreună cu bărbații în cazurile de hărțuire sunt deosebit de frecvente printre următoarele categorii de persoane: familie și prieteni, cunoscuți și vecini, și colegi.

În o cincime dintre cele mai grave incidente, au fost implicați mai mult de un singur făptuitor (20%).

4.4: Violența fizică și sexuală din partea non-partenerilor

Conform rezultatelor studiului, 15% dintre femeile din Moldova au fost supuse violenței fizice⁵⁴ din partea unui non-partener de la vârsta de 15 ani și 4% au avut o astfel de experiență în cele 12 luni anterioare studiului. La rândul lor, 5% au declarat că au fost supuse violenței sexuale⁵⁵ din partea unui non-partener de la vârsta de 15 ani, 1% având o astfel de experiență în cele 12 luni anterioare studiului. Aceste rezultate sunt oarecum mai mici decât media UE de 20% pentru violența fizică din partea non-partenerului (variind de la 10% în Austria, Grecia, Polonia și Portugalia la 36% în Danemarca) și 6% pentru violența sexuală din partea non-partenerului (variind de la 1% în Grecia și Portugalia până la 12% în Suedia și Țările de Jos).

Figura 4.4: Prevalența violenței fizice și/sau sexuale din partea non-partenerului

53 Excluzând partenerul actual, partenerul anterior, șeful/supervizorul, colegul/colaboratorul, clientul/beneficiarul/pacientul, profesorul/trainerul/antrenorul, colegul de studii, medicul/lucrătorul medical, ruda/membrul familiei (altcineva decât partenerul), persoana cu care ieșiți la întâlniri /cineva pe care tocmai l-ați întâlnit

54 Prevalența violenței fizice se calculează în baza numărului de femei care au relatat că au suferit cel puțin una dintre următoarele forme de violență de la vârsta de 15 ani sau în cele 12 luni anterioare studiului: au fost împinse sau îmbrâncite, au fost palmuite, s-a aruncat cu un obiect dur în ele, au fost înșfăcate sau trase de par, au fost lovite cu pumnul sau lovite cu un obiect dur sau lovite cu piciorul, au fost arse, au fost sufocate sau strangulate, au fost tăiate sau înjunghiate sau împușcate, au fost lovite cu capul de ceva.

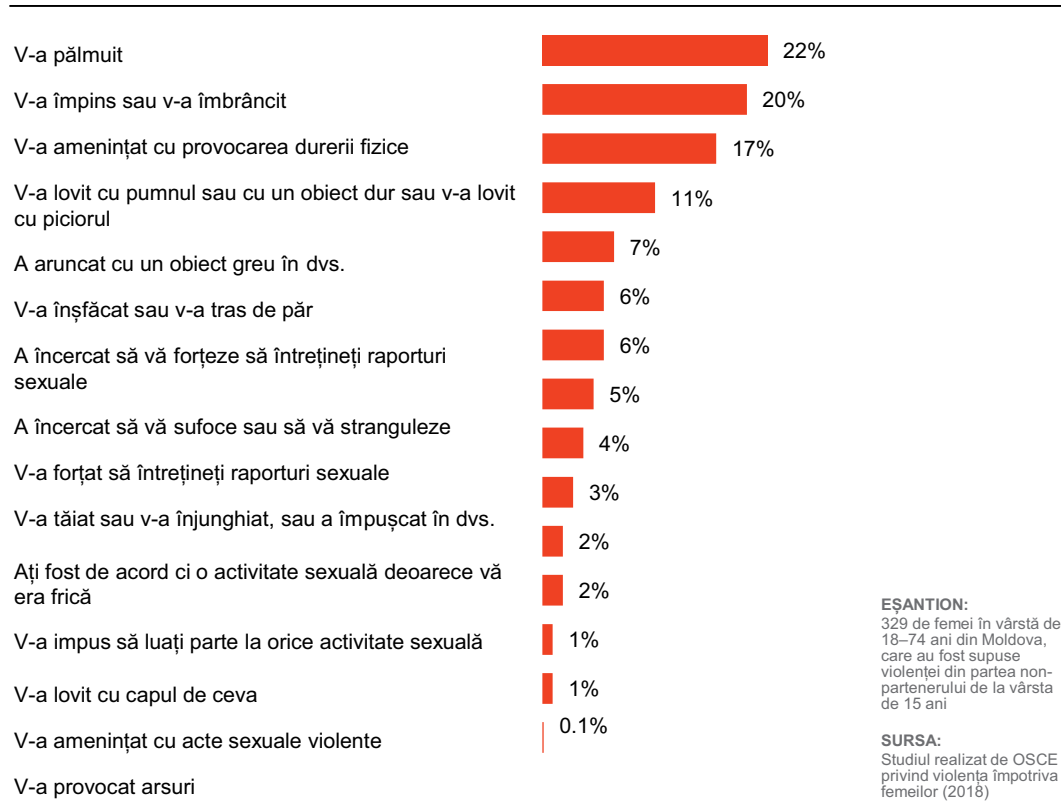
55 Prevalența violenței sexuale se calculează în baza numărului de femei care au relatat că au suferit cel puțin una dintre următoarele forme de violență de la vârsta de 15 ani sau în cele 12 luni anterioare studiului: au fost obligate să întrețină raporturi sexuale fiind imobilizate sau vătămate într-un fel, încercarea de a le forța să întrețină raporturi sexuale fiind imobilizate sau vătămate într-un fel, au fost forțate să ia parte la orice forme de activitate sexuală atunci când nu au dorit sau nu au putut să refuze, au fost de acord cu o activitate sexuală deoarece le era frică de ceea ce s-ar putea întâmpla dacă ar fi refuzat.

Cele mai răspândite forme de violență fizică din partea non-partenerului sunt împingerea sau îmbrâncirea și pălmuirea, cu care s-au confruntat 8% dintre femei de la vârsta de 15 ani (și 2% în cele 12 luni anterioare studiului). În UE, împingerea sau îmbrâncirea sunt cele mai răspândite forme de violență fizică din partea non-partenerului, raportate de 13% dintre femei.

Cele mai grave incidente (cele care au avut cel mai mare impact asupra victimei, inclusiv amenințările cu violență fizică și/sau sexuală) provocate de non-parteneri, sunt cu preponderență fizice și nu sexuale (Figura 4.5), corespunzând frecvenței diferite a celor două tipuri de violență, deși 10% dintre aceste incidente au implicat violuri sau tentative de viol. Mai mult de una din cinci femei (22%) au afirmat că cel mai grav incident de violență pe care l-au avut din partea unui non-partener a fost pălmuirea, urmând împingerea sau îmbrâncirea (20%). Unsprezece la sută au raportat și forme mai violente de violență fizică, atunci când agresorii au folosit pumnii sau un obiect dur sau au lovit victimele cu picioarele.

Figura 4.5: Cele mai grave incidente de violență suportate de femei din partea non-partenerului

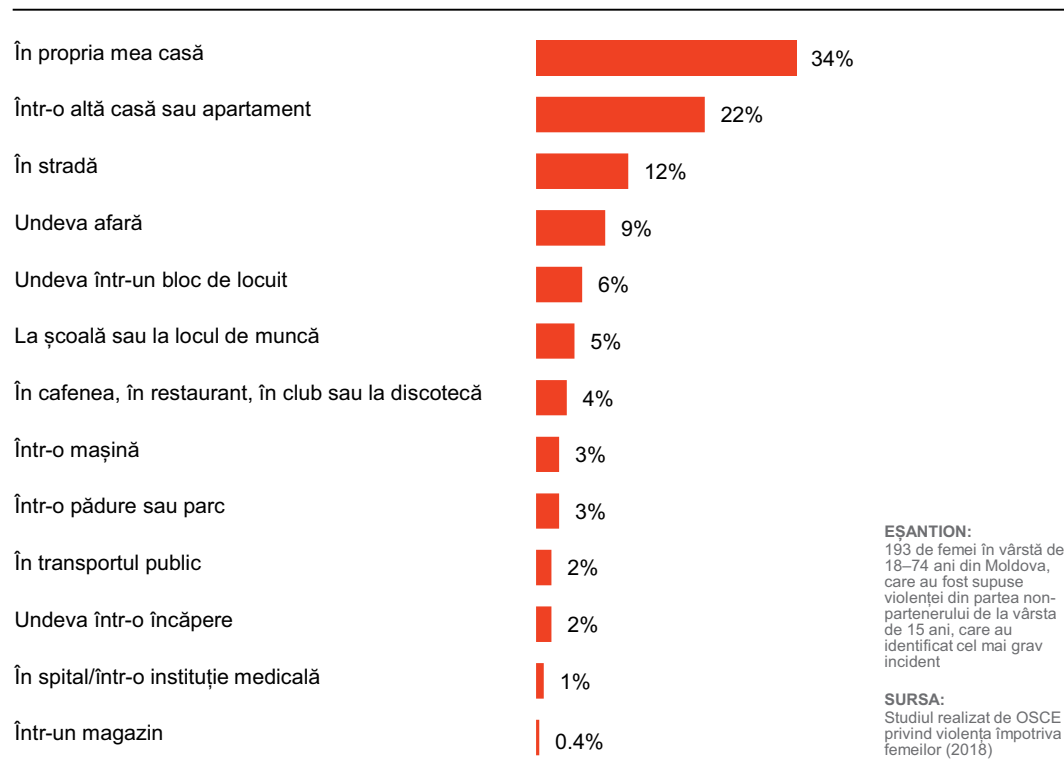
Vreau să vă gândiți la cel mai grav incident din partea unui non-partener. Care dintre cele enumerate pe această fișă vi s-au întâmplat atunci? Prin „cel mai grav”, ne referim la incidentul care a avut cel mai mare impact asupra dvs.

Majoritatea celor mai grave incidente de violență din partea non-partenerului au avut loc în spatele ușilor închise. Mai mult de o treime dintre cele mai grave incidente au avut loc în locuința femeii (34%). Aceasta este mai mult decât media UE de 27%.

Figura 4.6: Localizarea celui mai grav incident de violență din partea non-partenerului

Gândindu-vă la cel mai grav incident de violență din partea non-partenerului, unde a avut loc?

4.4.1: Făptuitorii/Agresorii

În cadrul studiului, mai multe femei au fost în dezacord decât au fost de acord că „este mai probabil ca o femeie să fie violată de un străin decât de cineva cunoscut [de ea]” (Figura 4.2). Într-adevăr, este mai probabil ca făptuitorul violenței sexuale din partea non-partenerului să fie o persoană pe care femeia o cunoaște. În 47% din cazurile de violență sexuală, făptuitorul era un prieten, o cunoștință sau un vecin, iar 29% dintre femei au relatat că era o persoană pe care nu o cunoșteau. Procentajul făptuitorilor necunoscuți în Moldova este puțin mai mic decât media UE de 31%. Cel mai frecvent identificați făptuitori ai violenței fizice din partea non-partenerului au fost, de asemenea, prietenii, cunoștințele sau vecinii, menționați de 25% dintre femeile care au avut o astfel de experiență, fiind urmați de o rudă a victimei (20%), sau de altcineva pe care îl cunoștea (15%) sau de un străin (16%).

Bărbații au fost identificați ca făptuitori ai violenței fizice din partea non-partenerului de 78% dintre femeile care au suferit de violență din partea non-partenerului, 67% dintre victime menționând doar bărbați și 11% menționând implicarea atât a bărbaților, cât și a femeilor. Femeile au fost identificate ca făptuitoare de 26% (14% au menționat doar femei). Restul (8%) nu cunoșteau genul făptuitorului sau au preferat să nu spună. Aproape nouă din zece victime ale violenței sexuale au spus că făptașul a fost bărbat (88%), în timp ce 3% au spus că era o femeie, iar restul supraviețuitoarelor nu știau sau preferau să nu spună (9%).

Este mai probabil ca făptuitorul violenței sexuale din partea non-partenerului să fie o persoană pe care femeia o cunoaște

În mai mult de opt din zece dintre cele mai grave incidente, făptuitorul acționa singur (82%), iar în aproape jumătate de cazuri (44%), era în stare de ebrietate sau sub influența drogurilor.

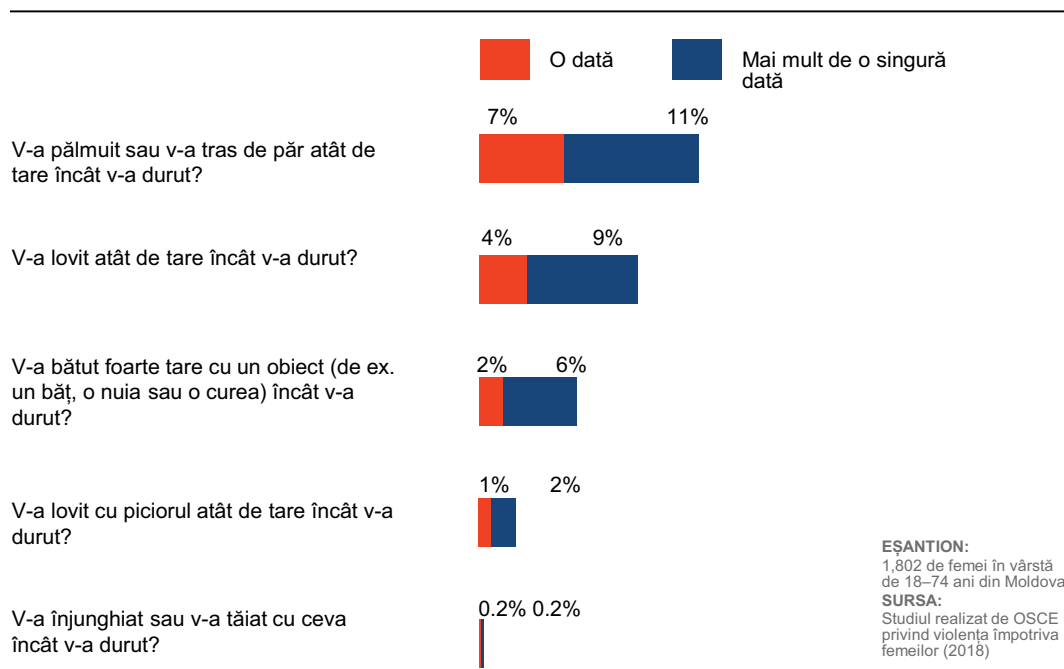
4.5: Experiența violenței în copilărie

Una din cinci femei a relatat că a suferit de violență fizică⁵⁶ din partea unui adult înainte de vârsta de 15 ani (22%). Această cifră este oarecum mai mică decât media UE de 27%.

Cel mai frecvent, violența trăită în copilărie a implicat pălmuirea sau trasul de păr astfel încât să doară, așa cum au relatat 18% (22% în UE în medie) sau lovituri puternice (13%). Principali făptuitori ai acestor violențe erau părinții victimei.

Figura 4.7: Experiența violenței înainte de vârsta de 15 ani

Înainte de vârsta de 15 ani, cât de des v-a făcut cineva din adulți vreuna din următoarele?

56 Violența în copilărie se referă la violența înainte de vârsta de 15 ani. În ceea ce privește violența fizică înainte de vârsta de 15 ani, femeilor le-au fost adresate următoarele întrebări: Înainte de vârsta de 15 ani, cât de des un adult cu vârsta de 18 ani sau mai mult v-a făcut următoarele: 1) v-a pălmuț sau v-a tras de păr, astfel încât să doară? 2) v-a lovit foarte tare astfel încât să doară? 3) v-a lovit cu piciorul foarte tare astfel încât să doară? 4) v-a bătut foarte tare cu un obiect cum ar fi un băț, nuia sau centură? 5) v-a înjunghiat sau tăiat cu ceva? În ceea ce privește violența sexuală înainte de vârsta de 15 ani, femeilor le-au fost adresate următoarele întrebări: Înainte de vârsta de 15 ani, cât de des un adult cu vârsta de 18 ani sau mai mult v-a făcut următoarele când nu ați dorit s-o facă: 1) a expus organele lui genitale în fața dvs.? 2) v-a făcut să stați dezbrăcată în fața unei persoane sau pentru fotografii, video sau în fața unei camere web de pe Internet? 3) v-a atins organele genitale sau sânii împotriva voinței dvs.? 4) v-a obligat să întrețineți relații sexuale? În ceea ce privește violența psihologică înainte de vârsta de 15 ani, femeilor le-au fost adresate următoarele întrebări: înainte de vârsta de 15 ani, cât de des un membru adult al familiei a făcut următoarele: 1) v-a spus că nu sunteți iubită? 2) v-a spus că mai bine nu vă nașteți niciodată? 3) v-a amenințat să vă abandoneze sau să vă izgonească din casa natală? Înainte de împlinirea vârstei de 15 ani, cât de des un adult cu vârsta de 18 ani sau mai mult a făcut următoarele: v-a amenințat să vă rănească rău sau să vă ucidă? Prevalența violenței în copilărie se bazează pe răspunsurile respondentelor care au relatat că au fost supuse la cel puțin o singură formă de violență fizică, sexuală sau psihologică enumerate mai sus.

În afară de înjunghiere sau tăiere cu un obiect, toate celelalte forme de violență fizică din copilărie erau de cele mai multe ori forme recurente de violență și nu un caz singular.

Violența psihologică în copilărie a fost raportată de 6% dintre respondente iar violența sexuală de 2%. Iarăși, acești indicatori sunt mai mici decât media din UE. În special violența sexuală este raportată mai rar în Moldova decât în țările din UE. Este de așteptat că unele experiențe să nu fi fost împărtășite cu interviatorii, cu alte cuvinte, trebuie să presupunem un anumit nivel de latență în problemele legate de violența sexuală atât în copilărie, cât și în viața adultă.

În mai multe țări ale UE, în care abuzul sexual al femeilor a devenit parte a discursului public într-un mod în care se tinde să fie stigmatizați făptuitorii și nu victimele, numărul femeilor care au menționat că au fost supuse violenței sexuale în copilărie este mai mare. De exemplu, 20% din femeile din Franța și Țările de Jos au raportat că au fost supuse violenței sexuale în copilărie, în comparație cu 1% din femeile din România și 12% din UE.

În cercetarea calitativă, unele femei au vorbit despre experiențele lor de violență în copilărie. Ele au explicat că abuzatorii au inclus tați și tați vitregi, precum și colegi de școală, profesori, vecini și alți bărbați din zona unde ele locuiau. Femeile care au avut tați și tați vitregi violenți, erau cel mai des supuse violenței fizice și psihologice. Deseori femeile erau supuse acestor tipuri de violență atunci când tatăl sau tatăl vitreg consumau alcool.

„Când eram copil, aveam anumite restricții. De exemplu, „Poți să mergi acolo, dar ai la dispoziție doar 20 de minute” sau „Ai la dispoziție doar o oră”. Dacă aș fi venit [târziu], [tatăl meu vitreg] m-ar fi bătut și ar fi provocat un scandal. Și [frica pe care am trăit-o] încă persistă.”

Supraviețuitoare a violenței, moldoveancă

Unele femei au suferit și pedepse corporale de la profesorii lor, fiind lovite cu rigla. Multe femei care au locuit în zonele puternic afectate de conflictul transnistrean au explicat că atunci când erau mai tinere, au suferit de violență sexuală din partea unor bărbați pe care nu le cunoșteau foarte bine, cum ar fi un vecin sau alți bărbați locali.

Studiu de caz: Povestea lui A.

- În copilărie A. a trăit cu mama și cu tatăl ei vitreg. Regiunea unde locuiau nu a fost afectată de conflict. Tatăl ei vitreg obișnuia să o bată violent pe ea și pe mama ei. Mergea la școală cu vânătăi, dar profesorii ei nu s-au implicat niciodată.
- Tatăl vitreg al lui A. folosea și violența psihologică. I se permitea să petreacă doar o perioadă limitată de timp în afara casei și era abuzată dacă venea acasă târziu sau nu făcea treburile ei casnice.
- Mama ei a venit odată la poliție în legătură cu violență, dar poliția nu a luat nicio măsură.
- A. acum are un soț și copii mici. Experiențele ei din copilărie încă mai au impact asupra ei. Chiar dacă soțul ei nu seamănă cu tatăl ei vitreg, se sperie când este plecată de acasă de prea mult timp, și se socializează cu prietenii și colegii săi doar într-un mod limitat.

Femeile care au suferit de o anumită formă de violență în copilărie relatează mai des că au suferit de violență fizică și/sau sexuală atât din partea partenerilor, cât și din partea non-partenerilor. Patruzeci și cinci la sută dintre femeile care au suferit de violență în copilărie au spus că au suferit de violență din partea non-partenerilor fiind adulte, comparativ cu 31% din femeile care nu au suferit de violență în copilărie. În timp ce cel puțin de două ori mai multe femei (29%) care au fost supuse violenței în copilărie, în comparație cu cele care nu au fost supuse violenței, au spus că fiind adulte au fost supuse violenței fizice și/sau sexuale din partea partenerului intim (12%).

7%

Șapte la sută din femei pot fi definite ca fiind afectate de conflict în Moldova.

5. Conflictul și violența

5.1: Experiențe legate de conflict

În sensul prezentei cercetări, conflictul armat este definit drept confruntare armată între două sau mai multe grupuri organizate, atacuri asupra comunităților sau insecuritate generală cauzată de conflict.

Opt la sută dintre femei au indicat că au trăit într-o situație în care a existat un conflict armat activ pentru o perioadă de cel puțin o săptămână.

În timpul conflictului, nouă din zece dintre aceste femei au auzit focuri de armă sau sunetul bombardării sau a proiectilelor în zona în care locuiau (88%), o treime din ele au locuit în zone unde staționa personalul înarmat sau se deplasa în număr mare timp de cel puțin o săptămână (36%) și una din cinci a fost martor al luptelor (20%). Mai mult de jumătate au spus că în zona în care au locuit au murit civili (53%), iar mai mult de o treime au declarat că un membru al familiei, soț/soție sau partener au participat la lupte (35%). Mai mult de un sfert au raportat că au trebuit să fugă sau să se evacueze temporar (27%), majoritatea fiind în stare să se întoarcă mai târziu acasă. Din cauza conflictului, una din cinci nu și-a putut găsi un loc de muncă acolo unde a locuit. Femeile care au trăit experiența conflictului transnistrean au fost afectate și în alte moduri, inclusiv prin faptul că civilii din zona acestora erau reținuți sau încarcerați (12%), proprietățile au fost deteriorate (5%) și unora care au participat la lupte, li s-au luat proprietatea sau au fost atacați.

În concluzie, 7% dintre femei pot fi considerate drept afectate direct de conflict,⁵⁷ noțiune care este definită ca trecerea printr-o perioadă de conflict și trăirea a cel puțin a unei experiențe legate de conflict sus-menționate.

Femeile care au fost definite ca fiind afectate direct de conflict au fost întrebat și despre alte consecințe ale conflictului, pe care le-au trăit, de la disponibilitatea serviciilor publice până la pierderea membrilor familiei și experiențele de violență. Aproximativ un sfert (28%) a avut cel puțin una dintre experiențele enumerate în Tabelul 5.1.

57 Definiția „afectată de conflicte” înseamnă că persoana a trăit într-o situație în care a existat un conflict armat activ pentru o perioadă de cel puțin o săptămână și a răspuns „da” la cel puțin una din următoarele întrebări: „Ați auzit focuri de armă, sunete de bombardament sau proiectile în zona în care locuiați în timpul conflictului?”, „Ați trăit cel puțin o săptămână într-un loc unde staționa sau se deplasa în număr mare personal înarmat (forțe militare obișnuite sau alte grupări armate)? Aceasta poate include și localnicii care au participat la conflict.”, „Ați fost martoră a luptelor în zona în care ați locuit în timpul conflictului?”, „A fost proprietatea (de exemplu, casa, mașina, animalele) care aparținea familiei dvs. distrusă sau serios deteriorată din cauza conflictului?”, „A fost proprietatea (de exemplu, casa, mașina, animalele) care aparținea familiei dvs. preluată de un grup armat?”, „A fost imposibil pentru dvs. să găsiți un loc de muncă în zona în care locuiați din cauza conflictului (biroul/fabricile erau închise sau distruse, era prea periculos)?”, „Un membru al familiei sau soțul sau partenerul dvs. au luat parte la conflict sau au participat la lupte ca membru al unui grup armat?”, „Ați avut un rol activ în acțiunile militare în timpul conflictului?”, „Au fost reținuți sau încarcerați civil în zona unde locuiați?”, „Au murit civili în zona unde locuiați din cauza conflictului?”, „Ați fost personal atacată fizic sau rănită din cauza conflictului?”, „A trebuit să fugiți de acasă în timpul conflictului (conflictelor) pe care l-ați trăit?”

Tabelul 5.1: Experiența femeilor direct afectate de conflict

Vă rugăm să ne spuneți dacă ați avut oricare dintre următoarele situații în timpul conflictului armat (conflictelor armate) prin care ați trecut.

	Da %
Femeile din familia dvs. trebuiau să meargă în locuri potențial periculoase (de exemplu, să treacă linia frontului/de frontieră, sau aproape de explozivi, așa ca minele) pentru a ajunge la locul de muncă sau pentru a aduce lucruri de primă necesitate pentru gospodărie (lemne pentru foc, alimente, apă potabilă, combustibil, etc.)	13
Bărbații din familia dvs. (soții, tații, frații) erau departe de casă și de familie, (deoarece au fost nevoiți să fugă, luptau în timpul conflictului, erau reținuți, au fost declarați dispăruți)	12
Serviciile de sănătate (inclusiv serviciile de sănătate pentru femei) de care ați beneficiat anterior, nu au fost disponibile sau accesibile o perioadă lungă de timp	6
Organele de drept (poliția sau alte organizații de menținere a legii și ordinii) nu au fost prezente în localitatea dvs. un timp îndelungat	5
Grupurile armate, în mod intenționat foloseau amenințări, răspândeau zvonuri sau efectiv, aplicau violența împotriva femeilor pentru a teroriza populația locală în zona unde locuiați dvs.	5
Un membru apropiat al familiei sau soțul sau partenerul dvs. a fost rănit sau a murit din cauza acțiunilor militare/violenței	3
Membrii grupurilor armate au hărțuit femeile locale în zona unde locuiați dvs.	3
Membrii grupurilor armate foloseau practici profund umilitoare împotriva femeilor locale în zona unde locuiați dvs.	3
Din cauza circumstanțelor, femeile ofereau servicii sexuale în schimbul bunurilor de primă necesitate sau pentru a asigura siguranța familiei în zona unde locuiați dvs.	1

EȘANTION: 148 de femei în vârstă de 18–74 de ani din Moldova care au fost afectate de conflictul armat

SURSA: Studiul realizat de OSCE privind violența împotriva femeilor (2018)

5.2: Conflictul și violența împotriva femeilor

Foarte puține femei care au raportat experiențe de hărțuire sexuală sau de violență din partea non-partenerului au menționat indivizi înarmați, grăniceri de la puncte de control sau pacificatori internaționali, observatori sau asistenți drept făptași ai hărțuirii sau violenței la care au fost supuse.

Femeile identificate ca fiind afectate de conflict au fost întrebată dacă experiențele lor de hărțuire sexuală sau de violență fizică și sexuală din partea partenerilor sau non-partenerilor au fost sau nu în legătură cu un conflict armat, însă răspunsuri pozitive au fost puține. Trei femei intervievate au asociat experiențele lor de violență fizică și/sau sexuală din partea non-partenerului cu conflictul pe care l-au trăit, iar șase femei au văzut o legătură dintre experiențele lor de violență fizică și/sau sexuală din partea partenerului intim și conflict. În mod similar, trei femei au afirmat că experiențele lor de hărțuire sexuală au fost legate de conflictul pe care l-au trăit. Pentru marea majoritate, conflictul pe care l-au îndurat nu a contribuit la nivelul de violență de care au avut parte.

Experiența violenței în rândul femeilor afectate de conflict nu este mai mare decât în rândul celor care nu au fost afectate de conflict (de fapt, uneori este invers: forme mai grave de hărțuire sexuală în cele 12 luni anterioare studiului și de urmărire cu scop de hărțuire de la vârsta de 15 ani au fost raportate mai des de femeile care nu au fost afectate de conflict).

Deși efectul statistic al conflictului asupra violenței pare neglijabil, aceasta nu înseamnă că nici o femeie nu a suferit experiențe de violență în legătură cu experiențele sale de conflict. Impactul conflictului transnistrean a fost explorat mai detaliat în cercetarea calitativă care arată că conflictul a avut un impact devastator asupra unora dintre femeile care au fost afectate de acesta. Potrivit femeilor care au participat la cercetarea calitativă, conflictul a avut un efect semnificativ asupra securității și stabilității raioanelor care au fost cele mai afectate (cum ar fi raioanele din vecinătatea zonei actuale de securitate). Acest lucru a condus la aceea că unele femei au fost agresate sexual de mai multe ori în această perioadă; ele au fost lăsate să se simtă că nu există niciun serviciu căruia să poată raporta despre violență (a se vedea Studiul de caz 4.1).

Făptuitorii actelor de violență asociate conflictului au fost în primul rând bărbații care locuiau în zonă. Femeile intervievate au relatat că, pe măsură ce situația din țară se deteriora - și, odată cu aceasta degrada și statul de drept - violența sexuală împotriva femeilor a crescut (deși, datele obținute de la populație în general nu par să sprijine această impresie). Făptuitorii actelor de violență sexuală au fost preponderent persoanele din zonă, pe care femeile le cunoșteau. Cu toate acestea, ele au relatat că nu credeau că existau organe la care ar fi putut să se adreseze pentru ajutor.

Studiu de caz: povestea lui B.

- B. avea 12 ani când Moldova a declarat independența sa față de Uniunea Sovietică. După separarea de Uniunea Sovietică, B. a început să sufere de abuz fizic grav din partea colegilor săi de clasă. A spus că era agresată pentru că arăta diferit.
- A fost violată de un vecin, situație care a condus la depresie și o criză de sănătate și apoi la spitalizare. Nu a vrut să spună nimănui despre viol din cauza rușinii pe care era s-o aducă familiei sale și pentru că nu credea că va fi crezută.

“Nu doream ca părinții mei să se simtă rușinați. În plus, cine m-ar fi crezut? Pe atunci nu existau teste. Și întotdeauna era învinuită fata ... În sat erau două fete, două surori mai mari, care erau des violate de mulți [bărbați]. Și ele au fost bătute și violate, și [toți cei din sat spuneau că era vina lor]. Și iată așa! Nu băieții erau vinovați.”

Supraviețuitoare a violenței determinate de conflict și nedeterminate de conflict, moldoveancă

- La mijlocul anilor 1990, pe măsură ce situația din țară devenea mai violentă, B. a fost agresată sexual și violată de mai mulți bărbați. Unii proveneau din familii bogate, care aveau cunoștințe la poliție, așa că nu a căutat ajutor. B. a spus că în acea perioadă era haos și nimeni nu căuta ajutor.

Printre cei care au fost supuși actelor de violență din partea partenerului sau a unui non-partener, 3% au spus că au fost atacați sau amenințați cu o armă de foc (din 17 respondente în total).

Femeile care au fost agresate sexual de mai multe ori în această perioadă au fost lăsate să se simtă că nu a existat niciun serviciu la care să poată raporta despre violență

Mai mult de șapte din zece supraviețuitori ai violenței fizice și/sau sexuale din partea non-partenerului (71%) au simțit impactul a cel puțin uneia dintre mai multe reacții psihologice ca răspuns la cel mai grav incident al acestora.

Mai mult de patru din cinci femei care au declarat violență fizică și/sau sexuală din partea unui partener (82%) au dezvoltat o stare psihologică pe termen lung ca răspuns la cel mai grav incident al acestora.

Puțin mai multe de una din zece femei (11%) au raportat cel mai grav incident de violență din partea partenerului actual la poliție.

6. Impactul violenței asupra vieții femeilor și barierele în calea solicitării de sprijin

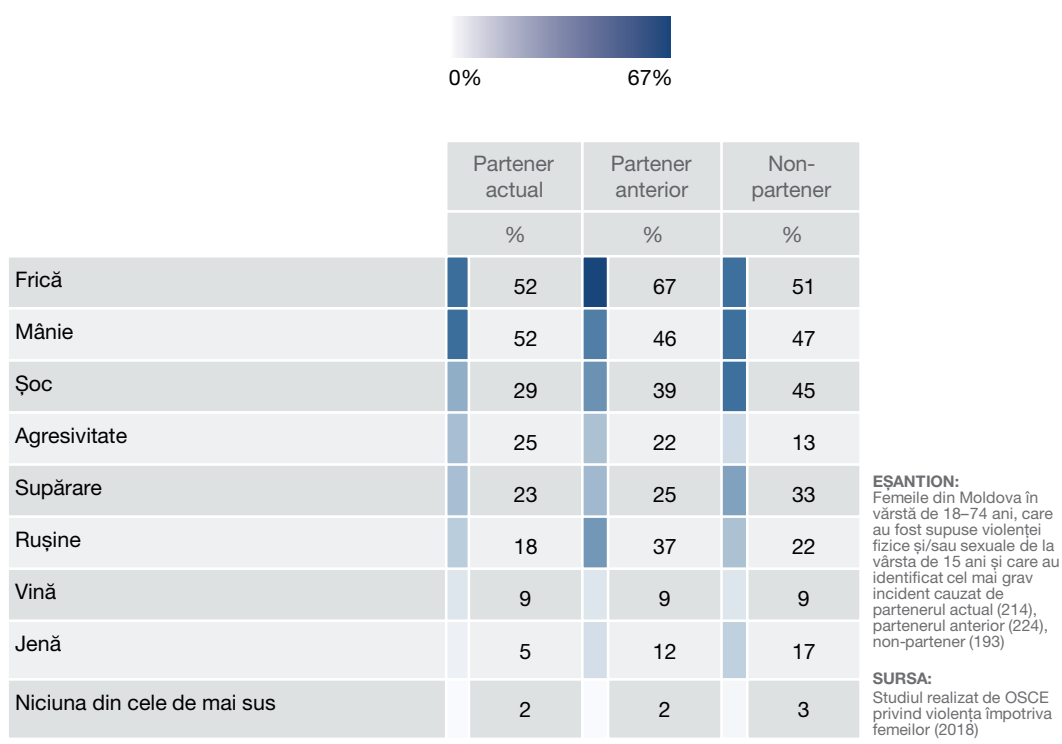
Acest capitol oferă o imagine de ansamblu a impactului violenței asupra bunăstării femeilor, dacă femeile au raportat experiențele lor cuiva și, în cazul în care au raportat actele de violență, cât de mulțumite au fost de răspuns. Femeile au fost întrebat despre impactul celui mai grav incident de violență fizică sau sexuală, care a inclus amenințări cu ambele. Cel mai grav incident a fost definit ca cel care a avut cel mai mare impact asupra femeii, fie psihologic sau fizic.

6.1: Efecte psihologice și leziunile fizice

Proape toate femeile care au relatat experiențe de violență fizică sau sexuală au avut cel puțin una dintre emoțiile prezentate în Tabelul 6.1, ca reacție la cel mai grav incident identificat. Indiferent de relația lor cu făptuitorul, cele mai frecvente reacții emoționale au fost teama, furia sau ambele, de obicei resimțite de aproximativ jumătate sau mai mult dintre femeile afectate atât din Moldova, cât și din UE. Șocul a fost, de asemenea, o reacție obișnuită, în special în rândul celor care au fost supuse violenței din partea non-partenerului, iar rușinea a fost indicată de peste o treime dintre femeile care au fost supuse violenței din partea unui partener anterior.

Tabelul 6.1: Reacțiile emoționale la violența fizică și/sau sexuală (cel mai grav incident)

Gândindu-vă la cel mai grav incident pe care l-ați avut, ați simțit vreuna dintre următoarele, drept urmare a acestui incident?

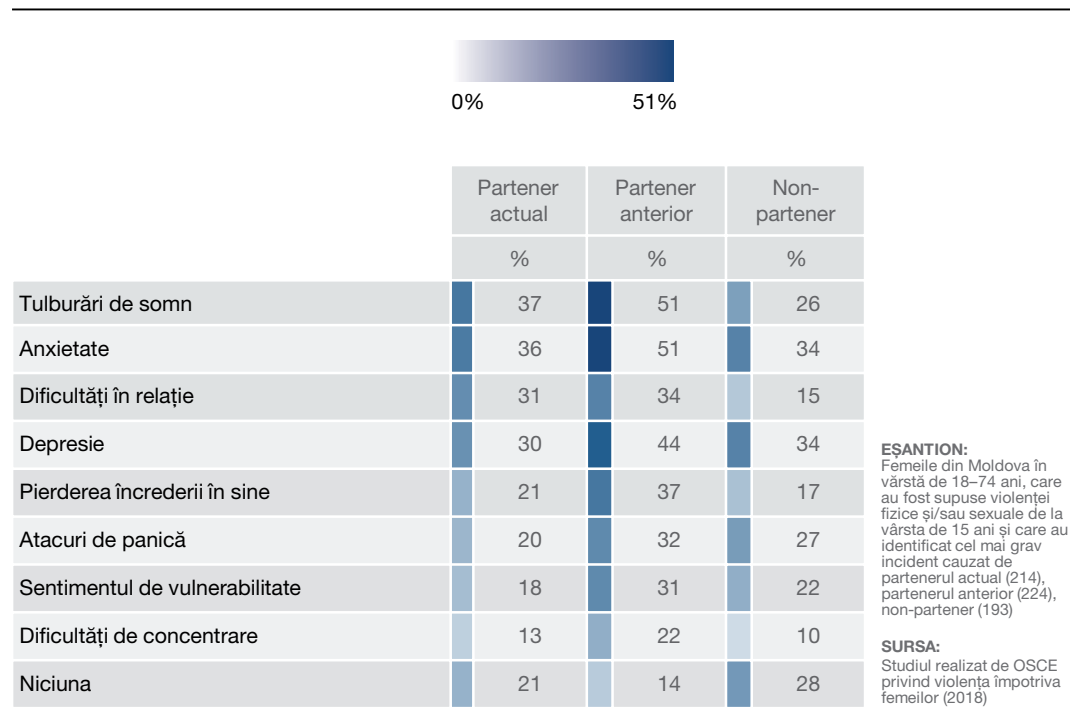

Emoții similare au apărut în rezultatul hărțuirii sexuale. În timp ce frica a fost mai puțin evocată ca reacție la cel mai grav incident de hărțuire, mai mult de trei din zece femei au simțit furie (37%), supărare (32%) sau rușine (31%). Doar 9% nu au arătat nici o reacție emoțională.

Majoritatea supraviețuitoarelor violenței fizice și/sau sexuale au simțit, de asemenea, impactul a cel puțin uneia dintre reacțiile psihologice pe termen mai lung, enumerate în Tabelul 6.2, ca urmare a celui mai grav incident. Acestea includ cel mai frecvent anxietate, sentimente de vulnerabilitate, depresie, probleme în relație și tulburări de somn. Anxietatea, depresia și vulnerabilitatea au fost, de asemenea, cele mai frecvente reacții constatate în UE. Impactul violenței din partea unui partener anterior este, în general, mai pronunțat decât cel al violenței din partea partenerului actual sau a unui non-partener. Aceasta ar putea fi datorită recunoașterii și identificării abuzului după despărțire, precum și reticenței de a contesta relația actuală datorită impactului sau răului care ar putea fi provocat.

Tabelul 6.2: Consecințele psihologice ale violenței fizice și/sau sexuale (cel mai grav incident)

Gândind-vă la cel mai grav incident pe care l-ați avut, ați suferit de următoarele ca rezultat al acestui incident?

Aproape jumătate dintre femeile care au suferit de hărțuire sexuală spun că cel mai grav incident nu a avut un impact psihologic pe termen mai lung (45%). Cu toate acestea, o persoană din cinci dintre cele afectate a suferit de anxietate (22%) sau depresie (19%) ca urmare a hărțuirii sexuale. În UE, aproape o persoană din șase (14%) a suferit de anxietate și o persoană din cinci (20%) s-a simțit vulnerabilă.

În cadrul cercetării calitative, femeile care au trăit experiența violenței au vorbit despre diferite moduri în care aceasta le-a afectat psihologic. Cele care au fost supuse violenței psihologice și fizice în timpul copilăriei au spus că această experiență le-a schimbat personalitatea, făcându-le mai timide. Femeile care au fost supuse unui control abuziv din partea părinților lor, se tem pînă și în prezent că un astfel de comportament va avea și partenerul, chiar dacă partenerul lor nu le-a tratat în acest fel. Unele au vorbit de asemenea despre modul în care violența le-a făcut furioase, provocându-le să răspundă câteodată într-un mod agresiv. Alte efecte au inclus anxietatea și depresia pe termen lung.

„Încă mi-e frică. Dacă merg undeva, încep să tremur și cred că trebuie să merg mai repede, ca să nu am probleme. Am această frică de a vorbi, de a spune [cuiva] opinia mea. Încă mai am această frică, pentru că mă tem că dacă îi spun [cuiva] așa cum îmi place [ceva] sau dacă fac [ceva] așa cum îmi place, va fi o problemă. Mă chinui foarte mult cu asta pentru că îmi amin-tesc mereu cum am suferit.

Supraviețuitoare a violenței non-conflict, moldoveancă, minoritate religioasă

Femeile care au fost supuse violenței sexuale din partea unui non-partener, au declarat că au simțit rușine și nu au vorbit atunci cu nimeni despre acea violență.

Deși puține dintre femeile intervievate care au fost supuse violenței psihologice au suferit și de vătămări sau alte consecințe fizice în legătură cu cel mai grav incident de violență, totuși multe dintre ele au fost afectate în acest mod. Aproape patru din zece femei au spus că au fost supuse celui mai grav incident de violență din partea partenerului actual care s-a soldat cu o leziune fizică (39%), această cifră crescând aproape cu 50% la femeile care au avut parte de violență din partea unui non-partener (47%) și aproape cu două treimi la femeile care au fost supuse violenței din partea partenerului lor anterior (63%) și care au raportat cel mai grav incident.

**Femeile care au fost supuse
violentei sexuale din partea unui
non-partener, au declarat că
au simțit rușine și nu au vorbit
atunci cu nimeni**

În cazul tuturor tipurilor de făptuitori, vânătăile sau zgârieturile reprezintă tipul de vătămări corporale indicate cel mai des. Aproximativ una din cinci femei s-au ales cu răni, entorse sau arsuri (22%), sau comoție (20%), obținute în urma celui mai grav incident de violență din partea partenerului anterior. Cu referire la caracterul mai violent sau brutal al violenței aplicate în cel mai grav incident de violență din partea partenerului anterior, femeile care au fost supuse violenței din partea partenerului anterior de cele mai multe ori au suferit de leziuni sau alte consecințe fizice în general, și alte tipuri mai grave de consecințe fizice.

Tabelul 6.3: Leziunile fizice provocate de violența fizică și/sau sexuală (cel mai grav incident)

Gândindu-vă la cel mai grav incident, ați avut ca rezultat vreuna din următoarele?

			
	0% 59%		
	Partener actual	Partener anterior	Non-partener
	%	%	%
Vânătăi, zgârieturi	37	59	35
Răni, entorse, arsuri	5	22	12
Fracturi, oase rupte, dinți dezbătuți	5	11	7
Comoție cerebrală sau alte vătămări ale creierului	10	20	11
Leziuni interne	5	4	2
Infecție sau o boală cu transmitere sexuală	1	1	1
Sarcină	0	1	0
Avort spontan	3	7	1
Infertilitate sau incapacitatea de a păstra sarcina	0	1	0
Nicio leziune	55	34	49
Nu știu/nu răspund	7	3	5

ESANȚION:
Femeile din Moldova în vârstă de 18–74 ani, care au fost supuse violenței fizice și/sau sexuale de la vârsta de 15 ani și care au identificat cel mai grav incident cauzat de partenerul actual (214), partenerul anterior (224), non-partener (193)

SURSA:
Studiul realizat de OSCE privind violența împotriva femeilor (2018)

Femeile, copiii cărora au fost prezenți în timpul actelor de violență fizică sau sexuală din partea partenerului actual sau anterior, afirmă mai des decât altele că au suferit de leziuni fizice, după cel mai grav incident de violență (60% și, respectiv, 75%). În mod similar, de cele mai multe ori ele declară diferite reacții și simptome emoționale și psihologice.

Femeile au vorbit, de asemenea, despre leziunile lor fizice în timpul interviurilor în profunzime, în cadrul cărora s-a descoperit că acestea au suferit de vătămări similare, cum ar fi tăieturi, vânătăi și alte leziuni dureroase, ca rezultat al loviturilor sau bătăilor. Femeile rareori s-au adresat după ajutor medical în cazul acestor leziuni.

6.2: Sprijinul dorit de supraviețuitorii violenței

Toate respondențele care au fost supuse violenței fizice sau sexuale au fost întrebată dacă au avut nevoie de vreun tip de asistență în urma celui mai grav incident pe care l-au avut.

Din toate tipurile de informații, sfaturi și serviciile de asistență, după cel mai grav incident de violență fizică și/sau sexuală din partea unui partener, femeile din Moldova cât și cele din UE au dorit doar să poată vorbi cu cineva care ar putea oferi sprijin moral. Aproximativ una din cinci femei care a fost supusă violenței din partea partenerului anterior sau a non-partenerului, de asemenea a dorit asistență practică și medicală. De asemenea, supraviețuitorii trebuiau să găsească protecție împotriva victimizării ulterioare.

Tabelul 6.4: Tipurile de informații, sfaturi și asistență dorite după un incident

Ce tipuri de informații, sfaturi sau asistență ați spune că ați dorit după cel mai grav incident pe care l-ați avut?

	Partener actual	Partener anterior	Non-partener
	%	%	%
Cineva cu care să vorbesc/sprijin moral	36	40	37
Ajutor practic	19	23	21
Protecție împotriva victimizării/hărțuirii ulterioare	17	15	20
Ajutor medical	15	20	22
Informații despre securitate/prevenirea infracțiunilor	11	13	10
Informații de la poliție	10	12	17
Ajutor financiar	6	13	13
Ajutor la raportarea incidentului/interacțiunea cu poliția	6	7	10
Ajutor cu cererea de asigurare/despăgubire	3	3	1
Niciuna din acestea/nu am dorit niciun sprijin	42	31	28

EȘANTION: Femeile din Moldova în vârstă de 18–74 ani, care au fost supuse violenței fizice și/sau sexuale de la vârsta de 15 ani și care au identificat cel mai grav incident cauzat de partenerul actual (214), partenerul anterior (224), non-partener (193)

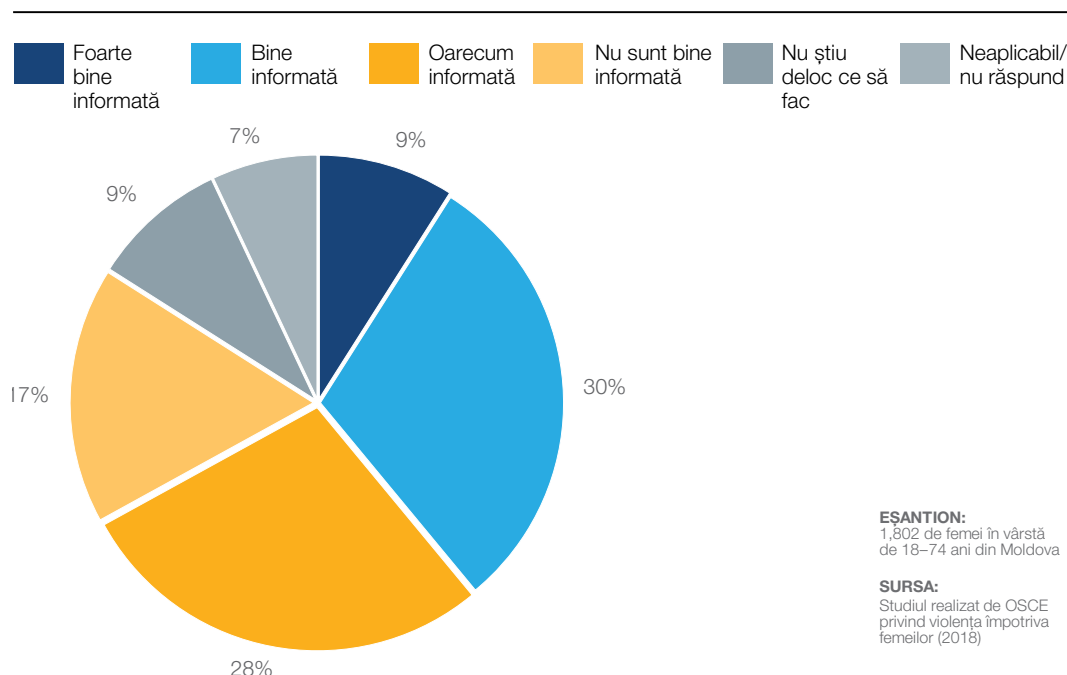
SURSA: Studiul realizat de OSCE privind violența împotriva femeilor (2018)

Potrivit participantelor la partea calitativă a cercetării, principala nevoie nesatisfăcută a femeilor care au fost supuse violenței, a fost sprijinul psihologic. Aceste femei au declarat că nu cunosc unde ar putea obține acest tip de ajutor și și-au exprimat îngrijorarea cu privire la costul unui asemenea sprijin. Ei au spus că astfel de servicii ar trebui să fie gratuite și anonime pentru ca ele să se simtă confortabil atunci când le vor accesa.

Trei sferturi dintre femei au văzut sau au auzit recent despre campaniile care abordează violența împotriva femeilor (75%). Aproximativ patru din zece femei se simt foarte bine sau bine informate cu privire la ce trebuie să facă în cazul în care se confruntă cu violență în familie (39%), iar alte 28% se simt destul de informate, în timp ce 27% nu se simt bine informate sau nu știu deloc ce să facă.

Figura 6.1: Înțelegerea referitor la ce trebuie de făcut după ce a fost supusă violenței

Cât de bine informată sunteți despre ceea ce trebuie să faceți în cazul în care vă confrunțați cu violența?

Dintre cele trei organizații de asistență specială, despre care au fost întrebat participantele la cercetare, cea mai recunoscută a fost Linia de Încredere pentru femei, administrată de Centrul Internațional „La Strada”,⁵⁸ despre care 56% dintre femei au spus că au auzit, urmată cu o mică diferență de Centrul de asistență și protecție a victimelor,⁵⁹ cu puțin peste jumătate din respondenți spunând că au auzit despre această organizație (52%). Refugiul „Casa Marioarei”⁶⁰ este mai puțin cunoscut, cu doar 28% dintre femei spunând că au auzit de el. Nivelul de cunoaștere despre existența acestor organizații este mai mare în rândul femeilor cu studii superioare și în rândul femeilor în vârstă de 40-49 de ani.

În ansamblu, 70% dintre femei au auzit despre cel puțin una dintre organizațiile despre care au fost întrebat. Cu toate acestea, femeile contactează rar aceste organizații după ce au fost supuse violenței sau hărțuirii sexuale, indiferent de făptuitor. Proporția supraviețuitorilor care au spus că au contactat vreo organizație de asistență specializată pentru victime după ce au fost supuse unei agresiuni, a fost mică, exprimată printr-o cifră cu un singur semn.

6.3: Raportarea experiențelor de violență și hărțuire

În cadrul studiului, femeile au fost întrebat dacă poliția sau alte organizații au ajuns să afle despre cel mai grav incident de violență fizică sau sexuală la care au fost supuse, inclusiv despre amenințările de violență fizică și sexuală.

58 Centrul Internațional „La Strada” a fost înființat în 2001 și în prezent funcționează în patru domenii: prevenirea traficului de ființe umane, prevenirea violenței în familie, prevenirea exploatarei sexuale a copiilor în scopuri comerciale și asigurarea siguranței copiilor on-line. Face parte din rețeaua europeană internațională „La Strada”, care lucrează în domeniul traficului de ființe umane în opt țări de origine și destinație din Europa Centrală și de Est. A lansat linia fierbinte pentru femeile victime ale violenței în familie, numită în 2009, Trust Line. Pentru mai multe informații, a se vedea <http://lastrada.md/eng/hotline>.

59 Centrul de Asistență și Protecție a Victimelor a fost înființat în anul 2001 de către OIM Moldova și a devenit instituție publică în cadrul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei în anul 2008. Centrul oferă asistență și protecție victimelor și potențialelor victime ale traficului și oferă cazare, precum și servicii de reabilitare și reintegrare. Pentru mai multe informații, a se vedea <http://www.iom.md/centre-assistance-and-protection-victims-and-potential-victims-trafficking-chisinau-cap>.

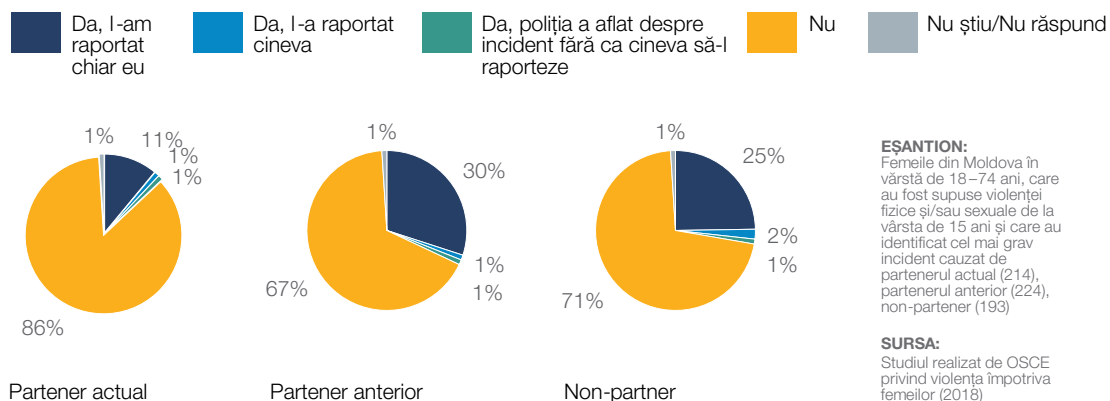
60 Refugiul Casa Marioarei oferă cazare de urgență, precum și asistență psihologică, socială, legală, medicală și informativă pentru victimele violenței în familie și copiii acestora. Pentru mai multe informații, a se vedea <http://casamarioareieng.blogspot.com/>.

6. Impactul violenței asupra vieții femeilor și barierele în calea solicitării de sprijin

Chiar și după cele mai grave incidente de violență fizică și/sau sexuală, în majoritatea cazurilor poliția nu a ajuns să afle despre acestea, așa cum se vede în Figura 6.2 de mai jos.

Figura 6.2: Contactul cu poliția ca urmare a celui mai grav incident de violență

A aflat poliția despre cel mai grav incident pe care l-ați suferit?

Femeile nu erau dispuse să contacteze nici alte servicii. În ceea ce privește violența fizică și/sau sexuală din partea partenerului actual, șapte din zece femei care au identificat cel mai grav incident nu au contactat poliția sau vreun alt serviciu sau organizație (70%), același lucru fiind valabil și pentru cele mai grave incidente de violență din partea partenerului anterior (58% de femei nu au raportat) și cele mai grave incidente de violență din partea non-partenerului (51%).

Tabelul 6.5: Contactele după cel mai grav incident de violență al femeii

Ați contactat vreunul dintre serviciile de mai jos ca urmare a (celui mai grav) incident?

	0% 70%		
	Partener actual	Partener anterior	Non-partener
	%	%	%
Biserică/organizație religioasă	14	8	13
Poliție (auto-raportare)	11	30	25
Spital	10	20	22
Medic, altă instituție de sănătate	10	22	21
Servicii sociale	2	4	1
Servicii juridice/avocat	2	11	9
Alt serviciu/ altă organizație	2	1	1
Organizație de asistență a victimelor	1	1	1
Adăpost pentru femei	1	0.4	0.3
Nu am contactat nicio organizație sau poliția	70	58	51

EȘANTION: Femeile din Moldova în vârstă de 18–74 ani, care au fost supuse violenței fizice și/sau sexuale de la vârsta de 15 ani și care au identificat cel mai grav incident cauzat de partenerul actual (214), partenerul anterior (224), non-partener (193)

SURSA: Studiul realizat de OSCE privind violența împotriva femeilor (2018)

Principalul motiv pentru care femeile nu au raportat cel mai grav incident de violență la poliție este că ele au decis să se descurce cu el de sine stătător, implicând poate doar prietenii și familia. Alte motive includ considerarea incidentului ca fiind prea minor, rușinea și jena, frica de făptuitor sau dorința de a-l păstra în taină, așa cum este descris în Tabelul 6.6 de mai jos.

Tabelul 6.6: Motivele victimelor de a nu contacta poliția

De ce nu ați contactat poliția?

			
	Partener actual	Partener anterior	Non-partener
	%	%	%
M-am descurcat singură/cu un prieten/cheștiune de familie	64	61	46
Prea neînsemnat/nu era destul de grav/nici nu mi-a trecut prin cap	29	8	18
Rușine, jenă	10	14	10
N-am vrut ca cineva să afle/l-am tănuț	9	13	5
Frica de partener/agresor	8	14	14
N-am vrut ca partenerul/agresorul să fie arestat sau să aibă probleme cu poliția	6	3	2
Nu m-ar fi crezut	5	2	5
Nu credeam că vor face ceva	4	9	12
Nu credeam că puteau face ceva	4	7	2
Nu doream să pun capăt relației	4	2	0
Eram prea tulburată emoțional să contactez poliția	3	2	5
Credeam că era vina mea	3	2	2
Partenerul nu mi-a dat voie	2	3	0
M-am adresat în altă parte după ajutor	2	3	0
Frica de răfuială din partea altei persoane decât a partenerului meu	1	0	6
Altceva a raportat sau poliția a aflat de sine stătător	1	0	2
Cineva m-a oprit sau m-a descurajat	1	0	1
Nu puteam să raportezi poliției din cauza conflictului	1	0	4
Îmi era frică să-mi pierd copiii	0	1	0

ESANȚION:
Femeile din Moldova în vârstă de 18-74 ani, care au identificat cel mai grav incident, dar nu l-au raportat la poliție: din partea partenerului actual (168), partenerului anterior (157), non-partenerului (142)

SURSA:
Studiul realizat de OSCE privind violența împotriva femeilor (2018)

Motivele pentru care respondentele nu au contactat alte servicii sunt similare cu cele pentru care nu au contactat poliția.

Decizia de a se descurca cu incidentul de sine stătător este cel mai frecvent motiv pentru care respondentele nu au contactat poliția sau alte servicii (la fel ca și în UE). Pe lângă atitudinea larg răspândită că violența în familie este o chestiune privată (Figura 3.2), barierele de mai jos, identificate în cadrul cercetării calitative, pot să contribuie la faptul că femeile preferă să se descurce cu incidente de violență de sine stătător.

Caseta 6.1: Barierele la raportare identificate în cadrul cercetării calitative au inclus:

1. **Rușinea:** de cele mai multe ori femeile sunt vinovate de provocarea situației și că ele au datoria de a-și păstra familia
2. **Motivele financiare:** femeia nu are unde să trăiască sau nu are suficienți bani pentru a se întreține financiar sau nu își poate permite să plătească taxe legale pentru divorț.
3. **Necunoașterea despre existența serviciilor:** femeile nu știu despre serviciile de specialitate disponibile.
4. **Neîncrederea în servicii:** femeilor le e frică că nu vor fi crezute sau sunt îngrijorate că raportarea nu va avea niciun impact.
5. **Frica:** că făptuitorul va afla despre plângere și că acest lucru va agrava violența.

Una dintre barierele cheie care împiedică femeile să raporteze violența este rușinea. Femeile care au participat la cercetarea calitativă au declarat că era rușinos pentru o femeie, ca personalitate, că a permis să se producă violența și că a provocat această reacție de la partenerul lor. De asemenea, au spus că violența se considera drept un lucru rușinos pentru familia lor în general, adăugând că ele cred că mamele lor le-ar fi spus să îndure situația pentru a nu face familia de rușine. Unele femei care au fost supuse violenței nu au raportat-o din teama de a-și face copiii de rușine.

„În primul rând, cred că mama [victimei] i-ar spune să se supună, că femeile trebuie să îndure [astfel de situații], pentru că are doi copii și că lucrurile s-ar putea schimba. În al doilea rând, [mama ei ar spune:] „Mă veți face de rușine, deci este mai bine să îndurați și să tăceți”.

Femeie în vârstă de 30-40 de ani, locuitoare a mediului rural, moldoveancă

În legătură cu aceasta, femeile care au participat la cercetarea calitativă au afirmat că există și așteptări culturale puternice, conform cărora femeile trebuie să fie puternice și răbdătoare din punct de vedere emoțional și că ar trebui să poată îndura violența din partea partenerilor lor. Ele au adăugat că valorile tradiționale continuă să pună accentul pe importanța familiei și pe importanța rolului femeilor în menținerea familiei, chiar și în situații dificile.

„Am o prietenă într-o astfel de situație și ea îmi spune că soțul ei este violent. Au patru copii împreună, așa că nu poți să-i spui să-l părăsească. Trebuie să te gândești și la copii. Posibil că [ar putea] să vorbească cu el, cu rudele lui. Ar trebui găsită o cale; nu poți pleca pur și simplu.

Femeie în vârstă de 40+ ani, locuitoare a mediului urban, găgăuză

Potrivit femeilor care au participat la cercetarea calitativă, au existat și bariere practice și financiare care au împiedicat femeile să raporteze actele de violență. Dacă o femeie a raportat violență și a părăsit agresorul, ea ar putea rămâne fără un loc de trai. Participantele au spus că, dacă o femeie are copii, ea nu este foarte dispusă să-și asume acest risc, deoarece este responsabilă pentru ei. Unele femei au afirmat că dacă femeile nu sunt independente din punct de vedere financiar, atunci ele nu își pot permite să plătească taxele legale pentru a obține divorțul.

Femeile si-au exprimat îngrijorarea că dacă ele ar primi ajutor, partenerul lor ar putea afla

Deși în cadrul studiului nivelul de cunoaștere a mai multor ONG-uri specializate din Moldova s-a dovedit a fi relativ înalt, femeile participante la cercetarea calitativă nu cunoșteau niciun serviciu specializat de la care ar putea primi ajutor, în special niciun loc unde ar putea primi asistență psihologică. Cu toate acestea, ele au spus că, chiar dacă astfel de servicii ar fi disponibile, ele ar fi îngrijorate de faptul, că dacă ar primi sprijin, partenerul lor ar putea afla. De asemenea, ele și-au exprimat îngrijorarea cu privire la costul utilizării acestor servicii. Unele femei au afirmat că ele nu știau nici de serviciile care oferă asistență juridică sau practică femeilor.

Principalele servicii unde femeile știau că pot raporta actele de violență, erau poliția și serviciile sociale. Cu toate acestea, unele femei aveau o atitudine negativă față de poliție: au spus că nu credeau că poliția va lua cazul lor în serios, nici că agresorul va fi urmărit penal în mod eficient. Participanții au declarat că, în cazurile de IPV, de obicei, poliția amendează agresorul. Ele au menționat că întrucât amenda este plătită din bugetul familiei, singurul rezultat al raportării este înrăutățirea situației financiare a familiei.

„Mulți nu raportează [violența], deoarece amenda ia bani de la familie”.

Femeie, în vârstă de 30-40 de ani, locuitoare a mediului rural, moldoveancă

Femeile și-au exprimat, de asemenea, îngrijorarea că raportarea poate duce la agravarea violenței îndată ce agresorul află despre aceasta. Aceasta era o preocupare cheie, deoarece femeile nu credeau că poliția va veni cu un răspuns eficient sau că le va oferi protecție împotriva agresorilor.

Raportarea hărțuirii sexuale

Aproape jumătate dintre femeile care au fost hărțuite sexual nu au vorbit cu nimeni despre aceasta, chiar și după cel mai grav incident (47%). Aceste femei au afirmat că au putut să se descurce de sine stătător (76%) sau că incidentul a fost prea neînsemnat și că nu le-ar fi trecut prin minte să-l raporteze (14%). Totuși, pentru unele dintre ele aveau importanță și alți factori: jenă sau rușine (5%), dorința de a păstra incidentul în taină (4%) credeau că nu ar ajuta (4%).

Acele femei care *au vorbit* despre hărțuirea sexuală, cel mai des au făcut-o cu un membru de familie (23%), un prieten (18%) sau un iubit/partener (12%). Foarte rar victimele se adresează la poliție sau la un serviciu specializat după astfel de cazuri.

6.4: Satisfacția față de servicii

Răspunsul primit în cadrul interviurilor în profunzime cu femeile care au fost supuse actelor de violență sugerează experiențe negative de raportare a acestora la poliție. De exemplu, o femeie a făcut o plângere privind hărțuirea sexuală din partea unui coleg, dar a spus că a fost presată s-o retragă, deoarece ofițerul de poliție era prieten cu presupusul agresor. O altă femeie a primit un răspuns ineficient și fără efect. Femeia a declarat că a fost agresată fizic de partenerul ei, raportând acest lucru poliției. Poliția însă, nu au vizitat-o decât după două săptămâni. În acest timp, vânătăile nu mai erau vizibile. Când poliția a sosit, ei au vorbit doar cu soțul ei și au decis să nu-l pedepsească.

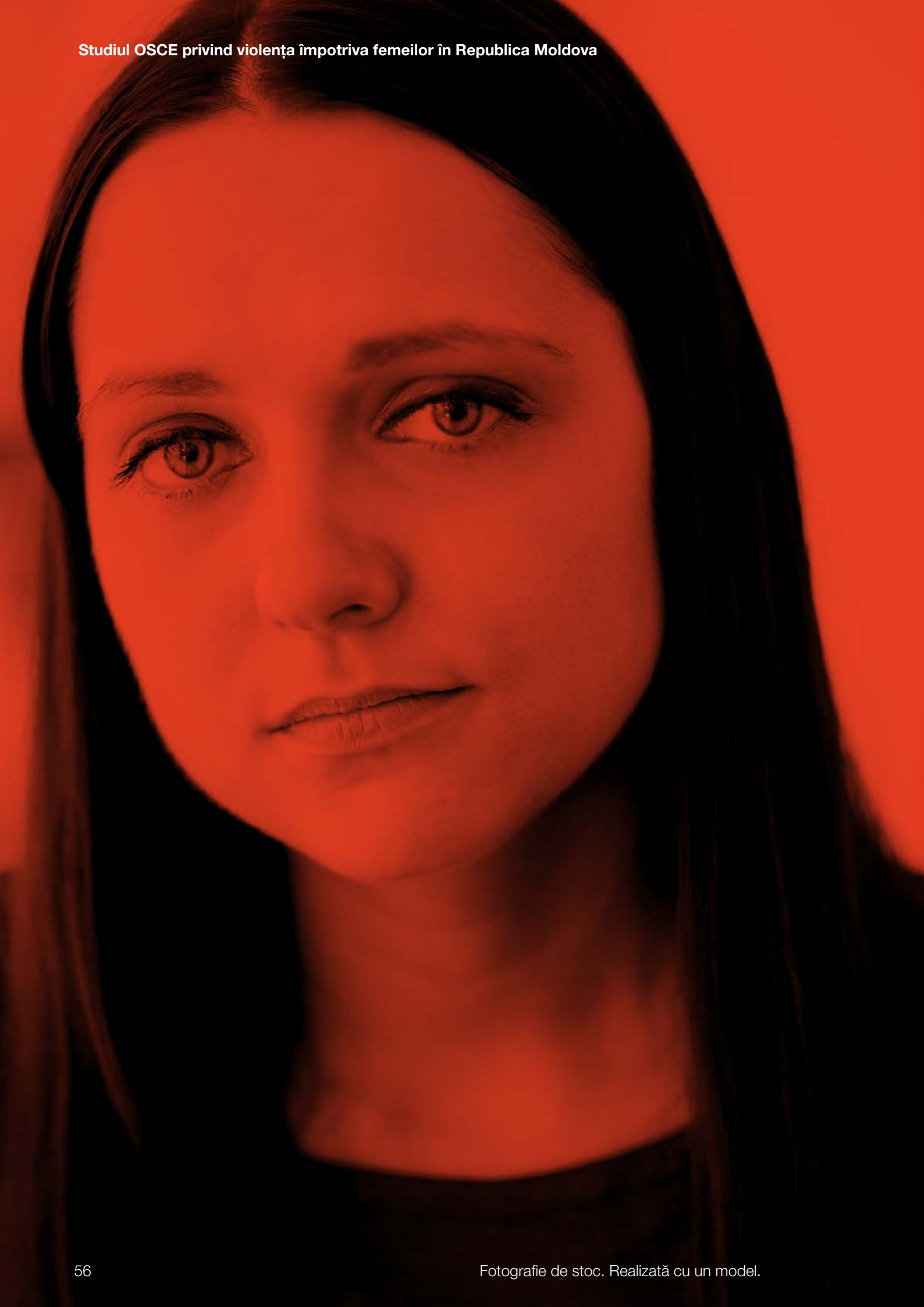
Unele femei care au fost supuse violenței sexuale, au contactat serviciile de sănătate. Cu toate acestea, o femeie a spus că, după ce a fost violată, ea nu a vrut să fie atinsă de un medic de sex masculin, însă nu au fost medici de sex feminin de la care aceasta ar fi putut primi ajutor.

„Nu am vrut ca un ginecolog să mă examineze. Era bărbat și i-am spus: „Dacă mă atingi, îți voi tăia mâinile!” Asta i-am spus doctorului! Eram foarte timidă, dar am spus-o ... Și nimeni nu știa despre asta, nimeni în întreaga lume nu știa despre faptul că am fost violată. Și nu l-am lăsat să mă atingă „

Supraviețuitoare a violenței determinată de conflict și non-conflict, moldoveancă, starea de sănătate pe termen lung

Deși un număr relativ mic de femei au declarat în cadrul studiului că au contactat alte organizații și instituții decât poliția în legătură cu cel mai grav incident de violență din partea non-partenerului, partenerului actual și partenerilor anteriori, în ansamblu acele femei care au făcut-o, au rămas mulțumite de ajutorul sau sfaturile pe care le-au primit. Excepție face situația referitoare la contactul femeilor cu spitalele și personalul medical ca urmare a celui mai grav incident de violență din partea unui non-partener, în care părerile s-au divizat, aproximativ jumătate dintre femei indicând că au rămas satisfăcute și jumătate - nesatisfăcute.

Feedback-ul privind contactul cu poliția este divizat. De exemplu, 50% dintre femeile care au raportat cel mai grav incident de violență din partea non-partenerului poliției au fost mulțumite de contactul pe care l-au avut, pe când 44% au fost nemulțumite, dintre care 30% au fost foarte nemulțumite. În ceea ce privește cel mai grav incident de violență din partea partenerului anterior, 44% dintre femeile care au contactat poliția au rămas satisfăcute, însă 50% au rămas nemulțumite, dintre care 38% erau foarte nemulțumite. Numărul femeilor care raportează poliției actele de violență din partea partenerului actual este mic (33 de respondenți), însă 42% dintre acestea sunt mulțumite și 58% - nemulțumite.

7. Experiențele de violență în grupuri specifice de femei

În cadrul studiului au fost colectate o serie de date de la respondente pentru a efectua o analiză mai aprofundată a amplitudinii violenței resimțite de diferite grupuri de femei. Aceasta s-a făcut cu scopul de a identifica prevalența și riscul violenței în cadrul unor grupuri specifice. Acest capitol se axează pe diferențele semnificative dintre experiențele tuturor formelor de violență raportate, inclusiv cele de hărțuire sexuală în cadrul diferitelor grupuri de femei.

Vârsta

Prevalența hărțuirii sexuale și urmăririi în scopul hărțuirii este cea mai mare în cadrul celui mai tânăr grup de vârstă (18-29 de ani). De exemplu, 63% dintre femeile cu vârste sub 30 de ani relatează că au fost hărțuite sexual de la vârsta de 15 ani, comparativ cu 49% în cazul tuturor femeilor și 35% în cazul femeilor în vârstă de 60 de ani sau mai mult. Femeile mai tinere (18%) indică de trei ori mai mult faptul că au fost urmărite în scopul hărțuirii decât femeile mai în vârstă (6%). Femeile mai tinere (11%) sunt, de asemenea, mai predispuse să indice că au fost supuse violenței psihologice în copilărie, în comparație cu media tuturor femeilor (6%) și, în special, în comparație cu femeile în vârstă de 50 de ani sau mai mult (3%). Același lucru este valabil și în ceea ce privește violența sexuală în copilărie, această experiență fiind relatată de 4% dintre femeile tinere, în comparație cu 1% din femeile în vârstă de 50 de ani sau mai mult.

În schimb, femeile cu vârste cuprinse între 50 și 59 de ani și 60 și 74 de ani au afirmat mai frecvent că au fost supuse actelor de violență din partea partenerului actual: prevalența indicată de la vârsta de 15 ani este de 34% și, respectiv, 30% pentru aceste două grupuri de vârstă, și 18% pentru femeile sub 30 de ani, deși acest lucru se datorează faptului că femeile în vârstă tind să aibă relații de durată mai lungă. De remarcat, însă, că prevalența indicată a violenței fizice și/sau sexuale din partea partenerului actual în cele 12 luni anterioare studiului este mai mare în rândul femeilor tinere, comparativ cu toate femeile (13% față de 10% în ansamblu).

Statutul relației

Analiza datelor a fost efectuată în funcție de statutul relației pe care o avea fiecare femeie – dacă avea un partener actual (era căsătorită la acel moment, locuia împreună cu partenerul fără a fi căsătorită sau avea o relație fără să locuiască împreună), a avut un partener anterior (aceleași definiții ca și în cazul partenerului actual) sau nu a avut niciodată un partener intim.

Femeile care au avut un partener anterior au fost supuse mai des cazurilor de hărțuire sexuală, urmărire în scopul hărțuirii și violență din partea non-partenerului decât femeile care nu au avut un partener anterior: 52% dintre femeile cu partener anterior au relatat că au fost supuse hărțuirii sexuale de la vârsta de 15 ani, comparativ cu 47% dintre femeile care nu au avut partener; urmărirea în scopul hărțuirii a fost menționată de 11% dintre cele care au avut partener anterior, comparativ cu 8% dintre cele care nu au avut; femeile care au avut un partener anterior (23%) și s-au confruntat cu cazuri de violență fizică și/sau sexuală din partea non-partenerului au fost aproape de două ori mai multe în comparație cu femeile care nu au avut un partener (11%).

Statutul profesional

Principalele categorii de respondenți cu diferențe distincte în statutul lor profesional sunt femeile casnice, femeile care nu lucrează din cauza unei boli sau dizabilități (notă: mărimea mică a eșantionului n=49), studentele (notă: mărimea mică a eșantionului n=47) și femeile pensionare. Studentele și femeile casnice au relatat că s-au confruntat cu cazuri mai frecvente de hărțuire sexuală de la vârsta de 15 ani (70% și, respectiv, 58%, față de 49% în ansamblu). Aceste femei, de asemenea, afirmă că au fost urmărite mai frecvent în scopul hărțuirii (20% și, respectiv, 14%, față de 10% în ansamblu).

Deși mărimea eșantionului este mică (n=49), este de remarcat faptul, că femeile care nu lucrează din cauza unei boli sau dizabilități au fost supuse violenței fizice sau sexuale din partea non-partenerului mai frecvent decât femeile salariate (28% față de 17%). De asemenea, același grup a relatat cazuri mai frecvente de violență fizică din partea partenerului actual, decât în medie pe eșantion (43% față de 24% în ansamblu), deși, având în vedere dimensiunea mică a eșantionului (n = 32), aceste cifre trebuie tratate cu prudență.

Studii

În cadrul sondajului femeile au fost întrebat despre nivelul cel mai înalt de studii pe care l-au obținut: primar, secundar sau superior. Tendințele experiențelor de violență pe criteriul de studii variază în funcție de forma de violență.

Experiența de hărțuire sexuală a fost relatată mai frecvent de femeile cu studii superioare decât de femeile fără studii superioare (56% față de 47%). Pe de altă parte, experiența de violență fizică sau sexuală din partea unui partener este mai rar întâlnită la femeile cu studii superioare (22%) decât la femeile fără studii superioare (36%).

Venituri

Respondentele studiului au fost analizate și în baza a patru categorii de venituri: femeile care se simt confortabil cu venitul pe care îl au în prezent, femeile care se descurcă financiar, femeile care consideră că le este greu să se descurce financiar și femeile care consideră că le este foarte greu să se descurce financiar. În general, femeile care consideră că le este greu și femeile care consideră că le este foarte greu relatează mai des cazuri de violență fizică și sexuală.

Prevalența indicată a violenței fizice și/sau sexuale din partea non-partenerului de la vârsta de 15 ani este de 24% în rândul femeilor care consideră că le este foarte greu să se descurce cu venitul pe care îl au în prezent, comparativ cu 17% din femei în ansamblu. Prevalența violenței fizice și/sau sexuale din partea non-partenerului în cele 12 luni anterioare studiului este, de asemenea, semnificativ mai mare în cadrul acestui grup (10% față de 5% în ansamblu).

Prevalența indicată a tuturor formelor de violență din partea partenerului actual este mai mare printre femeile care consideră că le este foarte dificil sau dificil să se descurce cu venitul pe care îl au în prezent. De exemplu, 77% dintre femeile care consideră că le este foarte greu și 73% dintre femeile care consideră că le este greu, relatează că au fost supuse violenței psihologice din partea partenerului actual, comparativ cu 56% din femeile care se simt confortabil cu venitul pe care îl au în prezent. Violența fizică din partea partenerului actual este indicată de 43% dintre femeile care consideră că le este foarte greu să se descurce cu venitul pe care îl au în prezent, comparativ cu 12% de femei care se simt confortabil cu venitul pe care îl au în prezent. Șapte procente din femeile care consideră că le este greu să se descurce cu venitul pe care îl au în prezent au relatat că au fost supuse violenței sexuale din partea partenerului actual, iar femeile care se simt confortabil cu venitul pe care îl au nu au raportat asemenea experiențe.

Prevalența indicată a tuturor formelor de violență din partea partenerului actual este mai mare la femeile care consideră că le este greu sau foarte greu să se descurce cu venitul pe care îl au

Grupurile minoritare și femeile refugiate/strămutate

Din eșantionul total de 1,802 femei, au fost identificate 427 de femei care făceau parte dintr-unul din șase grupuri minoritare. Cele mai multe din aceste femei au afirmat că erau fie dintr-o minoritate etnică (206 femei), fie dintr-o minoritate religioasă (152 de femei). Femeile care aparțineau unei minorități religioase au fost supuse violenței în copilărie mai frecvent (40% față de 25% din femei în ansamblu), pe când femeile care aparțineau unei minorități etnice au fost supuse mai rar violenței fizice din partea unui partener intim (25% față de 33% în ansamblu). Prevalența violenței din partea non-partenerului în ambele grupuri minoritare corespunde cu media.

Femei cu și fără copii

Femeile fără copii sau care nu au avut niciodată copii au o experiență de hărțuire sexuală semnificativ diferită, în comparație cu femeile care au sau au avut copii: 68% din primele au relatat că au fost hărțuite sexual de la vârsta de 15 ani (față de 46% din femei care au avut copii), iar 30% au relatat că au avut o astfel de experiență în cele 12 luni anterioare studiului (comparativ cu 15% din femei care au avut copii). Urmărirea în scopul hărțuirii este, de asemenea, mai răspândită în rândul femeilor care nu au avut copii (18% de la vârsta de 15 ani, comparativ cu 9% din femei cu copii).

În schimb, unele forme de violență din partea partenerului sunt mai răspândite în rândul femeilor care au copii. Un sfert din femeile cu copii au relatat că s-au confruntat cu violența fizică din partea partenerului actual de la vârsta de 15 ani (25%), comparativ cu 13% din femeile care nu au copii. Violența psihologică din partea partenerului anterior este, de asemenea, indicată mai des de femeile care au copii (60% față de 50% care nu au copii), la fel și violența fizică din partea partenerului anterior (37% față de 25%, respectiv). De asemenea, femeile care au copii au relatat mai frecvent despre experiența violenței fizice și sexuale din partea non-partenerului, atât de la vârsta de 15 ani (24% față de 16% dintre cei care nu au copii), cât și în cele 12 luni anterioare studiului (8% față de 4%).

Mediul de reședință

Femeile care locuiesc în zonele urbane au relatat că au fost hărțuite sexual la un moment dat în timpul vieții lor mai frecvent decât femeile care locuiesc în mediul rural (55% față de 46%, respectiv), iar primele, de asemenea, au relatat că au fost supuse mai frecvent la șase cele mai grave forme de hărțuire sexuală (40% față de 28%, respectiv).

Violența din partea non-partenerului nu diferă în funcție de mediul de reședință, însă femeile din zonele rurale în mod constant relatează că s-au confruntat mai des cu violența din partea partenerului anterior și a partenerului actual. Treizeci la sută din femeile care locuiesc în zonele rurale au relatat că au fost supuse violenței fizice și/sau sexuale din partea partenerului actual, față de 13% din femeile care locuiesc în zonele urbane. Cazurile de violență sexuală din partea partenerului actual, care au avut loc pe parcursul vieții, a fost indicată de 7% de femei care locuiesc în zonele rurale, comparativ cu 3% de femei care locuiesc în zonele urbane. Violența psihologică din partea partenerului anterior a fost indicată de 64% de femei care locuiesc în zonele rurale, comparativ cu 51% de femei care locuiesc în zonele urbane, iar violența fizică din partea partenerului anterior a fost indicată de 41% de femei care locuiesc în mediul rural, comparativ cu 29% de femei care locuiesc în mediul urban.

Tabelul 7.1: Prevalența violenței, după mediul de reședință

	Urbană %	Semiurbană	Rurală
Hărțuire sexuală - de la vârsta de 15 ani	55	52	46
Hărțuire sexuală - în cele 12 luni anterioare sondajului	17	18	18
Urmărire în scopul hărțuirii - de la vârsta de 15 ani	13	10	9
Urmărire în scopul hărțuirii - în cele 12 luni anterioare sondajului	3	5	3
Violența în copilărie (toate formele)	23	29	24
Violența fizică și/sau sexuală din partea non-partenerului - de la vârsta de 15 ani	18	20	15
Violența fizică și/sau sexuală din partea non-partenerului - în cele 12 luni anterioare sondajului	6	5	4
Violența psihologică din partea partenerului actual – pe parcursul vieții	61	65	69
Violența fizică și/sau sexuală din partea partenerului actual - pe parcursul vieții	13	21	30
Violență fizică și/sau sexuală din partea partenerului actual - în cele 12 luni anterioare sondajului	8	7	11
Violența psihologică din partea partenerului anterior - pe parcursul vieții	51	58	64
Violența fizică și/sau violența sexuală din partea partenerului anterior - pe parcursul vieții	32	30	40
Violența sexuală și/sau violența sexuală din partea partenerului anterior - în cele 12 luni anterioare sondajului	5	3	5

EȘANTION: Femeile din Moldova în vârstă de 18-74 de ani (1,802): 1,286 de femei cu partener actual și 789 femei cu partener anterior
SURSA: Studiul realizat de OSCE privind violența împotriva femeilor (2018)

Caracteristicile partenerului actual

Având în vedere că femeile în vârstă de 50 de ani sau mai mult relatează că s-au confruntat mai des cu cazuri de violență fizică sau sexuală din partea partenerului actual, rezultă că violența pe parcursul vieții prevalează în cazul femeilor ale căror parteneri au vârsta de 50 de ani sau mai mult. De exemplu, 35% dintre femeile cu parteneri în vârstă de 50-59 de ani au relatat că au suferit de violență fizică din partea partenerului respectiv, comparativ cu 15% dintre femeile cu parteneri sub 30 de ani și 24% de femei în ansamblu. Violența fizică din partea partenerului actual este mult mai frecventă atunci când partenerii femeilor sunt șomeri (33%), comparativ cu cei care sunt salariați (20%). În ceea ce privește violența sexuală, 8% dintre femeile care au parteneri în vârstă de 50-59 de ani au relatat că au fost supuse violenței sexuale din partea partenerului actual în timpul vieții lor, comparativ cu 5% de femei în ansamblu. În mod similar, violența sexuală din partea partenerului actual prevalează atunci când partenerul femeii este șomer (10%), comparativ cu cazurile când partenerul este salariat (3%).

Un alt factor semnificativ ce ține de prevalența violenței este frecvența consumului de băuturi alcoolice de către partenerul actual al femeii. Femeile care spun că partenerii lor actuali beau săptămânal, au relatat că au fost supuse actelor de violență fizică și/sau sexuală de peste patru ori mai des (58%) decât femeile ale căror parteneri nu beau niciodată (14%).

8. Concluzii și recomandări-cheie

Studiul și cercetarea calitativă relevă trei constatări principale privind violența împotriva femeilor în Moldova:

1) Normele și atitudinile sociale contribuie la inegalitatea de gen și la o prevalență ridicată a violenței fizice și psihologice

Femeile participante la cercetarea pentru acest raport și-au exprimat îngrijorarea față de violența împotriva femeilor din Moldova. Mai mult de trei din patru femei (76%) afirmă că violența împotriva femeilor este răspândită în țara lor. Într-adevăr, un număr foarte mare de femei, aproape trei sferturi (73%), au fost supuse unei sau altei forme de violență din partea partenerului intim, cea mai frecventă fiind violența psihologică, resimțită de 71% dintre femeile din Moldova față de 43% în UE și 60% în Danemarca, țara din UE cu cea mai mare rată de IPV raportată. Aproximativ 33% dintre femeile din Moldova au relatat că au fost supuse violenței fizice, comparativ cu 20% în UE și puțin mai mult decât cea mai mare cifră din UE, 31%, în Letonia.

Normele și atitudinile sociale privind rolurile femeilor în societate și acceptarea pe scară largă a inegalității de gen reprezintă contextul acestor tipuri de violență. Jumătate dintre femeile participante la studiu cred că prietenii lor ar fi de acord că „o soție bună ar trebui să se supună bărbatului ei, chiar dacă nu este de acord”. Peste o jumătate din femei (55%), aproape de patru ori mai multe decât în UE (14%), afirmă că violența în familie este o chestiune privată. Patruzeci și cinci la sută din femei (față de 15% în UE) consideră că femeile provoacă violența, iar 40% din femei consideră că acuzațiile de viol sau de abuz sunt exagerate (față de 20% în UE).

Femeile participante la cercetarea calitativă au dezvăluit că de la femei încă se mai așteaptă să îndeplinească rolul de îngrijitor principal și să îndeplinească majoritatea muncilor casnice. Femeile au relatat că violența psihologică și violența sexuală din partea partenerului intim sunt considerate normale, violența fizică fiind cea mai puțin acceptată în societate. Totuși, acest lucru nu este adevărat pentru femeile rome, care au explicat că violența fizică în comunitatea lor este considerată normală și este acceptată în relațiile cu partenerul intim.

Femeile au relatat că violența sexuală în relațiile intime este, în special, un subiect tabu și este rar discutată în public. Ele și-au exprimat convingerea că în opinia acceptată în societate între soți nu poate să existe violență sexuală. Această atitudine este susținută de definiția juridică a violului, experții care au participat la cercetare explicând că definiția violenței sexuale aplicată în Moldova s-a axat în mod incorect asupra metodei de constrângere și nu asupra ideii de consimțământ. De asemenea, experții au relatat că nu există o lege specială privind violența în familie sau GBV în regiunea transnistreană și că victimele nu primesc aproape niciun sprijin acolo.

În observațiile sale finale din 2013, Comitetul CEDAW a îndemnat Guvernul să elaboreze o strategie cuprinzătoare pentru a depăși atitudinile patriarhale și stereotipurile în bază de gen cu privire la rolurile femeilor și bărbaților. De asemenea, Comitetul a recomandat aplicarea Codului Penal; ca tuturor femeilor să li se asigure protecția împotriva violenței, inclusiv femeilor rome și femeilor cu dizabilități; precum și modificarea instrucțiunilor existente privind anchetarea cazurilor de viol și a altor acte de violență sexuală.

2) Violența împotriva femeilor este puțin raportată către poliție și alte organizații și există o lipsă de încredere în instituțiile care ar trebui să ofere asistență și servicii victimelor

Femeile care au fost supuse violenței au relatat despre reacții psihologice pe termen scurt (71%) și pe termen lung (82%), precum și leziuni fizice, printre care una din cinci femei care au supraviețuit violenței cauzate de partenerul anterior a relatat că a suferit de comotie cerebrală ca urmare a violenței la care a fost supusă. În ciuda acestor consecințe grave și a prevalenței foarte ridicate a violenței din partea partenerilor intimi față de femeile din țară, aproape trei sferturi (73%) dintre victimele violenței din partea partenerului actual nu au contactat nicio organizație pentru a solicita asistență. Femeile participante la cercetarea calitativă au relatat că nu credeau că raportarea experiențelor pe care le-au avut le-ar oferi protecție. Numărul femeilor care raportează la poliție cazurile de violență din partea partenerului actual este redus (11%), iar feedbackul este divizat, 42% dintre respondente fiind mulțumite și 58% fiind nemulțumite de contactul pe care l-au avut.

Barierile pentru raportare identificate de femeile participante la cercetarea calitativă au inclus rușinea, frica de agresor, lipsa sprijinului financiar, necunoașterea despre existența serviciilor și neîncrederea în servicii.

Modificarea recentă a Codului de Procedură Civilă prevede ca, în timpul unui proces judiciar, femeile să fie încurajate să se adreseze serviciilor de mediere înainte de soluționarea cazului prin instanță, ceea ce contravine prevederilor Convenției de la Istanbul și forțează victima să se întâlnească cu agresorul, expunând-o riscului de victimizare secundară. Unele femei intervievate și-au exprimat convingerea că unele persoane care lucrează în sistemul justiției încă cred că IPV are loc doar atunci când femeia „o caută” și că nu este corect ca bărbatul să fie evacuat din casa lui (chiar dacă el este agresorul).

Experții au mai spus că unii angajați care lucrează în cadrul entităților prestatoare de servicii au o atitudine de ignorare a IPV în comunitățile de romi, deoarece privesc acest lucru ca o parte a modului lor de viață. Experții sunt de părerea că specialiștii care lucrează cu IPV au nevoie de formare continuă.

Chiar și atunci când violența este raportată, succesul în ceea ce privește aducerea agresorului în fața justiției și prevenirea altor acte de violență, este discutabil. Câteva femei care au participat la cercetarea calitativă și experții care au participat la interviurile cu experții-cheie au exprimat convingerea că pedepsele actuale pentru IPV sunt inefficiente. Aceștia au spus că urmărirea în justiție a actelor de violență în familie drept infracțiune administrativă și aplicarea amenzii nu acționează ca un factor de descurajare, ci, de fapt, pedepsește întreaga familie.

Femeile care au participat la cercetarea calitativă au cerut pedepse care, în opinia lor, ar schimba comportamentul bărbaților, cum ar fi consilierea obligatorie sau munca în folosul comunității. Totuși, chiar și atunci când aceste tipuri de pedepse sunt aplicate, experții intervievați nu le consideră întotdeauna eficiente. De exemplu, unul dintre experți a afirmat că, atunci când condamnă agresorul la muncă în folosul comunității, mulți judecători aplică numărul minim posibil de ore și nu oferă nicio protecție victimei față de agresor.

Un expert a fost implicat în implementarea unui proiect de reabilitare a agresorilor IPV. Bărbații care au comis IPV erau obligați să participe la program, dar, în ciuda prezenței obligatorii, participarea acestora a fost foarte scăzută.

Potrivit cercetării calitative, femeile cred că pot evita violența prin adaptarea propriului comportament, ceea ce plasează responsabilitatea pentru apariția oricărui tip de violență asupra victimei și nu asupra agresorului și de multe ori rezultă în sentimente de frică, rușine și anxietate a victimei.

Comitetul CEDAW a recomandat ca Guvernul Moldovei să încurajeze femeile să raporteze actele de violență prin sensibilizarea privind caracterul penal al acestor acte, să lanseze investigații din oficiu și să se asigure ca agresorii să fie pedepsiți, să acorde asistență juridică gratuită femeilor victime ale violenței și să ratifice Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie pentru a asigura un răspuns mai eficient al statului la violența împotriva femeilor și violența în familie.

3) Serviciile specializate pentru femeile victime ale violenței lipsesc și trebuie îmbunătățite, inclusiv pentru grupurile defavorizate de femei

Un alt domeniu-cheie evidențiat a fost necesitatea îmbunătățirii prestării de servicii specializate pentru femeile care au fost supuse actelor de violență. Femeile participante la cercetare consideră că nu există acces la adăposturi pentru femeile care nu au unde locui. Experții intervievați în cadrul acestui raport au declarat că distribuția teritorială actuală a adăposturilor este neuniformă în Moldova, lucru care trebuie îmbunătățit.

Atât femeile care au participat la cercetarea pentru acest raport, cât și experții care au fost intervievați, au evidențiat nevoia de servicii gratuite de consiliere pentru a ajuta victimele să identifice și să abordeze actele de violență la care au fost supuse. Unele femei participante la cercetarea calitativă au declarat, de asemenea, că este esențial ca asistența să fie acordată doar de psihologii instruiți, iar experții intervievați au spus că s-au înregistrat progrese în acest domeniu, întrucât statul a început să acrediteze serviciile psihologice pentru victimele IPV în anul 2017.

Femeile care au participat la cercetarea calitativă consideră, de asemenea, că multe femei nu își cunosc drepturile și serviciile care le sunt puse la dispoziție. Experții intervievați au declarat că de cele mai multe ori femeile în vârstă și femeile care locuiesc în comunități închise sau în zone îndepărtate nu-și cunosc drepturile și nu sunt informate despre serviciile corespunzătoare.

Femeile de etnie romă care au participat la cercetarea calitativă au afirmat că în comunitatea lor sunt multe femei care nu știu unde să meargă pentru a obține asistență și care nu au acces la Internet pentru a căuta sprijin. Experții intervievați au declarat că trebuie depuse mai multe eforturi pentru a informa femeile din cadrul acestor comunități.

Comitetul CEDAW a îndemnat statul să ofere asistență și protecție adecvată femeilor victime ale violenței, inclusiv femeilor de etnie romă și să mărească numărul de adăposturi și nivelul de finanțare a acestora, asigurându-se totodată că de acest sprijin vor beneficia și femeile din zonele rurale și cele din regiunea transnistreană.

Recomandări

Studiul și cercetarea calitativă stau la baza următoarelor recomandări specifice:

Consolidarea mecanismelor de referire și de sprijin și monitorizarea implementării

Pentru Guvern

1. Consolidarea mecanismului de referire și a cooperării între diferiți prestatori de servicii prin eficientizarea sistemelor regionale existente. Asigurarea unei asistențe mai bine coordonate, astfel încât femeile să poată raporta violența la un serviciu și să fie referite la alte tipuri de asistență relevantă, iar una dintre aceste agenții de sprijin să fie responsabilă de monitorizarea cazului. Colectarea bunelor practici de răspuns coordonat de pe ambele maluri ale râului Nistru. Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia are nevoie, în mod special, de sprijin și de consolidare a capacităților pentru a putea asigura un răspuns comunitar coordonat.
2. Analizarea modalității de elaborare a unui cadru juridic pentru ONG-urile care prestează servicii în regiunea transnistreană.
3. Asigurarea consolidării capacității unităților administrației publice locale în ceea ce privește violența împotriva femeilor și aspectele de gen, precum și bugetarea la nivel local și finanțarea activităților de sensibilizare. Încurajarea autorităților locale să acorde prioritate violenței domestice atunci când vine vorba de alocarea bugetului. În cadrul sesiunii de validare din 18 noiembrie 2018, participanții au sugerat ca satul Chirsova să fie utilizat drept model bun de realizarea a acestor lucruri la nivel local.
4. Obligarea fiecărei primării să afișeze în locuri publice informații practice cu privire la serviciile disponibile victimelor și agresorilor din localitate.
5. Consolidarea mecanismului existent - prin intermediul liniilor fierbinți și a telefonului de încredere - care le permite victimelor să facă sesizări cu privire la lipsa unui răspuns adecvat din partea autorităților și examinarea posibilității de raportare a acestor cazuri în regim online.
6. Elaborarea unui mecanism de monitorizare, pentru a vedea modul în care diferiți specialiști (începând cu specialiștii de nivel local și din sectorul social, până la specialiștii din organele de poliție și sistemul judiciar) își aplică în practică cunoștințele. Introducerea standardelor privind sancționarea specialiștilor pentru că nu au depus diligența cuvenită pentru a spori încrederea femeilor în poliție și în alte instituții și pentru a elimina predilecția unor angajați din anumite servicii de a recomanda încercarea de reconciliere ca prim pas. Elaborarea unor instrucțiuni cu pași clari pentru acești specialiști, pentru a evita victimizarea ulterioară.

Pentru Ministerul Justiției și Ministerul Afacerilor Interne

7. Asigurarea condițiilor ca, în timpul investigațiilor autorizate de instanța de judecată, victimele violenței să fie intervievate numai în conformitate cu procedurile speciale de protecție a martorilor și de evitare a revictimizării.
8. Asigurarea obligativității pentru organele de poliție și cele judecătorești să informeze victimele despre drepturile lor, inclusiv dreptul la asistență juridică. Examinarea motivelor pentru care foarte puține victime ale GBV beneficiază în prezent de asistență juridică.
9. Revizuirea implementării ordonanțelor de protecție și crearea unui mecanism clar de monitorizare. Îmbunătățirea implementării cadrului juridic existent, astfel încât măsurile de protecție să fie aplicate mai des. Introducerea sistemului de monitorizare electronică care ar monitoriza actele de încălcare a ordinului de restricție de către abuzator.

Cooperare, formare și abordare multisectorială

Pentru Ministerul Justiției și Ministerul Afacerilor Interne, Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat și Institutul Național al Justiției

10. Formarea experților în drept cu privire la recunoașterea diferitor forme de violență descrise în Legea privind prevenirea și combaterea violenței în familie și dezvoltarea la ei a competențelor non-tehnice necesare pentru a proteja victimele în timpul procedurilor judiciare. Includerea modulelor cu privire la prejudecățile și stereotipurile personale.
11. Încurajarea avocaților să se specializeze pentru a oferi asistență mai calitativă victimelor.
12. Instruirea organelor de poliție și altor prestatori de servicii cu privire la cauzele și consecințele violenței împotriva femeilor; cu privire la aplicarea cadrului juridic și la modalitatea de protecție a victimelor în procesul de aplicare a cadrului juridic, inclusiv prin efectuarea unei evaluări a riscurilor.

Pentru Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

13. Instruirea prestatorilor de servicii de asistență medicală, într-o manieră centrată pe victime, cu privire la identificarea violenței împotriva femeilor la o etapă timpurie și încurajarea victimelor să beneficieze de asistență socială, economică și juridică corespunzătoare. Asigurarea unui tratament respectuos al victimelor, prestarea în mod corespunzător a serviciilor de sănătate fizică și psihică și descrierea în mod corespunzător a leziunilor.
14. Crearea unor stimulente pentru ca specialiștii să urmeze cursuri de formare prin elaborarea unui sistem de credite și crearea unei baze de date a specialiștilor din ministere care au urmat cursuri de formare, pentru a putea monitoriza cine a beneficiat de formare. Formarea continuă trebuie să se bazeze pe evaluarea necesităților de instruire.
15. Schimbul de bune practici privind instruirea la nivel local în Moldova, colectarea bunelor practici din alte țări și revizuirea modulelor de formare existente în baza acestor bune practici.

16. Revizuirea modulelor de formare existente și introducerea formării standardizate pentru specialiști. Selectarea modulelor care ar trebui instituționalizate pentru toți specialiștii și includerea modulelor pentru mediatorii comunitari din comunitatea de romi.
17. Cursurile de formare ar trebui să se desfășoare prin intermediul ONG-urilor active în domeniul violenței împotriva femeilor.
18. Includerea în modulele de formare a necesității de combatere a violenței în cadrul comunităților etnice pentru a combate stereotipurile persistente.
19. Desfășurarea programelor educaționale împreună cu liderii comunităților de romi, astfel încât aceștia să afle despre violența în bază de gen și modalitățile de combatere a acesteia.

Servicii specializate pentru femei, inclusiv pentru grupurile defavorizate

Pentru Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale

20. Posibilitatea extinderii termenului de ședere a femeilor în adăposturi peste trei luni, pentru a facilita abilitarea și soluționarea problemelor juridice aferente violenței în familie. Decizia privind prelungirea perioadei de ședere în adăpost trebuie să fie luată pentru fiecare caz în parte pentru a evita dependența persoanelor de sistem. Unele cazuri ar trebui să fie monitorizate mai atent pentru a vedea dacă este nevoie de a prelungi perioada de ședere.
21. Acordarea serviciilor de consiliere, pe care femeile ar putea să le acceseze în mod anonim, fără a fi nevoie să prezinte ceva acte.
22. Organizarea de adăposturi specializate pentru femeile cu copii foarte mici, femeile tinere de etnie romă cu copii și fetele tinere (15-25 de ani), care au fost supuse violenței; includerea unor programe care corespund vârstei acestora.
23. Elaborarea/oferirea cursurilor de formare pentru cuplurile tinere care doresc să se căsătorească și includerea informațiilor despre drepturile lor și cum să acționeze în caz de violență.
24. Crearea serviciului de locuințe sociale pentru victime, în parteneriat cu autoritățile publice locale și serviciile locale acreditate.
25. Acordarea de finanțare pentru programe menite să ajute femeile să devină mai independente din punct de vedere financiar, cum ar fi programele care ajută femeile să-și găsească un loc de muncă și să beneficieze de servicii de îngrijire a copiilor cu preț redus sau gratuite.
26. Elaborarea unor programe și cursuri pentru agresori și crearea pe întreg teritoriul Moldovei a unor centre speciale și a secțiilor specializate de traumatologie în spitale. Ar trebui elaborate programe pentru toți bărbații în general. Serviciile de probațiune, de asemenea, ar trebui să desfășoare cursuri de formare pentru agresori, de exemplu, prelegeri și prezentări adaptate de organizațiile care lucrează cu agresorii. Oferirea unor servicii alternative pentru agresori, cum ar fi asigurarea tratamentului împotriva abuzului de substanțe, la necesitate.

Campanii de informare și sensibilizare

Pentru Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale

27. Organizarea de campanii vaste și sistematice de informare și sensibilizare pentru a informa femeile cu privire la asistența la care au dreptul și pentru a sensibiliza opinia publică cu privire la faptul că violența împotriva femeilor este o crimă. Desfășurarea activităților de sensibilizare în zonele rurale în formă de evenimente locale și ateliere de lucru, discuții în sate și utilizarea mijloacelor moderne de promovare pe autobuze și alte mijloace de transport. Implicarea bărbaților în aceste activități. Implicarea în campaniile de prevenire a violenței atât a femeilor supraviețuitoare ale VAW, cât și a consultanților și a agresorilor care au participat la cursuri speciale și care și-au schimbat comportamentul.
28. Elaborarea unor activități de informare destinate fetelor și copiilor lipsiți de îngrijire părintească - în special în cazurile în care părinții copiilor au migrat într-o altă localitate - femeilor din comunități religioase, partenerelor lucrătorilor din sectorul forestier și din alte zone îndepărtate.

Ministerul Educației

29. Educarea copiilor, la vârstă potrivită, cu privire la stereotipurile de gen și introducerea programelor de studii și a unor cursuri de instruire privind diferite tipuri de violență în bază de gen.

ANEXE

Anexa 1: Sondajul și cercetarea calitativă pe teren

Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) a contractat Ipsos să realizeze un studiu calitativ și cantitativ al violenței împotriva femeilor în șapte state participante la OSCE. Studiul a fost efectuat, de asemenea, în Kosovo. Acesta este primul studiu comparativ de acest gen în această regiune și este destinat pentru a îmbunătăți elaborarea politicilor în viitor, atât de către părțile interesate naționale, cât și cele internaționale, care activează în domeniul implementării politicilor și programelor în regiune. Acest raport prezintă constatările pentru Moldova.

Studiul pentru Moldova cuprinde următoarele elemente:

- În perioada 17 aprilie – 21 septembrie 2018 a fost efectuat un sondaj cantitativ pe baza unui eșantion reprezentativ la nivel național de 1,802 femei cu vârste cuprinse între 18 și 74 de ani.
- Studiul s-a bazat pe un model de eșantionare stratificată și probabilistică în mai multe etape. Cadrul eșantionului, o listă alcătuită din 2016 secții de votare, a fost oferit de Comisia Electorală Centrală. Astfel, a fost posibilă o acoperire geografică de aproape 99%.⁶¹
- Eșantionul a fost stratificat pe raioane și mărimea zonei de trai. Apoi, în cadrul fiecărui strat au fost selectate secțiile de votare cu o probabilitate proporțională cu mărimea. În Moldova, pentru a aproxima populația sondajului, a fost utilizat numărul alegătorilor înregistrați cu vârsta de 18+. În total, au fost selectate 175 de secții de votare, iar în cadrul fiecărei secții de votare a fost selectat un număr de adrese. Adresele au fost selectate concomitent cu interviurile, printr-o metodă aleatorie. Atunci când la o adresă selectată erau identificate mai multe gospodării, o singură gospodărie era selectată în mod aleatoriu prin fișa de contact electronică. În fiecare gospodărie selectată, pentru interviu era aleasă o singură femeie. Respondenta era selectată aleatoriu din lista tuturor femeilor eligibile din gospodăria selectată, adică toate femeile cu vârste cuprinse între 18 și 74 de ani din gospodărie incluse în fișa electronică de contact în ordine descrescătoare în funcție de vârstă. Apoi, fișa de contact a selectat în mod aleatoriu o persoană din listă folosind un generator de numere aleatorii.
- Interviurile au fost realizate în mod direct de interviuatoare special instruite (a se vedea anexa 2 de mai jos pentru mai multe detalii privind formarea și protocoalele).
- Rata de răspuns obținută a fost de 40%,⁶² iar eligibilitatea medie a fost de 88%. Ponderile au fost calculate în două etape: a) ponderile planului de eșantionare; și b) ponderile post-stratificare. Ponderile planului de eșantionare au reflectat probabilitățile de selectare a respondenților, iar ponderile post-stratificare au fost calculate pentru a compensa non-răspunsurile. Raionul, mărimea zonei rezidențiale și categoriile de vârstă au fost folosite pentru post-stratificare în Moldova.
- Din cauza diferențelor de metodologie, de eșantionare și de elaborare a chestionarelor, rezultatele acestui sondaj nu sunt direct comparabile cu alte sondaje naționale efectuate în Moldova.

61 Datorită aspectelor practice pe teren, șase secții de votare cu mai puțin de 100 de alegători au fost excluse din selecție, deoarece acestea erau considerate îndepărtate și izolate. Acestea reprezentau mai puțin de 0,1% din populație.

62 Rata de răspuns a fost calculată după cum urmează și în conformitate cu definiția RR3 a ratelor de răspuns a Asociației Americane pentru Cercetare a Opiniei Publice (p. 46 în Definiții standard: Dispoziții finale ale codurilor de caz și Rata rezultatelor pentru sondaje, ediția a 7-a (Oakbrook Terrace, IL: Asociația Americană pentru Cercetare a Opiniei Publice, 2011)).

- Opt interviuri de tip focus grup, inclusiv grupuri etnice minoritare și grupuri de femei afectate de conflict și un interviu de tip focus grup în regiunea transnistreană, au avut loc lunile mai și iunie 2018. Primul interviu de tip focus grup – pilot a fost realizat în ianuarie 2018.

Tabelul A1.1 Componenta focus grupurilor

FG	Localitate	Numărul de participanți	Grupa de vârstă	Etnia	Afectate de conflict	Cu copii	Angajate în câmpul muncii
1	Cahul	9	41 -	moldoveancă	0	5	6
2	Criuleni	10	41	moldoveancă	1	5	5
3	Chișinău	10	30...40	moldoveancă	0	6	6
4	Șoldănești	9	30...40	moldoveancă	0	5	4
5	Bălți	9	18-29	moldoveancă	0	4	5
6	Transnistria	10	30 - 50	moldoveancă și rusoaică	Un număr precis nu a fost oferit, însă femeile afectate de conflict au fost incluse	6	6
7	Chișinău	6	> 20 - ≤ 50	romă	1	3	4
8	Comrat	10	41	găgăuză	0	6	5

- Patru interviuri în profunzime cu supraviețuitoare ale violenței au fost efectuate în iunie 2018.

Tabelul A.1.2: Profilul participantelor la interviuri în Moldova

IDI	Grupa de vârstă	Statutul profesional	Copii	Starea medicală / dizabilitate
1	35-55	Concediu de maternitate	Da	Nu
2	35-55	Șomeră	Da	Nu
3	35-55	Angajată	Da	Nu
4	35-55	Șomeră	Da	Nu

- Cinci interviuri cu experți-cheie, care au fost concepute pentru a oferi o imagine de ansamblu a problemelor asociate cu VAW și a actelor de violență aferente conflictului, au avut loc în iunie 2017 și o nouă rundă de 10 interviuri cu experți-cheie a avut loc în iunie și iulie 2018 pentru a examina schimbările ce s-au produs de la prima rundă și de a colecta recomandări pentru OSCE.

Studiul a fost conceput pentru a fi reprezentativ la nivel național privind femeile din Moldova în vârstă de 18-74 ani.

Tabelul A1.3: Profilul ponderat și neponderat al eșantionului din Moldova

Vârstă	Ponderat %	Neponderat %	Neponderat <i>n</i>
18-29	23	14	250
30-39	20	19	342
40-49	17	14	246
50-59	20	18	330
60	21	35	634
Activitatea economică			
Salariată	35	30	544
Angajată pe cont propriu	4	3	63
Ajută într-o afacere de familie (neremunerată)	0,7	0,7	12
Șomeră	11	10	188
Elevă, studentă, în formare	5	3	47
Nu muncește din cauza unei boli sau a unei dizabilități	3	3	47
Casnică	18	14	259
Pensionară	23	35	637
În serviciul militar obligatoriu/muncă comunitară/altceva	0	0	0
Studii			
Fără studii formale	0.5	1	10
Studii primare	1	2	30
Studii secundare	74	75	1355
Studii superioare	24	23	406
Mediul de reședință			
Municipiu	21	18	323
Oraș (mediu sau mic)	19	21	233
Mediu rural (sat)	59	61	145
Afectată de conflict			
Da	7	8	148
Nu	93	92	1654

Toleranțe de eșantionare

Deoarece datele au la bază un eșantion și nu întreaga populație, iar rezultatele procentuale (sau estimările) sunt condiționate de toleranța de eșantionare, nu toate diferențele dintre rezultate sunt semnificative din punct de vedere statistic la nivelul de încredere de 95%. La calcularea intervalelor de încredere, trebuie să fie luată în considerare mărimea efectivă a eșantionului.

Dimensiunea efectivă a eșantionului (sau efectul de planificare a eșantionului, un concept asociat) este legată de estimările individuale și, prin urmare, va varia în funcție de estimări. Pentru a calcula efectele de planificare pentru dimensiunea totală a eșantionului, a fost utilizată o formulă bazată pe următorul raport:

Efectul de planificare = (dimensiunea eșantionului neponderat) * (suma ponderilor la pătrat) / (pătratul sumei ponderilor).⁶³

Această abordare a estimării efectului de planificare are legătură cu o eșantionare disproporțională (în cazul studiului OSCE, femeile dintr-o gospodărie au fost selectate cu probabilitate inegală, în funcție de numărul femeilor eligibile din gospodărie), precum și o neuniformitate a non-răspunsurilor în cadrul segmentelor de populație, care au fost corectate cu aplicarea ponderilor post-stratificare (așa cum este descris mai sus).

Tabelul de mai jos însumează efectul de planificare pentru dimensiunea totală a eșantionului și dimensiunea eșantionului de femei afectate de conflict și oferă intervale de încredere bazate pe dimensiunea efectivă a eșantionului pentru o rată de 50% de estimare a sondajului.

Tabelul A1.4: Dimensiunile efective ale eșantionului și intervale de încredere

	N	Efectul de planificare a eșantionului	Dimensiunea efectivă a eșantionului	interval de încredere de 95% pentru rate de 50% de estimare a sondajului pe baza unui eșantion ponderat	
				Inferior	Superior
Toate femeile în vârstă de 18-74 ani	1802	1 367	1318	47, 3%	52,7%
Femeile direct afectate de conflict	148	1 354	109	40,6%	59,4%

63 Leslie Kish, "Ponderea pentru Pi inegal ", Journal of Official Statistics, 8 (1992): 183-200

Anexa 2: Considerațiuni de natură etică și de siguranță

Având în vedere caracterul sensibil al sondajului, au fost luate o serie de măsuri pentru a proteja atât respondentele, cât și intervievatoarele de potențiale prejudicii și pentru a oferi surse de susținere în caz de primejdie:

- Toți intervievatorii și moderatorii au fost femei cu experiență în efectuarea sondajelor pe teme sensibile și erau vorbitoare native de limba folosită pentru interviuri. Toate intervievatoarele și moderatoarele au participat la o instruire de două zile.
- Pentru protecția atât a respondentelor, cât și a intervievatoarelor, ultimele au fost instruite să nu dezvăluie din timp că sondajul este despre violență, și să efectueze chestionarea într-o manieră privată.
- La finele sondajului, interviurilor de tip focus grup și interviurilor în profunzime, tuturor respondentelor li s-au oferit informații despre organizațiile de asistență la care ar putea să se adreseze în cazul în care doresc să discute despre orice problemă apărută ca urmare a participării la sondaj.
- Coordonatorul proiectului a fost disponibil pentru intervievatoare și moderatoare în orice moment în timpul lucrului pe teren, iar întâlnirile individuale cu psihologii puteau fi organizate la necesitate.
- Respectarea principiilor etice reprezintă o piatră de temelie a metodologiei de cercetare utilizată pentru studiul realizat de OSCE, fiind luate în considerare procedurile utilizate de Organizația Mondială a Sănătății,⁶⁴ precum și ghidul Organizației Națiunilor Unite pentru producerea de date statistice privind violența împotriva femeilor⁶⁵.

Anexa 3: Tabele și figuri mai detaliate - indicatorii ODD

Indicatorul ODD 5.2.2: Rata femeilor și fetelor cu vârste cuprinse între 18 și 74 de ani care au fost supuse violenței sexuale de către o altă persoană decât un partener intim în cele 12 luni anterioare studiului, pe vârste, medii de reședință și studii.

Toate femeile în vârstă de 18-74 ani (1 802)	1%
18-29 ani (250)	1%
30-39 ani (342)	1%
40-49 ani (246)	2%
50-59 ani (330)	0%
60+ ani (630)	1%
Locuitoare ale municipiilor (323)	1%
Locuitoare ale orașelor mari (233)	0%
Locuitoare ale orașelor mici (145)	0%
Locuitoare din zonele rurale (1101)	1%
Fără studii/studii primare (48)	3%
Studii secundare (1355)	1%
Studii superioare (406)	1%

64 Recomandări etice și de siguranță pentru cercetarea de intervenție privind violența împotriva femeilor. Fortificarea lecțiilor din publicația OMS Punerea femeilor pe primul loc: recomandări etice și de siguranță pentru cercetarea violenței domestice împotriva femeilor (Geneva: Organizația Mondială a Sănătății, 2016), accesată la 12 februarie 2019, <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/251759/9789241510189-eng.pdf;jsessionid=8E35B9DA678667DD989016A395720263?Secvență=-%1>

65 Ghiduri pentru producerea de date statistice privind violența împotriva femeilor: Studii statistice (New York: Organizația Națiunilor Unite, 2014), accesat la 14 februarie 2019, https://unstats.un.org/unsd/gender/docs/guidelines_statistics_vaw.pdf

Indicatorul ODD 5.2.1: Rata femeilor și fetelor cu vârste cuprinse între 18-74 de ani care au avut vreodată un partener și care au fost supuse violenței fizice, sexuale sau psihologice de către un partener intim actual sau anterior în cele 12 luni anterioare studiului, pe vârste, medii de reședință și studii.

Toate femeile în vârstă de 18 ani - 74 de ani care au avut vreodată un partener (1698)	25%
18-29 ani (226)	35%
30-39 ani (337)	27%
40-49 ani (235)	25%
50-59 ani (314)	22%
60+ ani (582)	14%
Locuitoare ale municipiilor (308)	19%
Locuitoare ale orașelor mari (223)	23%
Locuitoare ale orașelor mici (138)	24%
Locuitoare din zonele rurale (1029)	27%
Fără studii/studii primare (37)	27%
Studii secundare (1274)	26%
Studii superioare (386)	19%

Femeile au fost întrebată cât de des au fost supuse la diferite forme de violență psihologică din partea partenerului actual: niciodată, uneori, deseori sau tot timpul.

Referitor la violența din partea partenerului anterior, femeile au fost întrebată dacă au fost supuse la diferite forme de violență psihologică. Amenințările cu violență fizică sau sexuală, ca parte a violenței psihologice, au fost singurele forme de violență psihologică înregistrate în cele 12 luni anterioare studiului.

Ca atare, pentru a calcula indicatorul ODD 5.2.1, trebuie să fie utilizată metoda de reprezentare (proxy), după cum urmează:

- femeile care au fost supuse amenințărilor cu violență fizică sau sexuală din partea partenerului actual sau anterior în cele 12 luni anterioare studiului
- femeile care au fost supuse oricăror alte forme de violență psihologică **deseori** sau **tot timpul** din partea partenerului actual
- femeile care au fost supuse oricăror dintre formele de violență fizică sau sexuală din partea partenerilor actuali sau anteriori în cele 12 luni anterioare studiului

Anexa 4: Prezentarea generală a principalelor cifre

Prevalența violenței

Orice violență psihologică/fizică/ sexuală din partea unui partener sau non-partener	De la vârsta de 15 ani	80%
Orice violență fizică/sexuală din partea unui partener sau non- partener	De la vârsta de 15 ani	40%
	În cele 12 luni anterioare studiului	12%
Violența din partea unui non-partener	De la vârsta de 15 ani	Fizică: 15% Sexuală 5%
	În cele 12 luni anterioare studiului	Fizică: 4% Sexuală 1%
Violența din partea partenerului intim - orice partener	De la vârsta de 15 ani	Fizică: 33% Sexuală: 9% Psihologică: 71%
	În cele 12 luni anterioare studiului	Fizică: 9% Sexuală: 2% Psihologică: 23%
Hărțuire sexuală	De la vârsta de 15 ani	Oricare: 49% Cele mai grave forme: 32%
	În cele 12 luni anterioare studiului	Oricare: 18% Cele mai grave forme: 9%
Urmărire în scopul hărțuirii	De la vârsta de 15 ani	10%
	În cele 12 luni anterioare studiului	3%
Violența în copilărie (fizică, sexuală, psihologică)	Până la vârsta de 15 ani	25%

Consecințele celui mai grav incident

Violența din partea unui non-partener	Emoțională: 97% Psihologică: 71% Fizică: 47%
Violența din partea partenerului intim	Emoțională: 97% Psihologică: 82% Fizică: 53%
Hărțuire sexuală	Emoțională: 90% Psihologică: 54%
Urmărire în scopul hărțuirii	Emoțională: 96% Psihologică: 79%

Raportarea celui mai grav incident	% de femei care însăși au raportat incidentul la poliție	% de femei care nu au contactat poliția sau altă organizație
Violență cauzată de non-partener	25%	51%
Partener actual	11%	70%
Partener anterior	30%	58%
Hărțuire sexuală	4%	–
Urmărire în scopul hărțuirii	13%	–

Atitudini și norme

% celor care sunt de acord că prietenii lor ar fi, în general, de acord că o soție bună se supune soțului, chiar dacă nu este de acord	50%
% celor care cred că prietenii lor ar fi, în general, de acord că femeia este obligată să facă sex cu soțul ei chiar dacă ea nu dorește aceasta	15%
% celor care sunt de acord că violența împotriva femeilor din partea partenerilor, cunoștințelor sau străinilor este răspândită în Moldova	76%
% celor care sunt de acord că violența domestică este o chestiune privată și că trebuie soluționată în cadrul familiei	55%
% celor care sunt de acord că femeile sunt mai frecvent violate de o persoană străină decât de cineva pe care îl cunosc	28%

Femeile afectate de conflict

Rata femeilor direct afectate de conflict în Moldova:	7%
---	----

Anexa 5: Tabele mai detaliate

Caracteristicile respondentelor (ponderate)

		Toate femeile		Femeile care au avut vreodată un partener	
		%	Număr	%	Număr
Mediul de reședință	Municipiu	22	387	22	370
	Oraș (mediu sau mic)	19	350	20	334
Categorია de vârstă	Zonă rurală (sat)	59	1065	59	1000
	18-19	3	53	2	36
	20-24	7	126	7	114
	25-29	13	228	13	219
	30-34	11	196	11	194
	35-39	9	159	9	157
	40-49	17	304	17	288
	50-59	20	362	20	347
	60-69	16	291	16	273
	70-74	4	79	4	70
	75-79	0	4	0	4
	Fără studii	1	8	1	8
Studii	Primare	1	19	1	18
	Secundare	75	1349	75	1274
Aveți copii?	Superioare	24	424	24	404
	Da, copii proprii	85	1527	87	1483
	Da, am grijă de copiii vitregi sau adoptivi	0	8	1	8
	Da, ambele	1	10	1	10
	Nu	14	254	12	201
Angajarea în câmpul muncii	Salariată	35	634	36	617
	Angajată pe cont propriu	4	76	4	72
	Ajută într-o afacere de familie (neremunerată)	1	13	1	13
	Șomeră	12	207	12	199
	Elevă, studentă, în formare	5	87	4	60
	Nu muncește din cauza unei boli sau a unei dizabilități	3	54	3	47
	Casnică	18	318	18	312
	Pensionară	23	409	22	380

Locul de muncă / ocupația curentă	Ocupații elementare	21	152	21	144
	Operator de instalații și mașini și asamblor	2	15	2	15
	Specialist în construcții, meseriaș	2	12	2	12
	Personal calificat în agricultură, sectorul forestier și piscicol	6	42	6	41
	Vânzătoare, serviciul clienți sau personal	27	191	27	186
	Personal administrativ	6	42	6	41
	Tehnician sau specialist asociat	4	28	4	28
	Profesionistă	28	200	28	196
	Manager	4	31	4	31
	Angajată în funcție militară de forțele armate	0	2	0	2
Venit pe gospodărie	Trai confortabil din venitul actual	5	93	5	84
	Se descurcă cu venitul actual	44	787	45	760
	Îi vine greu să se descurce cu venitul actual	35	629	35	592
	Îi vine foarte greu să se descurce cu venitul actual	16	287	15	263
Cont bancar	Da	13	238	13	223
	Nu	86	1551	86	1470
Direct afectată de conflict	Da	8	135	8	128
	Nu	93	1667	93	1576

Atitudini

			O soție bună se supune soțului chiar dacă nu este de acord		Femeile care spun că au fost abuzate adesea inventează sau exagerează acuzațiile de abuz sau de viol		Violența împotriva femeilor este deseori provocată de victimă		Violența domestică este o chestiune privată și trebuie soluționată în cadrul familiei		Femeile sunt mai frecvent violente de o persoană străină decât de cineva pe care îl cunosc	
			De acord	Împotrivă	De acord	Împotrivă	De acord	Împotrivă	De acord	Împotrivă	De acord	Împotrivă
Total		%	50	41	40	41	45	45	55	41	28	38
		Număr	891	746	713	733	806	804	995	739	509	687
Mediul de reședință	Municipiu	%	44	53	40	46	48	44	46	51	38	31
		Număr	169	206	156	178	186	169	177	197	148	121
	Oraș > 14000 de locuitori	%	52	40	35	44	43	52	59	38	33	39
		Număr	120	93	81	102	99	120	137	87	77	90
	Oraș <14000 de locuitori	%	38	51	38	42	43	51	52	42	32	37
		Număr	45	60	45	50	51	60	62	50	38	43
	Zonă rurală (sat)	%	52	36	40	38	44	43	58	38	23	41
		Număr	558	387	430	404	470	454	619	405	247	433
Categorია de vârstă	15- 29	%	42	48	36	49	39	54	55	43	31	40
		Număr	169	196	148	200	157	218	223	175	124	162
	30-39	%	51	43	37	43	39	52	56	41	35	36
		Număr	182	152	130	154	139	186	198	147	125	128
	40-49	%	43	46	36	43	48	40	55	42	27	39
		Număr	131	139	110	129	145	121	166	128	81	119
	50-59	%	52	37	45	35	51	36	55	41	25	42
		Număr	188	133	161	125	183	131	198	147	89	152
	60+	%	59	34	44	34	48	40	56	38	24	34
		Număr	220	125	163	125	181	148	209	141	90	126
Studii	Fără studii	%	100		45	39	45	30	74	21	10	64
		Număr	8		4	3	4	3	6	2	1	5
	Primare	%	81	12	37	24	44	44	67	29	25	8
		Număr	16	2	7	5	8	8	13	6	5	1
	Secundare	%	52	38	40	39	44	44	60	36	26	38
		Număr	700	515	534	529	587	595	814	483	355	519
	Superioare	%	40	54	40	46	49	46	38	59	35	38
		Număr	168	228	168	197	206	196	161	248	149	161
Avea vreodată un partener		%	50	41	40	40	45	44	56	41	29	38
		Număr	852	702	682	687	770	753	950	693	487	648
Copii	Da	%	51	40	41	39	46	43	57	40	27	38
		Număr	793	617	627	598	725	666	876	610	421	592
	Nu	%	38	50	34	52	41	53	47	49	35	37
		Număr	98	126	85	132	103	135	119	125	88	93

Angajare în câmpul muncii

		O soție bună se supune soțului chiar dacă nu este de acord		Femeile care spun că au fost abuzate adesea inventează sau exagerează acuzațiile de abuz sau de viol		Violența împotriva femeilor este deseori provocată de victimă		Violența domestică este o chestiune privată și trebuie soluționată în cadrul familiei		Femeile sunt mai frecvent violate de o persoană străină decât de cineva pe care îl cunosc	
		De acord	Împotriva	De acord	Împotriva	De acord	Împotriva	De acord	Împotriva	De acord	Împotriva
Salariată	%	46	45	38	44	43	48	52	45	31	41
	Număr	293	286	242	276	272	302	328	285	196	260
Activitate independentă	%	58	35	45	37	36	56	46	52	30	39
	Număr	44	27	34	28	27	42	35	39	23	30
Ajută într-o afacere de familie (neremunerată)	%	42	24	54	36	53	32	75	26	26	43
	Număr	6	3	7	5	7	4	10	3	4	6
Șomeră	%	51	45	39	37	49	39	65	32	35	32
	Număr	106	93	81	77	102	81	134	66	73	67
Elevă, studentă, în formare	%	22	64	35	55	33	58	54	44	37	43
	Număr	19	55	30	48	29	50	47	38	32	37
Nu muncește din cauza unei boli sau a unei dizabilități	%	52	35	34	39	47	41	44	49	9	37
	Număr	28	19	18	21	25	22	24	27	5	20
Casnică	%	47	40	39	43	43	47	56	43	26	39
	Număr	151	128	122	138	136	151	177	135	83	125
Pensionară	%	60	32	43	34	51	36	59	35	23	34
	Număr	245	131	176	139	207	149	240	143	94	141

			O soție bună se supune soțului chiar dacă nu este de acord		Femeile care spun că au fost abuzate adesea învinovățate sau exagerează acuzațiile de abuz sau de viol		Violența împotriva femeilor este deseori provocată de victimă		Violența domestică este o chestiune privată și trebuie soluționată în cadrul familiei		Femeile sunt mai frecvent violate de o persoană străină decât de cineva pe care îl cunosc	
			De acord	Împotrivă	De acord	Împotrivă	De acord	Împotrivă	De acord	Împotrivă	De acord	Împotrivă
Ocupația	Ocupații elementare	%	49	32	33	43	43	40	63	33	17	46
		Număr	74	48	50	65	65	61	96	50	26	69
	Operator de instalații și mașini și asamblor	%	37	58	28	67	19	81	56	44	11	57
		Număr	5	9	4	10	3	12	8	6	2	8
	Specialist în construcții, meseriaș	%	73	20	40	33	47	53	55	45	9	44
		Număr	9	2	5	4	6	6	7	5	1	5
	Personal calificat în agricultură, sectorul forestier și piscicol	%	65	30	60	25	29	63	56	43	23	41
		Număr	28	13	25	10	12	27	24	18	10	17
	Vânzător, serviciu clienți sau personal	%	45	47	42	40	37	55	54	40	32	35
		Număr	86	89	80	76	70	105	104	77	62	66
	Personal administrativ	%	49	35	42	37	41	49	54	40	29	42
		Număr	21	15	18	16	17	20	23	17	12	18
	Tehnician sau specialist asociat	%	43	55	44	32	66	28	42	56	30	62
		Număr	12	15	12	9	18	8	12	16	8	17
	Profesionistă	%	45	53	40	47	48	46	43	56	44	39
		Număr	89	106	80	93	96	92	85	111	87	78
	Manager	%	42	53	18	72	38	52	32	68	45	45
		Număr	13	16	5	22	12	16	10	21	14	14
	Angajată în fun- cție militară de forțele armate	%	53	47	47	53	25	75		100	0	100
		Număr	1	1	1	1	0	1		2		2

			O soție bună se supune soțului chiar dacă nu este de acord		Femeile care spun că au fost abuzate adesea inventează sau exagerează acuzațiile de abuz sau de viol		Violența împotriva femeilor este deseori provocată de victimă		Violența domestică este o chestiune privată și trebuie soluționată în cadrul familiei		Femeile sunt mai frecvent violate de o persoană străină decât de cineva pe care îl cunosc	
			De acord	Împotrivă	De acord	Împotrivă	De acord	Împotrivă	De acord	Împotrivă	De acord	Împotrivă
Venit pe gospodărie	Trai confortabil din venitul actual	%	36	53	45	42	43	53	48	49	44	34
		Număr	34	49	42	39	40	49	45	46	41	32
	Se descurcă cu venitul actual	%	50	42	42	40	48	43	53	43	29	41
		Număr	396	326	327	318	379	336	417	338	231	319
	Îi vine greu să se descurce cu venitul actual	%	46	43	40	41	46	42	57	39	27	36
		Număr	289	269	250	258	289	266	359	245	167	226
Cont bancar	Îi vine foarte greu să se descurce cu venitul actual	%	59	35	33	39	33	52	59	38	25	37
		Număr	168	100	93	113	95	149	169	108	70	106
	Da	%	46	48	39	41	51	45	48	50	37	36
		Număr	108	114	93	98	120	107	113	119	87	85
	Nu	%	50	41	40	41	44	44	56	40	27	39
		Număr	779	628	617	629	685	687	871	617	419	599
Direct afectată de conflict	Da	%	39	31	39	45	39	48	42	56	27	40
		Număr	53	42	53	60	53	65	56	75	36	54
	Nu	%	50	42	40	40	45	44	56	40	28	38
		Număr	838	704	660	673	753	738	938	664	473	632

Prevalența violenței din partea partenerului intim

			Violență psihologică din partea partenerului sau partenerului anterior - vreodată		Violență fizică din partea partenerului sau partenerului anterior - vreodată		Violență sexuală din partea partenerului sau partenerului anterior - vreodată		Violență psihologică, fizică sau sexuală din partea partenerului sau partenerului anterior - vreodată		Violență fizică sau sexuală din partea partenerului sau partenerului anterior - vreodată	
			Nu	Da	Nu	Da	Nu	Da	Nu	Da	Nu	Da
Total		%	29	71	67	33	91	9	27	73	66	34
		Număr	493	1212	1145	559	1555	150	467	1238	1119	586
Mediul de reședință	Municipiu	%	32	68	73	27	92	8	32	69	71	29
		Număr	118	253	271	99	340	31	117	254	262	108
	Oraș > 14000 de locuitori	%	32	68	72	28	93	7	32	68	71	29
		Număr	71	151	159	63	207	15	70	152	159	63
	Oraș < 14000 de locuitori	%	32	68	75	25	97	3	29	71	75	25
		Număr	35	77	84	28	109	3	32	80	84	28
	Zonă rurală (sat)	%	27	73	63	37	90	10	25	75	61	39
		Număr	268	732	631	369	899	100	247	752	614	386
Categorია de vârstă	15- 29	%	28	72	75	25	94	6	28	72	74	26
		Număr	105	264	278	91	346	23	104	265	274	95
	30-39	%	27	74	70	30	92	8	25	75	67	33
		Număr	93	259	246	106	324	28	89	263	237	115
	40-49	%	26	74	65	35	92	8	25	75	64	36
		Număr	74	214	186	102	264	24	72	217	183	105
	50-59	%	29	71	61	39	87	13	26	74	59	41
		Număr	100	247	211	136	304	44	90	257	206	141
	60+	%	35	65	64	36	91	9	32	68	63	37
		Număr	120	227	223	124	316	31	111	236	218	129
Studii	Fără studii	%	20	80	65	35	95	5	20	80	60	40
		Număr	2	7	5	3	8	0	2	7	5	3
	Primare	%	32	68	47	53	60	40	26	74	43	58
		Număr	6	12	8	10	11	7	5	13	8	10
	Secundare	%	28	72	64	36	91	9	26	74	63	37
		Număr	353	921	816	458	1155	119	329	946	798	476
	Superioare	%	33	67	78	22	94	6	33	67	76	24
		Număr	132	272	315	89	381	23	132	272	308	96

			Violență psihologică din partea partenerului sau partenerului anterior - vreodată		Violență fizică din partea partenerului sau partenerului anterior - vreodată		Violență sexuală din partea partenerului sau partenerului anterior - vreodată		Violență psihologică, fizică sau sexuală din partea partenerului sau partenerului anterior - vreodată		Violență fizică sau sexuală din partea partenerului sau partenerului anterior - vreodată	
			Nu	Da	Nu	Da	Nu	Da	Nu	Da	Nu	Da
Copii	Da	%	57	43	83	17	97	3	55	45	83	17
		Număr	638	475	928	185	1077	35	613	500	923	190
	Nu	%	57	43	81	19	96	4	54	46	81	20
		Număr	488	364	691	161	817	35	463	389	686	166
Angajare în câmpul muncii	Salariată	%	29	71	70	30	92	8	28	72	69	31
		Număr	178	439	431	186	569	47	174	443	423	194
	Activitate independentă	%	26	75	71	29	89	11	24	76	68	32
		Număr	18	54	51	21	65	8	18	55	49	23
	Ajută într-o afacere de familie (neremunerată)	%	12	88	52	48	93	7	6	94	52	48
		Număr	2	12	7	6	12	1	1	13	7	6
	Șomeră	%	27	74	63	37	93	7	24	76	63	37
		Număr	53	147	126	73	185	15	49	151	126	73
	Elevă, studentă, în formare	%	31	69	95	5	88	12	31	69	88	12
		Număr	19	41	57	3	53	7	19	41	53	7
	Nu muncește din cauza unei boli sau a unei dizabilități	%	26	74	42	58	88	12	23	77	42	58
		Număr	12	34	20	27	41	6	11	36	20	27
	Casnică	%	27	73	68	32	92	8	25	75	66	35
		Număr	83	228	212	100	286	26	79	233	204	108
	Pensionară	%	33	67	63	37	89	11	30	70	61	39
		Număr	125	256	238	142	340	40	114	266	233	147

			Violență psihologică din partea partenerului sau partenerului anterior - vreodată		Violență fizică din partea partenerului sau partenerului anterior - vreodată		Violență sexuală din partea partenerului sau partenerului anterior - vreodată		Violență psihologică, fizică sau sexuală din partea partenerului sau partenerului anterior - vreodată		Violență fizică sau sexuală din partea partenerului sau partenerului anterior - vreodată	
Ocupația			Nu	Da	Nu	Da	Nu	Da	Nu	Da	Nu	Da
		%	23	77	57	43	88	13	21	79	55	45
	Ocupații elementare	serial	33	111	82	62	126	18	31	114	80	65
	Operator de instalații și mașini și asamblor	%	42	58	62	38	93	7	37	63	55	45
		Număr	6	8	9	6	14	1	5	9	8	7
	Specialist în construcții, meseriaș	%	11	89	84	16	94	6	11	89	84	16
		Număr	1	11	10	2	11	1	1	11	10	2
	Personal calificat în agricultură, sectorul forestier și piscicol	%	30	70	68	32	89	11	28	72	68	32
		Număr	12	29	28	13	37	5	12	30	28	13
	Vânzătoare, serviciu clienți sau personal	%	28	72	68	32	95	6	28	72	67	33
		Număr	53	134	127	59	176	10	52	135	124	62
	Personal administrativ	%	38	62	53	47	88	12	38	62	53	47
		Număr	16	25	22	19	36	5	16	25	22	19
	Tehnician sau profesionist asociat	%	24	76	90	10	100	0	24	76	90	10
		Număr	7	21	25	3	28	0	7	21	25	3
	Profesionistă	%	31	69	80	20	93	7	30	70	79	21
		Număr	61	135	157	39	181	14	60	136	155	41
	Manager	%	19	81	74	26	96	4	19	81	74	26
		Număr	6	25	23	8	30	1	6	25	23	8
	Angajată în funcție militară de forțele armate	%	75	25	100	0	100	0	75	25	100	0
		Număr	1	0	2	0	2	0	1	0	2	0

			Violență psihologică din partea partenerului sau partenerului anterior - vreodată		Violență fizică din partea partenerului sau partenerului anterior - vreodată		Violență sexuală din partea partenerului sau partenerului anterior - vreodată		Violență psihologică, fizică sau sexuală din partea partenerului sau partenerului anterior - vreodată		Violență fizică sau sexuală din partea partenerului sau partenerului anterior - vreodată	
			Nu	Da	Nu	Da	Nu	Da	Nu	Da	Nu	Da
Venit pe gospodărie	Trai confortabil din venitul actual	%	39	61	80	21	100	0	37	63	80	21
		Număr	33	51	67	17	84	0	31	52	67	17
	Se descurcă cu venitul actual	%	33	67	76	24	94	6	32	68	74	26
		Număr	254	506	575	185	716	44	243	518	561	200
	Îi vine greu să se descurce cu venitul actual	%	25	75	60	40	88	12	24	76	59	41
		Număr	150	442	356	235	519	73	143	449	349	243
Cont bancar	Da	%	21	79	54	46	88	13	19	81	52	48
		Număr	56	207	141	122	230	33	49	214	137	126
	Nu	%	29	72	79	21	91	10	27	73	74	26
		Număr	64	160	176	47	202	21	60	163	164	59
	Nu	%	29	71	66	34	91	9	27	73	65	35
		Număr	425	1045	963	506	1342	128	402	1067	949	521
Direct afectată de conflict	Da	%	28	72	64	36	92	8	26	74	62	38
		Număr	36	92	83	46	118	11	33	96	80	49
	Nu	%	29	71	67	33	91	9	28	73	66	34
		Număr	457	1.120	1063	514	1437	139	434	1143	1039	537

Violența partenerului actual pe caracteristicile partenerului actual

			Violență psihologică, fizică sau sexuală din partea partenerului - vreodată	
			Nu	Da
Categorie de vârstă a partenerului actual	15- 29	%	15	15
		Număr	66	140
	30-39	%	27	26
		Număr	118	241
	40-49	%	20	20
		Număr	85	185
	50-59	%	19	20
		Număr	81	185
Angajarea în câmpul muncii a partenerului actual	60+	%	20	19
		Număr	85	176
	Salariat	%	54	48
		Număr	232	443
	Activitate independentă	%	19	17
		Număr	81	156
	Ajută într-o afacere de familie (neremunerat)	%	1	1
		Număr	2	12
	Șomer	%	8	10
		Număr	35	87
	Elev, student, în formare	%	2	1
		Număr	7	10
	Nu muncește din cauza unei boli sau a unei dizabilități	%	1	2
		Număr	3	18
	Casnic	%	1	3
		Număr	3	26
	Pensionar	%	14	16
		Număr	59	142
	În serviciu militar obligatoriu sau alt serviciu comunitar	%	0	*
		Număr	0	2
	Altele	%	2	3
		Număr	10	24

Prevalența violenței din partea non-partenerului de la vârsta de 15 ani

			Violență fizică din partea non- partenerului - de la vârsta de 15 ani		Violență sexuală din partea non- partenerului - de la vârsta de 15 ani		Violență fizică și/sau sexuală din partea non-partenerului - de la vârsta de 15 ani	
			Ne	Da	Ne	Da	Ne	Da
Total		%	85	15	96	5	83	17
		Număr	1535	267	1721	81	1494	308
Mediul de reședință	Municipiu	%	84	16	95	5	82	19
		Număr	325	62	366	21	316	71
	Oraș > 14000 de locuitori	%	79	21	95	5	76	24
		Număr	182	49	220	12	175	56
	Oraș <14000 de locuitori	%	89	11	96	4	87	13
		Număr	105	13	113	5	103	15
	Zonă rurală (sat)	%	87	13	96	4	85	16
		Număr	922	143	1021	44	900	165
Categorია de vârstă	15- 29	%	83	17	95	5	81	19
		Număr	338	69	387	19	329	77
	30-39	%	81	19	95	5	80	21
		Număr	288	67	337	18	282	73
	40-49	%	85	15	94	6	80	20
		Număr	258	46	285	19	244	60
	50-59	%	88	12	96	4	86	14
		Număr	317	45	348	13	311	50
	60+	%	89	11	97	3	87	13
		Număr	332	41	362	12	326	47
Studii	Fără studii	%	89	11	95	5	84	16
		Număr	7	1	8	0	7	1
	Primare	%	91	9	98	2	89	11
		Număr	18	2	19	0	17	2
	Secundare	%	85	15	95	5	82	18
		Număr	1143	207	1282	67	1108	242
	Superioare	%	86	14	97	3	85	15
		Număr	367	58	412	13	362	62
Copii	Da	%	86	14	96	4	84	16
		Număr	1.333	212	1483	62	1298	247
	Nu	%	79	21	93	7	76	24
		Număr	199	54	235	19	193	61
A avut vreodată un partener	Da	%	85	15	96	4	83	17
		Număr	1444	261	1630	75	1409	296

			Violență fizică din partea non- partenerului - de la vârsta de 15 ani		Violență sexuală din partea non- partenerului - de la vârsta de 15 ani		Violență fizică și/sau sexuală din partea non-partenerului - de la vârsta de 15 ani	
			Nu	Da	Nu	Da	Nu	Da
Angajarea în câmpul muncii	Salariată	%	85	15	97	3	84	16
		Număr	540	94	617	17	531	103
	Activitate independentă	%	87	13	95	5	85	15
		Număr	66	10	72	4	65	11
	Ajută într-o afacere de familie (neremunerată)	%	89	11	93	7	82	18
		Număr	12	2	12	1	11	2
	Șomeră	%	81	19	91	9	78	22
		Număr	168	39	188	19	161	46
	Elevă, studentă, în formare	%	85	15	96	4	85	15
		Număr	74	13	84	3	74	13
Ocupația	Nu muncește din cauza unei boli sau a unei dizabilități	%	84	16	82	18	72	28
		Număr	46	9	44	10	39	15
	Casnică	%	81	19	96	4	79	21
		Număr	259	59	304	14	250	67
	Pensionară	%	90	10	97	3	88	12
		Număr	367	43	396	13	359	50
	Ocupații elementare	%	80	20	95	5	77	24
		Număr	121	30	145	7	116	36
	Operator de instalații și mașini și asamblor	%	83	17	93	7	83	17
		Număr	12	3	14	1	12	3
	Specialist în construcții, meseriaș	%	69	31	96	4	69	31
		Număr	8	4	12	0	8	4
	Personal calificat în agricultură, sectorul forestier și piscicol	%	86	14	92	8	84	16
		Număr	37	6	39	3	36	7
	Vânzătoare, serviciu clienți sau personal	%	87	13	99	1	87	13
		Număr	167	24	190	1	166	25
	Personal administrativ	%	82	18	97	3	79	21
		Număr	34	8	41	1	33	9
	Tehnician sau profesionist asociat	%	88	12	92	8	88	12
		Număr	24	3	25	2	24	3
	Profesionistă	%	88	12	97	3	87	13
		Număr	176	24	194	6	173	26

Studiul OSCE privind violența împotriva femeilor în Republica Moldova

Venit pe gospodărie	Manager	%	88	12	100	0	88	12
		Număr	27	4	31	0	27	4
	Angajată în funcție militară de forțele armate	%	75	25	100	0	75	25
		Număr	1	0	2	0	1	0
	Trai confortabil din venitul actual	%	83	17	99	1	82	18
		Număr	77	16	93	1	77	17
	Se descurcă cu venitul actual	%	88	12	97	3	86	14
		Număr	691	96	765	22	678	109
	Îi vine greu să se descurce cu venitul actual	%	84	16	96	4	82	18
		Număr	528	101	605	24	516	113
	Îi vine foarte greu să se descurce cu venitul actual	%	81	19	88	12	76	24
		Număr	233	54	253	34	217	70
Cont bancar	Da	%	83	17	98	2	82	18
		Număr	197	41	232	5	195	42
	Nu	%	86	14	95	5	83	17
		Număr	1327	224	1476	75	1289	262
Direct afectată de conflict	Da	%	83	17	97	3	81	19
		Număr	112	23	131	3	109	26
	Nu	%	85	15	95	5	83	17
		Număr	1423	244	1589	78	1385	282

Prevalența hărțuirii sexuale și urmăririi în scopul hărțuirii

			Hărțuirea sexuală - de la vârsta de 15 ani		Cele mai grave forme de hărțuire sexuală - de la vârsta de 15 ani		Urmărire în scopul hărțuirii- de la vârsta de 15 ani	
			Nu	Da	Nu	Da	Nu	Da
Total		%	51	49	68	32	90	10
		Număr	917	885	1223	579	1618	184
Mediul de reședință	Municipiu	%	45	55	60	40	87	13
		Număr	174	213	232	155	336	51
	Oraș > 14000 de locuitori	%	43	57	59	41	89	11
		Număr	99	132	137	95	206	25
	Oraș <14000 de locuitori	%	58	42	76	24	91	9
		Număr	68	50	90	29	108	11
	Zonă rurală (sat)	%	54	46	72	28	91	9
		Număr	575	490	803.	301	967	98
Categorია de vârstă	15–29	%	37	63	59	41	82	18
		Număr	151	256	240	167	332	75
	30–39	%	44	57	63	37	89	11
		Număr	154	201	222	133	316	38
	40–49	%	51	49	65	35	93	7
		Număr	155	149	197	107	281	22
	50–59	%	59	41	74	26	93	7
		Număr	213	149	268	94	336	26
	60+	%	65	35	79	21	94	6
		Număr	243	130	295	79	350	23
Studii	Fără studii	%	39	61	95	5	100	0
		Număr	3	5	8	0	8	0
	Primare	%	79	21	81	19	98	2
		Număr	15	4	16	4	19	0
	Secundare	%	53	47	69	31	90	10
		Număr	713	637	933	416	1215	134
	Superioare	%	44	56	63	37	88	12
		Număr	186	239	266	159	375	50
A avut vreodată un partener	Da	%	51	49	69	31	90	10
		Număr	870	834	1169	536	1535	169
Copii	Da	%	54	46	71	29	91	9
		Număr	837	708	1092	453	1408	137
	Nu	%	32	69	52	48	82	18
		Număr	80	174	131	123	207	47

			Hărțuirea sexuală - de la vârsta de 15 ani		Cele mai grave forme de hărțuire sexuală - de la vârsta de 15 ani		Urmărire în scopul hărțuirii- de la vârsta de 15 ani e la vârsta de 15 ani	
			Nu	Da	Nu	Da	Nu	Da
Angajare în câmpul muncii	Salariată	%	48	53	67	33	91	9
		Număr	301	333	422	212	579	55
	Activitate independentă	%	50	51	65	35	83	17
		Număr	38	38	49	27	63	13
	Ajută într-o afacere de familie (neremunerată)	%	42	58	61	39	100	0
		Număr	6	8	8	5	13	0
	Șomeră	%	53	47	70	30	87	14
		Număr	109	98	145	62	179	28
	Elevă, studentă, în formare	%	30	70	47	53	80	20
		Număr	26	60	40	46	70	17
	Nu muncește din cauza unei boli sau a unei dizabilități	%	58	42	71	29	97	3
		Număr	31	23	38	16	53	2
	Casnică	%	42	58	61	39	86	14
		Număr	135	183	194	124	273	45
	Pensionară	%	66	34	79	21	94	6
		Număr	270	140	325	84	384	25
Ocupația	Ocupații elementare	%	50	50	71	30	90	10
		Număr	76	76	107	45	137	15
	Operator de instalații și mașini și asamblor	%	59	42	88	12	93	7
		Număr	9	6	13	2	14	1
	Specialist în construcții, meseriaș	%	39	61	53	47	74	26
		Număr	5	7	6	6	9	3
	Personal calificat în agricultură, sectorul forestier și piscicol	%	57	43	75	25	98	2
		Număr	24	18	32	11	42	1
	Vânzătoare, serviciu clienți sau personal	%	51	49	71	29	91	9
		Număr	98	94	137	55	173	18
	Personal administrativ	%	34	66	58	42	85	15
		Număr	14	28	25	18	36	6
	Tehnician sau profesionist asociat	%	28	72	46	54	95	5
		Număr	8	20	13	15	26	1
	Profesionistă	%	46	54	62	38	91	9
		Număr	91	109	124	76	182	18
	Manager	%	40	60	51	49	85	15
		Număr	12	19	16	15	26	5
	Angajată în funcție militară de forțele armate	%	75	25	75	25	100	
		Număr	1	0	1	0	2	

Venit pe gospodărie	Trai confortabil din venitul actual	%	37	63	60	40	91	9
		Număr	35	59	56	37	85	8
	Se descurcă cu venitul actual	%	53	48	69	31	91	9
		Număr	413	373	543	244	719	68
	Îi vine greu să se descurce cu venitul actual	%	50	50	68	32	90	10
		Număr	313	316	426	203	564	64
Cont bancar	Da	%	54	46	69	31	86	14
		Număr	155	132	197	90	246	41
	Nu	%	40	61	57	43	86	14
		Număr	94	144	135	103	204	34
	Nu	%	53	47	70	31	91	10
		Număr	818	733	1 078	473	1403	148
Direct afectată de conflict	Da	%	57	43	75	25	95	5
		Număr	77	58	102	33	128	7
	Nu	%	50	50	67	33	89	11
		Număr	840	827	1121	546	1490	177

			Hărțuirea sexuală - de la vârsta de 15 ani		Cele mai grave forme de hărțuire sexuală - de la vârsta de 15 ani		Urmărire în scopul hărțuirii- de la vârsta de 15 ani	
			Nu	Da	Nu	Da	Nu	Da
Angajarea în câmpul muncii	Salariată	%	48	53	67	33	91	9
		Număr	301	333	422	212	579	55
	Activitate independentă	%	50	51	65	35	83	17
		Număr	38	38	49	27	63	13
	Ajută într-o afacere de familie (neremunerată)	%	42	58	61	39	100	0
		Număr	6	8	8	5	13	0
	Șomeră	%	53	47	70	30	87	14
		Număr	109	98	145	62	179	28
	Elevă, studentă, în formare	%	30	70	47	53	80	20
		Număr	26	60	40	46	70	17
Ocupația	Nu muncește din cauza unei boli sau a unei dizabilități	%	58	42	71	29	97	3
		Număr	31	23	38	16	53	2
	Casnică	%	42	58	61	39	86	14
		Număr	135	183	194	124	273	45
	Pensionară	%	66	34	79	21	94	6
		Număr	270	140	325	84	384	25
	Ocupații elementare	%	50	50	71	30	90	10
		Număr	76	76	107	45	137	15
	Operator de instalații și mașini și asamblor	%	59	42	88	12	93	7
		Număr	9	6	13	2	14	1
	Specialist în construcții, meseriaș	%	39	61	53	47	74	26
		Număr	5	7	6	6	9	3
	Personal calificat în agricultură, sectorul forestier și piscicol	%	57	43	75	25	98	2
		Număr	24	18	32	11	42	1
	Vânzătoare, serviciu clienți sau personal	%	51	49	71	29	91	9
		Număr	98	94	137	55	173	18
	Personal administrativ	%	34	66	58	42	85	15
		Număr	14	28	25	18	36	6
	Tehnician sau profesionist asociat	%	28	72	46	54	95	5
		Număr	8	20	13	15	26	1
	Profesionistă	%	46	54	62	38	91	9
		Număr	91	109	124	76	182	18
	Manager	%	40	60	51	49	85	15
		Număr	12	19	16	15	26	5
	Angajată în funcție militară de forțele armate	%	75	25	75	25	100	
		Număr	1	0	1	0	2	

Venit pe gospodărie	Trai confortabil din venitul actual	%	37	63	60	40	91	9
		Număr	35	59	56	37	85	8
	Se descurcă cu venitul actual	%	53	48	69	31	91	9
		Număr	413	373	543	244	719	68
	Îi vine greu să se descurce cu venitul actual	%	50	50	68	32	90	10
		Număr	313	316	426	203	564	64
Cont bancar	Da	%	54	46	69	31	86	14
		Număr	155	132	197	90	246	41
	Nu	%	40	61	57	43	86	14
		Număr	94	144	135	103	204	34
	Nu	%	53	47	70	31	91	10
		Număr	818	733	1 078	473	1403	148
Direct afectată de conflict	Da	%	57	43	75	25	95	5
		Număr	77	58	102	33	128	7
	Nu	%	50	50	67	33	89	11
		Număr	840	827	1121	546	1490	177

Violența din partea partenerului actual în funcție de caracteristicile partenerului actual

			Violență psihologică, fizică sau sexuală din partea partenerului - vreodată	
			Nu	Da
Categoria de vârstă a partenerului actual	15- 29	%	15	15
		Număr	66	26
	30-39	%	27	26
		Număr	118	241
	40-49	%	20	20
		Număr	85	185
	50-59	%	19	20
		Număr	81	185
Angajarea în câmpul muncii a partenerului actual	60	%	20	19
		Număr	85	176
	Salariat	%	54	48
		Număr	232	443
	Activitate independentă	%	19	17
		Număr	81	156
	Ajută într-o afacere de familie (neremunerat)	%	1	1
		Număr	2	12
	Șomer	%	8	19
		Număr	35	87
	Elev, student, în formare	%	2	1
		Număr	7	10
	Nu muncește din cauza unei boli sau a unei dizabilități	%	1	2
		Număr	3	26
	Casnic	%	1	3
		Număr	3	26
	Pensionar	%	14	16
		Număr	59	142
	Serviciu militar obligatoriu	%	0	0
		Număr	0	2
	Altele	%	2	3
		Număr	10	24

			Violență psihologică, fizică sau sexuală a partenerului - vreodată	
			Nu	Da
Ocupația partenerului actual	Ocupații elementare	%	9	9
		Număr	29	55
	Operator de instalații și mașini și asamblor	%	9	8
		Număr	29	51
	Specialist în construcții, meseriaș	%	22	31
		Număr	69	188
	Personal calificat în agricultură, sectorul forestier și piscicol	%	11	10
		Număr	36	58
	Vânzător, serviciul clienți sau personal	%	16	18
		Număr	51	108
	Personal administrativ	%	1	2
		Număr	4	12
	Tehnician sau profesionist asociat	%	9	9
		Număr	28	54
	Profesionist	%	12	8
		Număr	39	50
Studiile partenerului actual	Fără studii	%	50	50
		Număr	76	76
	Primare	%	59	42
		Număr	9	6
	Secundare	%	39	61
		Număr	5	7
	Superioare	%	57	43
		Număr	24	18
Veniturile	Partenerul câștigă mai puțin	%	2	4
		Număr	4	11
	Ambii au aproximativ aceleași venituri	%	26	24
		Număr	46	74
	Partenerul câștigă mai mult	%	68	68
		Număr	122	212

			Violență psihologică, fizică sau sexuală a partenerului - vreodată	
			Nu	Da
Consumul de alcool de către partenerul actual	Niciodată	%	57	37
		Număr	248	343
	Mai puțin de o dată pe lună	%	35	35
		Număr	150	329
	Lunar	%	7	16
		Număr	29	148
	Săptămânal	%	1	7
		Număr	6	62
Utilizarea drogurilor de către partenerul actual	Niciodată	%	100	0
		Număr	435	0
	De câteva ori pe an sau mai puțin	%	0	0
		Număr	0	1
Partenerul a participat vreodată într-un conflict armat	Da	%	3	4
		Număr	14	38
	Nu	%	96	94
		Număr	417	870

Anexa 6: Mulțumiri

Acest studiu a fost comandat de OSCE și implementat de Ipsos, o companie internațională mare specializată în sondaje. OSCE dorește să mulțumească echipei centrale a Ipsos pentru angajament și dedicație. Membrii echipei au gestionat lucrul pe teren, au analizat datele și au scris rapoartele. Agenția de cercetare IMAS a fost responsabilă pentru desfășurarea activităților pe teren pe plan local în Moldova.

Din echipa centrală a Ipsos fac parte Maelys Bablon, Jelena Krstić, Sara Grant-Vest, Katrina Leary, Tanja Stojadinović, Hannah Williams și Slavica Veljković.

Din echipa IMAS din Moldova fac parte Doru Petruți, Elena Petruți, Viorelia Zaharco, Olesea Tușinschi, Rodica Costru, Inga Bînzari, Mariana Cojan, Rodica Ionichi și Victoria Dercaci.

În Moldova, 46 de interviuatori profesioniști au realizat interviurile cu mare grijă și profesionalism și au oferit vizibilitate unui subiect care este adesea ascuns în viața de zi cu zi. Dorim să le mulțumim pentru sprijinul și dedicația lor.

Echipa de management a proiectului OSCE a fost formată din Serani Siegel și Dušica Đukić.

Dorim să aducem mulțumiri Otiliei Bologan-Vieru, consilieră juridică națională din cadrul Misiunii OSCE în Moldova, care a sprijinit proiectul dat prin sfaturi, îndrumări și ajutor logistic valoros.

Dorim să aducem mulțumiri Marijei Babović și Valentinei Andrašek pentru contribuția valoroasă la scrierea tuturor rapoartelor și lui Gergely Hideg pentru analiza statistică și suportul oferit pe toată durata proiectului.

Cel mai important, dorim să adresăm sincere mulțumiri tuturor femeilor care au participat la studiu, la discuțiile în grupuri focus și la interviurile în profunzime și pentru că au împărtășit opiniile și experiențele personale. Fără încrederea lor, acest studiu nu ar fi fost posibil.

Organization for Security and
Co-operation in Europe

Organizația pentru Securitate și
Cooperare în Europa
Secretariatul OSCE
Aspecte de gender
Wallnerstrasse 6
1010 Viena, Austria

Email: equality@osce.org
www.osce.org/secretariat/gender